

Nr 3**Regeringens proposition med förslag till lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott m.m.;**

beslutad den 26 juni 1975.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll ovannämnda dag.

På regeringens vägnar

G.E. STRÄNG

LENNART GEIJER

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en särskild lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott. Den är föranledd av en inom Europarådet utarbetad konvention om överförande av lagföring i brottmål. I propositionen förordas även att Sverige tillträder konventionen med vissa förbehåll.

Lagförslaget innebär att Sverige hos stat, som har tillträtt Europarådskonventionen, kan göra framställning om överförande av lagföring för brott mot svensk lag. En förutsättning härför är att den misstänkte har hemvist i den främmande staten eller annan närmare anknytning dit. Enligt förslaget skall överförande av lagföring också kunna ske efter det att dom har meddelats här. Detta gäller dock endast om domen inte kan verkställas och utlämningsförfarande inte heller kan komma till stånd. Framställning om överförande av lagföring medför enligt förslaget hinder mot att åtal väcks här. Har åtal hunnit väckas, medför framställningen rättegångshinder. På motsvarande sätt får här i landet meddelad dom inte verkställas. Framställning medför även att tiden för åtalspreskription här förlängs med sex månader.

Enligt lagförslaget blir det också möjligt för annan stat, som har tillträtt Europarådskonventionen, att i Sverige begära lagföring för brott enligt dess lag på motsvarande villkor. Vid prövningen av en sådan framställning upprätthålls enligt förslaget kravet på dubbel straffbarhet. Den föreslagna lagen ger också betydande utrymme för en diskretionär prövning av framställningen. Kommer lagföring till stånd här, skall svensk strafflag tillämpas. I förslaget regleras vidare användningen av tvångsmedel i fråga om brott, som inte ursprungligen faller under svensk straffrättslig behörighet.

Slutligen föreslås vissa formella ändringar i brottsbalkens regler för svensk strafflags tillämplighet och i rättegångsbalkens bestämmelser om undantag från principen om hinder mot ny lagföring sedan dom meddelats.

1 Förslag till Lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott

Härigenom föreskrives följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag äger enligt förordnande av regeringen tillämpning i fråga om överförande av lagföring för brott till eller från stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål. I fråga om trafikbrott gäller lagen dock ej i förhållande till stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 30 november 1964 om straff för vägtrafikbrott.

Överförande av lagföring från Sverige till annan stat

2 § Misstänkes någon för brott enligt svensk lag, får framställning om överförande av lagföringen till annan stat göras

1. om den misstänkte har hemvist i den andra staten,
2. om den misstänkte är medborgare i den andra staten eller om denna stat är hans ursprungliga hemland,
3. om den misstänkte undergår eller skall undergå frihetsberövande påföljd i den andra staten,
4. om lagföring för samma eller annat brott har inletts mot den misstänkte i den andra staten,
5. om överförande av lagföring påkallas av utredningsskäl,
6. om verkställighet i den andra staten av dom på grund av brottet kan antagas öka möjligheterna till den dömdes sociala anpassning,
7. om den misstänktes personliga närvaro ej kan säkerställas vid förhandling här i landet men vid förhandling i den andra staten, eller
8. om dom på grund av brottet ej kan verkställas här i landet ens med användning av utlämningsförfarande men verkställighet kan ske i den andra staten.

Har fråga om ansvar för gärningen prövats här i landet genom dom som vunnit laga kraft mot den misstänkte, får framställning enligt första stycket göras endast om påföljd ådömts genom domen men denna ej kan verkställas här ens med användning av utlämningsförfarande och den andra staten icke erkänner principen om verkställighet av utländsk dom eller vägrar att verkställa sådan dom.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer beslutar om framställning enligt denna paragraf.

3 § Sedan framställning enligt 2 § gjorts, får ej åtal väckas för brottet. Annan åtgärd för lagföring får vidtagas intill dess den andra statens beslut med anledning av framställningen har mottagits.

Överföres lagföring sedan åtal väckts, skall detta förhållande anses utgöra rättegångshinder i brottmålet.

Dom som har meddelats här i landet mot den misstänkte för brottet får ej, utom såvitt angår enskilt anspråk i anledning av brottet, verkställas sedan framställningen gjorts.

4 § Utan hinder av 3 § får åtgärd för lagföring eller verkställighet vidtagas här i landet,

1. om den andra staten meddelar, att den beslutat att ej vidtaga åtgärder med anledning av framställningen eller avbryta sådana åtgärder eller att den avslagit framställningen eller återkallat sitt bifall till denna,

2. om framställningen återkallas innan den andra staten har meddelat att den beslutat att vidtaga åtgärder med anledning av den.

5 § Har framställning enligt 2 § avlåtits, förlänges tiden för åtalspreskription här i landet med sex månader.

Överförande av lagföring från annan stat till Sverige

Prövning av framställning om överförande av lagföring

6 § Är någon i annan stat misstänkt för brott enligt dess lag, kan lagföringen på framställning från den staten överföras till Sverige, om skäl finnes därtill med motsvarande tillämpning av 2 §.

Lagföringen får överföras endast i fall då gärningen skulle ha varit ett brott enligt svensk lag, om den hade begåtts här i landet, samt i sådant fall gärningsmannen skulle ha varit underkastad ansvar även enligt svensk lag. Har brottet begåtts av person i offentlig ställning i den andra staten eller mot sådan person eller offentlig institution eller egendom med offentlig karaktär i denna stat, skall brottet anses begånget av person i offentlig ställning här i landet eller mot person, institution eller egendom som här i landet motsvarar den mot vilken det har begåtts.

7 § Framställningen får ej bifallas

1. om hinder mot lagföring här i landet föreligger enligt 2 kap. 5 a § brottsbalken,

2. om åtalspreskription har inträtt i den andra staten enligt dess lag, innan framställningen avläts,

3. om åtalspreskription har inträtt enligt svensk lag innan framställningen mottogs.

4. om lagföringen skulle strida mot Sveriges internationella åtaganden, eller

5. om lagföringen skulle strida mot grunderna för rättsordningen här i landet.

8 § Framställningen får avslås

1. om den misstänkte icke har hemvist i Sverige,

2. om den misstänkte icke är svensk medborgare och ej heller hade hemvist i Sverige vid tiden för brottet,

3. om brottet är av politisk natur eller ett rent militärt eller skatterättsligt brott,

4. om det finns grundad anledning antaga att framställningen har föranletts av hänsyn till ras, religion, nationalitet eller politisk åsikt,

5. om gärningen har begåtts utom den andra statens område, eller

6. om den andra staten icke har iakttagit de föreskrifter rörande förfarandet som föreskrives i den konvention som avses i 1 § första meningen.

9 § Beslut varigenom framställningen har bifallits skall återkallas

1. om det framkommer att förutsättning enligt 6 § för överförande av lagföringen ej är för handen eller att grund för avslag enligt 7 § 1 eller 2 föreligger, eller

2. om grund för avslag enligt 7 § 3—5 framkommer innan åtal har väckts här.

10 § Beslut varigenom framställningen har bifallits får återkallas

1. om den misstänktes personliga närvaro vid förhandling här i landet ej kan säkerställas eller blivande dom på grund av brottet ej kan verkställas här,

2. om grund för avslag enligt 8 § framkommer innan åtal har väckts här, eller

3. i annat fall, om den andra staten samtycker därtill.

11 § Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer prövar fråga som avses i 6—10 §§.

Verkan av framställning om överförande av lagföring

12 § Är både här i landet och i den andra staten åtal beroende av angivelse, har angivelse som har gjorts i den andra staten samma verkan som angivelse som gjorts här i landet.

Kräves angivelse endast här i landet, får åtgärd för lagföring vidtagas även om angivelse ej har gjorts, om den som har rätt att göra angivelse ej har gjort invändning häremot inom en månad från det att under rättelse om hans rätt att göra sådan invändning har delgivits honom.

13 § Har framställning från annan stat om överförande av lagföring bifallits, får åtal väckas här i landet, även om sådant förordnande som avses i 2 kap. 5 § eller 5 a § tredje stycket brottsbalken ej har meddelats.

För gärning som avses med framställningen dömes såsom för brott som enligt svensk lag motsvarar gärningen efter vad som sägs i 6 § andra stycket. Kan lagföringen ske här i landet endast med stöd av denna lag, får ej ådömas påföljd som är att anse som strängare än det svåraste straff som är stadgat för brottet enligt lagen i den andra staten.

14 § Åtgärd för väckande av åtal eller förundersökning, som har vidtagits enligt lagen i den andra staten, har samma giltighet här i landet som om den hade vidtagits av svensk myndighet. Den får dock ej tillerkännas större bevisverkan än den har i den andra staten.

Sådan i den andra staten vidtagen åtgärd som enligt lagen i den staten medför förlängning av den tid inom vilken påföljd kan ådömas har motsvarande verkan här i landet.

Tillfälliga tvångsåtgärder

15 § Har annan stat meddelat sin avsikt att göra framställning enligt 6 § i fråga om gärning, för vilken lagföring här i landet kan ske endast med stöd av denna lag, får den misstänkte på framställning av den andra staten anhållas eller häktas här i landet, om häktning för brottet får ske enligt svensk lag och det skäligen kan befaras att den misstänkte avviker eller undanröjer bevis. I fråga om sådan tvångsåtgärd tillämpas i övrigt vad som är föreskrivet i svensk lag.

Har i fall som avses i första stycket framställning om överförande av lagföring åtföljd av föreskrivna handlingar mottagits från annan stat, får här i landet användas alla de tvångsmedel vilka hade kunnat användas enligt svensk lag i fråga om brottet.

16 § Tvångsåtgärd som avses i 15 § skall omedelbart hävas, om rätten till lagföring återgår till den andra staten.

Den som har anhållits eller häktats skall omedelbart frigges, om framställning om överförande av lagföring ej har mottagits inom 18 dagar från den dag då han berövades friheten på grund av beslutet om anhållande eller häktning eller om de handlingar, som skall åtfölja framställningen, ej har erhållits inom 15 dagar från det framställningen mottogs. Tiden för frihetsberövande enligt 15 § första stycket får ej i något fall överskrida 40 dagar.

Slutbestämmelser

17 § Har annan stat gjort framställning enligt 6 § i fråga om gärning för vilken lagföring här i landet kan ske endast med stöd av denna lag eller gjort framställning om åtgärd enligt 15 §, skall den som avses med framställningen vid behov lämnas rättshjälp enligt vad som gäller för tilltalad i brottmål. Ersättning som har utgivits av allmänna medel till offentlig försvarare samt kostnad för rättshjälp enligt 36 § rättshjälpslagen (1972:429) skall alltid stanna på statsverket.

18 § I fråga om förfarandet i ärende enligt denna lag meddelar regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer erforderliga föreskrifter.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Lagen äger ej tillämpning vid samarbete rörande lagföring för brott som har begåtts innan den i 1 § första meningen nämnda konventionen trätt i kraft mellan Sverige och den andra staten.

2 Förslag till

Lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrives i fråga om brottsbalken
dels att i balken skall införas en ny paragraf, 2 kap. 3 a §, av nedan angivna lydelse,

dels att 2 kap. 5 a § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 KAP.

3 a §

Även i annat fall än som avses i 1—3 §§ dömes för brott efter svensk lag och vid svensk domstol enligt vad som föreskrives i lagen (1975:000) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott.

5 a §¹

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i främmande stat där gärningen förövats eller i främmande stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms in-

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i främmande stat där gärningen förövats eller i främmande stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms

¹ Senaste lydelse 1974: 565.

ternationella rättsverkningar, må den tilltalade ej här i riket lagföras för samma gärning.

1. om han har frikänts från ansvar.

2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har ådömts.

3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller

4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den främmande staten.

internationella rättsverkningar *eller den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål*, må den tilltalade ej här i riket lagföras för samma gärning.

1. om han har frikänts från ansvar.

2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har ådömts.

3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller

4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den främmande staten.

Första stycket gäller ej i fråga om brott som avses i 1 § eller 3 § 3. 5 eller 6. såvida ej lagföringen i den främmande staten har skett på begäran av svensk myndighet.

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom dom meddelad i främmande stat och föreligger ej på grund av vad förut i denna paragraf sagts hinder mot lagföring, må åtal för gärningen väckas här i riket endast efter förordnande av regeringen eller den regeringen bemyndigat därtill.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

3 Förslag till

Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrives att 30 kap. 9 § rättegångsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 KAP.

9 §¹

Sedan tid för talan mot dom utgått, må ej fråga om ansvar å den tilltalade för gärning, som genom domen prövats, ånyo upptagas.

Om förändring och förening av brottspåföljd *så ock* om särskilda rättsmedel gälle vad därom är stadgat.

Om förändring och förening av brottspåföljd, om särskilda rättsmedel *samt om överförande av lagföring till främmande stat i visst fall* gälle vad därom är stadgat.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 1964: 166.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975-01-23

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden Sträng, Andersson, Johansson, Aspling, Geijer, Bengtsson, Norling, Löfberg, Lidbom, Carlsson, Feldt, Sigurdsen, Gustafsson, Zachrisson, Leijon, Hjelm-Wallén.

Föredragande: statsrådet Geijer

Lagrådsremiss med förslag till lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott

1 Inledning

Inom Europarådet har utarbetats en konvention om överförande av lagföring i brottmål (lagföringskonventionen), som öppnades för undertecknande i Strasbourg den 15 maj 1972. Konventionen har, förutom av Sverige, undertecknats av Belgien, Danmark, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Turkiet och Österrike. Konventionen träder i kraft tre månader efter den dag då det tredje ratifikations- eller godkännandeinstrumentet deponerades. Hittills har konventionen inte ratificerats av någon stat.

Företrädare för justitiedepartementen i de nordiska länderna (utom Island) har den 24 maj 1972 och den 2 maj 1973 hållit överläggningar i frågan om ländernas tillträde till konventionen. Därvid har särskilt uppmärksammats möjligheten av att bibehålla och vidareutveckla de enkla och praktiska former för samarbete i hithörande frågor som f.n. tillämpas i förhållandet mellan de nordiska länderna på grundval av det mellan de högsta åklagarmyndigheterna i dessa länder träffade samarbetsavtalet den 6 februari 1970 rörande lagföring i annat nordiskt land än det där brottet har förövats. Vid överläggningarna enades man om att föreslå länderna att tillträda konventionen. Finland, som inte är medlem av Europarådet, avser att ansluta sig till konventionen när detta blir möjligt efter ikraftträdandet. Vid överläggningarna har i allt

väsentligt uppnåtts enighet även om de förbehåll och förklaringar som bör avges vid en eventuell ratifikation.

I en inom justitiedepartementet upprättad promemoria (Ds Ju 1973:12) Internationellt samarbete rörande överförande av lagföring i brottmål föreslås, att Sverige tillträder lagföringskonventionen. I promemorian återges de engelska och franska texterna av konventionen jämte svensk översättning. Promemorian bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Efter remiss har yttranden över departementspromemorian avgetts av justitiekanslern (JK), riksåklagaren (RÅ), Svea hovrätt, hovrätten för Övre Norrland, rikspolisstyrelsen, kriminalvårdsstyrelsen, statens invandrarverk, domstolsväsendets organisationsnämnd (DON), brottsförebyggande rådet, åtalsrättskommittén, Föreningen Sveriges tingsrättsdomare, Sveriges advokatsamfund, Föreningen Sveriges statsåklagare och Föreningen Sveriges åklagare.

RÅ har vid sitt remissutlåtande fogat yttranden från överåklagarna i Stockholms, Göteborgs och Malmö åklagardistrikt samt från länsåklagarna i Malmöhus, Älvsborgs och Norrbottens län. Svea hovrätt har bifogat yttranden från Stockholms och Eskilstuna tingsrätter. Hovrätten för Övre Norrland har bifogat yttranden från Umeå, Haparanda och Piteå tingsrätter.

Efter remissbehandlingen har i Stockholm den 19 november 1973 hållits överläggningar mellan de högsta åklagarmyndigheterna i samtliga nordiska länder. Överläggningarna resulterade i ett tilläggsavtal samma dag till det förut nämnda samarbetsavtalet den 6 februari 1970. I tilläggsavtalet regleras frågan om samordning av bestämmelserna i samarbetsavtalet och bestämmelserna i lagföringskonventionen i förhållandet mellan nordiska länder som har tillträtt konventionen.

2 Föredraganden

2.1 Tillträde till konventionen

I takt med livligare kommunikationer mellan länderna har brottsligheten blivit alltmer internationell. Rörligheten på den europeiska arbetsmarknaden medför även att de rättsvärdande myndigheterna allt oftare får ta ställning till fall då gärningsmannen är hemmahörande i främmande land eller då brott har begåtts utomlands. Kraven på internationellt samarbete i hithörande frågor har därför blivit allt starkare.

Ett led i utvecklingen mot ökat samarbete mellan de europeiska länderna på brottsbekämpningens område utgör tillkomsten av 1964 års inom Europarådet utarbetade konvention om straff för vägtrafikbrott (trafikbrottskonventionen), vilken har ratificerats av Sverige

(prop. 1971:114). Trafikbrottskonventionen innehåller regler om lagföring för trafikbrott och verkställighet av dom avseende sådant brott i fall när gärningsmannen har sitt hemvist i annan konventionsstat (hemviststaten) än den där brottet har begåtts (gärningsstaten). Konventionen förpliktar hemviststaten att på framställning av gärningsstaten pröva frågan om lagföring för brottet eller verkställa dom som har meddelats i gärningsstaten. Sverige har vid ratifikationen gjort förbehåll mot den del av konventionen som innehåller regler om verkställighet i hemviststaten. Tillträdet till konventionen har föranlett utfärdandet av lagen (1971:965) om straff för trafikbrott som begåtts utomlands, vilken trätt i kraft den 1 april 1972.

Genom 1970 års konvention om brottmålsdoms internationella rättsverkningar (brottmålsdomskonventionen), vilken också utarbetats inom Europarådet, har skapats möjligheter till internationellt samarbete för verkställighet av utländska domar även utanför trafikbrottens område. Konventionen reglerar både verkställighet av dom som har meddelats av domstol efter förhandling i brottmål och, under vissa förutsättningar, verkställighet av bötesförelägganden och liknande administrativa beslut som närmare anges i en bilaga till konventionen. Ett särskilt avsnitt av konventionen innehåller bestämmelser om brottmålsdoms internationella rättskraft samlade under rubriken "Ne bis in idem" (ej två gånger i samma sak). Här regleras bl.a. frågan om utländsk brottmålsdom som rättegångshinder i ny process.

Brottmålsdomskonventionen har ratificerats av Sverige (prop. 1972:98), Cypern och Danmark och trädde i kraft den 26 juli 1974 mellan dessa länder. Den har härefter tillträtts även av Norge och har dessutom undertecknats av sex andra stater. Sveriges tillträde till konventionen föranledde bl.a. införande i 2 kap. 5 a § brottsbalken (BrB) av bestämmelser motsvarande konventionens "ne bis in idem"-regler.

Arbetet inom Europarådet på att åstadkomma så smidiga samarbetsformer som möjligt vid bekämpandet av brottslighet med internationell anknytning har fortsatt genom tillkomsten av 1972 års konvention om överförande av lagföring i brottmål. Lagföringskonventionens huvudsakliga syfte är att säkerställa genomförandet av lagföringen och undvika de olägenheter som uppstår när flera stater enligt sin interna lagstiftning är behöriga att vidta åtgärder för lagföring. Härvid skall även beaktas den misstänktes intresse av att lagföring kommer till stånd i den stat där det ter sig mest ändamålsenligt.

För att tillgodose nu nämnda syften innehåller lagföringskonventionen regler som ger fördragsslutande stat behörighet att enligt sin strafflag lagföra brott, på vilket strafflagstiftningen i annan fördragsslutande stat är tillämplig, även i de fall när brottet inte omfattas av

den förra statens ursprungliga straffrättsliga kompetens. Denna subsidiära behörighet får utövas bara när framställning skett från annan konventionsstat. Huvuddelen av konventionen ägnas frågor om hur överförande av lagföring från en stat till en annan skall gå till. Här regleras sålunda förutsättningarna för att en fördragsslutande stat skall få avlåta en framställning om lagföring i annan konventionsstat liksom för att den anmodade staten skall kunna vägra att vidta åtgärder med anledning av framställningen. I det förra hänseendet är särskilt den situationen att den misstänkte har hemvist i den anmodade staten av praktisk betydelse. Konventionen innehåller vidare bestämmelser om förfarandet vid översändande av framställning, om verkan av framställningen i den anmodande och den anmodade staten samt om tillfälliga tvångsåtgärder i den senare staten i samband med att fråga om överförande av lagföring uppkommer. I konventionen ingår också särskilda regler om samordning av lagföring när mer än en stat har ursprunglig kompetens att pröva en ansvarsfråga och om "ne bis in idem"-principens iakttagande. De senare reglerna - sammanförda i del V av konventionen - stämmer överens med motsvarande bestämmelser i brottmålsdomskonventionen.

Som har nämnts i inledningen har inom justitiedepartementet upprättats en promemoria vari frågan om Sveriges tillträde till lagföringskonventionen närmare behandlas. I promemorian framhålls att det ibland föreligger betydande svårigheter att beivra brott när gärningsmannen har lämnat landet innan lagföring hunnit inledas. En lösning av detta problem torde inte kunna uppnås utan en nära samverkan med andra stater. Genom lagföringskonventionen har enligt promemorian skapats ett instrument för sådan samverkan.

Vid remissbehandlingen av promemorian har rått allmän enighet om värdet av att möjligheterna till internationellt samarbete på straffrättens område vidgas. Remissinstanserna har också tillstyrkt att Sverige biträder lagföringskonventionen. *JK* anser att konventionen utgör ett viktigt bidrag till kampen mot den ökande internationella brottsligheten, främst genom att den möjliggör lagföring i betydligt större utsträckning än som f.n. är fallet. Därtill kommer att den brottsliges rättigheter och återanpassningsmöjligheter i regel torde bäst tillgodoses om konventionen tillämpas. *RA* framhåller särskilt betydelsen av att lagföring sker i det land där den misstänkte hör hemma och erinrar om de kriminalpolitiska och humanitära fördelar detta innebär. *Hovrätten för Övre Norrland* pekar på den internationella brottslighetens inriktning mot allt grövre brott och anser att bestämmelserna om utlämning och brottmålsdomskonventionens regelsystem inte utgör tillräckligt effektiva medel i kampen mot denna brottslighet. Enligt hovrättens uppfattning gäller det framför allt att komma till rätta med den internationella narkotikahandlingen och förmögenhetsbrotts-

ligheten över gränserna av organiserad och yrkesmässig karaktär. Det föreligger också ett betydande intresse av att den som har begått brott mot svensk lag kan lagföras i annat land, till vilket han har anknytning, och där få undergå påföljden. *Stockholms tingsrätt*, som ansluter sig till promemorians ståndpunkt vad gäller behovet av ytterligare internationellt samarbete, anser det inte tillräckligt att ett sådant samarbete finns på den polisiära sidan utan det måste också omfatta lagföring och verkställighet om önskad effekt skall kunna nås. Brottmålsdomskonventionen är ett betydelsefullt framsteg i detta hänseende. Lagföringskonventionen utgör ett nytt viktigt steg på den inslagna vägen. Konventionen erbjuder också enligt tingsrätten tillfredsställande garantier från rättssäkerhetssynpunkt. *Kriminalvårdsstyrelsen* anför att styrelsen i sin verksamhet fått kännning av att brottsligheten i allt högre grad fått en internationell karaktär. Bl.a. har svårigheten att i vissa fall verkställa ådömda påföljder ökat. Det förekommer sålunda emellanåt – i allmänhet gäller det utlänningar som har dömts till korta straff – att den dömda när domen skall verkställas befinner sig utomlands och därför inte kan nås för verkställighet. Det har också i inte så få fall förekommit att intagna utlänningar, som har påbörjat verkställigheten av ådömt straff, i samband med permission eller rymning från anstalt begett sig utomlands och inte kunnat anträffas eller återföras till Sverige. Med hänsyn till svårigheten att i vissa fall verkställa en brottmålsdom är det från styrelsens synpunkt mycket tillfredsställande att genom lagföringskonventionen öppnas större möjligheter att få mål överförda till stat som i det särskilda fallet bedöms ha bäst möjlighet till lagföring och verkställighet. Lagföringskonventionen utgör enligt styrelsen en i hög grad önskvärd utbyggnad av det nordiska och internationella samarbetet för beivrande av brott.

I likhet med remissinstanserna delar jag uppfattningen att lagföringskonventionen är ett värdefullt komplement till tidigare överenskommelser om internationellt samarbete på brottsbekämpningens område. De problem som den nya konventionen söker komma till rätta med har med den ökade rörligheten över gränserna och den tilltagande internationella brottsligheten fått en allt större aktualitet. De möjligheter som nu står till buds för att få en person som har begått brott utanför hemvistlandet åtalad och dömd för brottet i gärningslandet är begränsade. Den europeiska utlämningskonventionen medger endast att allvarigare brott under vissa förutsättningar kan lagföras genom att den misstänkte utlämnas från ett land till ett annat. Också i övrigt ger gällande internationella överenskommelser förhållandevis begränsade möjligheter att ingripa mot brottslighet av internationell karaktär. Undantag utgör främst fall som omfattas av det nordiska samarbetsavtalet på området och av trafikbrottskonventionen.

Lagföringskonventionen syftar inte endast till att få till stånd en mer

effektiv brottsbekämpning. Den ger också möjlighet till att anordna lagföringen i det land där det framstår som mest ändamålsenligt från utredningssynpunkt och med tanke på den misstänktes förhållanden. Bland förutsättningarna för att stat skall få göra framställning om lagföring i annan stat nämns i konventionen särskilt att verkställighet i den anmodade staten av en eventuell dom kan antas öka möjligheterna till den dömdes sociala återanpassning.

För att kunna fogas in i olika staters rättssystem och för att tillgodose kraven på rättssäkerhet har lagföringskonventionen med nödvändighet fått en rätt komplicerad uppbyggnad. Det kan bl.a. på grund härav komma att dröja ännu någon tid innan konventionen, vilken hittills har undertecknats av åtta stater, träder i kraft. Det finns emellertid anledning räkna med att konventionen kommer att tillträdas av ett betydande antal västeuropeiska stater. Från övriga nordiska länders sida har uttalats en positiv inställning till konventionen.

Med hänsyn till det anförda förordar jag att Sverige tillträder konventionen.

2.2 Förbehåll och förklaringar

Stat som tillträder lagföringskonventionen kan enligt art. 41 begagna sig av en eller flera av de möjligheter till förbehåll som anges under a) – h) i bilaga I till konventionen.

Konventionsstat kan sålunda förbehålla sig att

a) avslå framställning, om den anser att brottet uteslutande är ett religiöst brott.

b) avslå framställning om lagföring för gärning som enligt statens egen lag kan bestraffas endast av administrativ myndighet.

c) inte godta art. 22 (automatisk förlängning av tiden för åtalspreskription i den anmodande staten).

d) inte godta art. 23 (automatisk förlängning vid subsidiär behörighet av tiden för åtalspreskription i den anmodade staten).

e) av konstitutionella skäl inte godta art. 25 andra meningen (förbud för stat med endast subsidiär behörighet att döma till strängare påföljd än som stadgas i den anmodande statens lag).

f) inte godta bestämmelsen i art. 26.2 (preskriptionsavbrytande åtgärd i den anmodande eller den anmodade staten skall ha samma verkan i den andra av dessa stater) i de fall då den är behörig på grund av sin interna lagstiftning.

g) inte tillämpa art. 30 och 31 (konsultation mellan länderna när flera är behöriga att beivra visst brott) på gärning, som enligt någon av staternas lagstiftning kan bestraffas enbart av administrativ myndighet samt

h) inte godta del V i konventionen (utländsk brottmålsdoms rätts-

kraft).

Som framgår av promemorian har frågan om förbehåll varit föremål för nordiska överläggningar. En utgångspunkt har därvid varit att såvitt möjligt undvika att göra förbehåll. Även om enighet inte har kunnat uppnås i alla enskildheter beroende på intern lagstiftning och rättslig tradition föreligger från materiell synpunkt endast smärre skillnader. I sammanhanget kan även erinras om att art. 11 erbjuder betydande möjligheter att i tveksamma fall avslå en framställning om överförande av lagföring.

Vad först gäller frågan om förbehåll mot religiösa brott delar jag den i promemorian uttryckta uppfattningen att något sådant förbehåll inte behövs för svensk del. Redan kravet på s.k. dubbel straffbarhet utesluter lagföring här för religiösa brott i egentlig mening. Det föreligger dock brott enligt svensk lag där syftet med kriminaliseringen är att värna om religionsfriheten. Som exempel härpå kan nämnas brotten hets mot folkgrupp (16 kap. 8 § BrB) och olaga diskriminering (16 kap. 9 § BrB). Också detta förhållande anser jag motivera att möjligheten till förbehåll under a) inte utnyttjas. Såsom anförs i promemorian föreligger inte heller behov av förbehåll enligt b), eftersom sådan lagföring som omfattas av konventionen inte i något fall handhas endast av administrativ myndighet här.

Det förbehåll som får göras enligt c) avser den automatiska förlängning av tiden för åtalspreskription med sex månader som enligt art. 22 gäller i den anmodande staten för den händelse att framställning görs om överförande av lagföring. Som anförs i promemorian syftar denna förlängning till att bevara möjligheten att återuppta lagföringen när den anmodade staten inte slutligt övertar denna. Bestämmelsen torde få betydelse när framställning om lagföring görs mot slutet av preskriptionstiden. Enligt promemorian bör konventionens regler i denna del godtas.

Länsåklagaren i Norrbottens län framhåller i sitt remissyttrande att ju närmare preskriptionstidens utgång en lagföring sker, desto mer har intresset för lagföring tunnats ut liksom den brottsbekämpande verkan lagföringen har. Denna uppfattning har enligt länsåklagaren godtagits i andra sammanhang. Vid bagatellbrottslighet kan således närheten till preskription utgöra grund för beslut om åtalsunderlåtelse enligt 20 kap. 7 § första stycket 1 rättegångsbalken (RB). Vid den grova brottsligheten kan visserligen uppfattningen vara en annan, men i dessa fall är preskriptionstiderna så pass långa att intresset av den föreslagna förlängningen framstår som obetydligt. Det framstår som inte helt uteslutet att stötande resultat kan nås, om art. 22 godtas, även om sådana resultat kan undvikas genom att framställning underlåts. Genom ett förbehåll skulle ståndpunkten bli densamma som den som intogs vid tillträdet till trafikbrottskonventionen. Enligt länsåklagaren

framstår detta som en fördel.

I art. 6 trafikbrottskonventionen finns regler om beräkning av preskriptionstid, när framställning om lagföring gjorts enligt konventionen. Bl.a. föreskrivs att tiden för åtalspreskription skall börja räknas i hemviststaten först från den dag då framställningen om lagföring tas emot. Enligt samma bestämmelse avbryts tiden för åtalspreskription i gärningsstaten från dagen för framställning om lagföring och börjar i förekommande fall åter löpa från den dag hemviststaten meddelar sitt beslut att inte vidta några åtgärder för lagföring eller gärningsstaten återkallar framställningen, dock senast sex månader efter framställningen om lagföring. Sverige har vid tillträdet till trafikbrottskonventionen gjort förbehåll mot art. 6.

Bestämmelserna om förlängning av tiden för åtalspreskription i den anmodande staten är sålunda inte identiska i de två nu jämförda konventionerna. Vid tillträdet till trafikbrottskonventionen bedömdes behovet av en särreglering för de brott konventionen avser som ringa. Inom lagföringskonventionens tillämpningsområde ter sig saken något annorlunda. Internationellt sett torde Sverige ha korta preskriptionstider. Det kan också antas att antalet fall, då lagföringen återgår till den anmodande staten, blir relativt sett större än när fråga endast är om trafikbrott. Man torde heller inte kunna bortse från att den anmodade statens beslut vid mera svårutredd brottslighet kan dröja, inte minst på grund av åtgärder från den misstänktes sida. Mot bakgrund av det nu anförda har jag i likhet med alla utom en av de remissinstanser som uttalat sig i frågan kommit till den uppfattningen att konventionens reglering kan godtas för svensk del. Något förbehåll enligt c) bör alltså inte göras.

I promemorian föreslås att förbehåll görs enligt d). *Hovrätten för Övre Norrland och Stockholms tingsrätt* ifrågasätter dock om sådant förbehåll är erforderligt.

Bestämmelserna i 2 kap. BrB om svensk lags tillämplighet är mycket vidsträckta. Förlängning av tiden för åtalspreskription i den anmodade staten enligt art. 23 tar endast sikte på de fall då denna stat inte har ursprunglig straffrättslig behörighet utan tillförs sådan i enlighet med art. 2 genom att motta en framställning om lagföring. Antalet sådana fall torde bli ytterst begränsat. Från svensk synpunkt är också intresset ringa av att lagföring sker här under sådana omständigheter. Jag ansluter mig därför till promemorieförslaget i denna del.

Vid lagföring i Sverige av brott begånget utomlands skall enligt 2 kap. 2 § tredje stycket BrB hänsyn tas till gärningsortens lag även på det sättet att däri föreskrivet straffmaximum skall respekteras vid bestämmandet av påföljd här. Regeln gäller även om påföljden härigenom skulle komma att underskrida minimum i den svenska straffbestämmelsen. Som anges i promemorian förekommer därför inte

anledning att utnyttja möjligheten till förbehåll enligt e).

Det skulle enligt min mening kunna medföra praktiska svårigheter och onödig omgång om bestämmelserna i art. 26.2 om verkan av preskriptionsavbrytande åtgärd inte godtogs. Ofta torde just delgivning av stämning föranleda att den misstänkte lämnar gärningsstaten. Jag förordar därför i likhet med promemorian att förbehåll enligt f) inte görs. Det är vidare uppenbart att det inte föreligger skäl att utnyttja möjligheten till förbehåll enligt g).

Som tidigare har anförts innehåller lagföringskonventionen ett särskilt avsnitt (del V), i vilket regleras frågan om utländsk brottmålsdom som rättegångshinder i ny process. Bestämmelserna stämmer nära överens med motsvarande regler i brottmålsdomskonventionen, som ingående har behandlats i prop. 1972:98 (s. 77, 98 och 215). Det begränsade förbehåll jag då förordade godtogs av riksdagen och har föranlett erforderlig lagstiftning. I promemorian föreslås att motsvarande förbehåll görs beträffande lagföringskonventionen. Vid remissbehandlingen har inte anförts några skäl till omprövning av frågan. Jag förordar därför att möjligheten till förbehåll enligt h) utnyttjas på det sättet att Sverige inte godkänner tillämpningen av del V i konventionen dels såvitt bestämmelserna i denna del innebär hinder mot lagföring i Sverige för brott för vilket det lindrigaste straff som är stadgat i svensk lag är fängelse i fyra år eller däröver, dels såvitt dessa bestämmelser innebär hinder mot verkställighet i Sverige av här i landet ådömd eller ålagd påföljd för brott.

Konventionsstat kan som framgår av art. 46 i olika hänseenden genom förklaring avvika från vissa bestämmelser i konventionen, vilka i huvudsak tar sikte på förfarandet. Jag skall här främst uppehålla mig vid möjligheten att avge förklaring enligt art. 13.3 och art. 18.2.

Enligt art. 13.1 skall nödvändig skriftväxling för tillämpning av konventionen ombesörjas av konventionsstaternas justitiedepartement eller, efter särskild överenskommelse, ske direkt mellan vederbörande myndigheter. I promemorian föreslås med hänvisning till de ställningstaganden som gjorts vid Sveriges tillträde till vissa andra konventioner att Sverige utnyttjar möjligheten enligt art. 13.3 att tillämpa andra regler än de angivna sålunda att för svensk del utrikesdepartementet (UD) utses till att sända och motta framställningar och andra meddelanden enligt konventionen.

Som redan har berörts har nordisk enighet nåtts om att konventionens bestämmelser i princip skall tillämpas i förhållandet mellan de nordiska länder som tillträtt konventionen men att vissa regler i 1970 års samarbetsavtal fortfarande skall gälla. Det har nämligen ansetts angeläget att de nuvarande enkla och smidiga formerna för samarbete på lagföringens område inte går förlorade. En av dessa regler föreskriver direkt skriftväxling mellan ländernas åklagarmyndigheter. Jag

förordar därför att den i promemorian föreslagna förklaringen enligt art. 13.3, vilken jag i övrigt biträder, i klagörande syfte utformas så att undantag görs för nämnda samarbete med nordiskt land.

Art. 18 i konventionen innehåller bestämmelser om översättning av framställningar och andra handlingar som sänds till konventionsstat vid tillämpning av konventionen. Enligt huvudregeln kan den avsändande staten använda sitt eget språk. Konventionsstat kan dock genom förklaring förbehålla sig rätt att kräva att framställningar och andra handlingar skall åtföljas av översättning. Vid sådant förhållande blir annan konventionsstat skyldig att sända handlingar antingen på mottagarlandets språk eller på något av Europarådets officiella språk – franska eller engelska – eller på det av dessa språk som staten anger i förklaringen.

I promemorian framhålls särskilt att någon översättning inte är nödvändig vad gäller handlingar som är avfattade på danska eller norska språket. Vad gäller övriga handlingar på främmande språk föreslås i promemorian i likhet med vad som gäller i fråga om trafikbrotts- och brottmåldomskonventionerna krav på översättning till engelska språket. Även jag biträder promemorieförslaget i detta avseende och förordar att Sverige enligt art. 18.2 genom förklaring förbehåller sig rätt att kräva att handlingar som har samband med tillämpningen av konventionen och som är avfattade på annat språk än danska, engelska, norska eller svenska skall åtföljas av översättning till engelska eller svenska språket.

Det föreligger enligt promemorian inte behov av att i övrigt utnyttja de möjligheter till förklaring som konventionen erbjuder. Inte heller remissinstanserna har funnit detta påkallat. De speciella möjligheter som här åsyftas saknar också enligt min uppfattning betydelse för Sveriges vidkommande.

2.3 Huvuddragen av lagstiftningen

2.3.1 Metoden för att införliva konventionen med svensk rätt m.m.

Lagföringskonventionens bestämmelser saknar i väsentliga hänseenden motsvarighet i svensk rätt. Ett tillträde till konventionen aktualiserar därför särskild lagstiftning i ämnet.

Vid införlivandet av internationella överenskommelser med svensk rätt kan man välja olika lagstiftningsmetoder. Man kan införliva överenskommelsen genom en lagstiftningsakt av innebörd att överenskommelsens bestämmelser skall gälla som svensk lag (inkorporeringsmetoden) eller omarbeta överenskommelsen till svensk lag med användning av svensk lagstiftningsteknik och svenskt språkbruk (transformationsmetoden).

I promemorian förordas transformationsmetoden under hänvisning

till de praktiska fördelar denna innebär vid tillämpningen. Vid remissbehandlingen har frågan föranlett uttalanden bara från ett par instanser. *Hovrätten för Övre Norrland* framhåller att den kommande lagstiftningen genom transformationsmetoden vinner i koncentration och överskådlighet. Även *Svea hovrätt* biträder promemorieförslaget men anmärker att metoden då bör användas konsekvent. Enligt hovrätten har promemorians lagförslag i vissa delar fått en så knapphändig utformning att en rätt förståelse av bestämmelsernas innebörd synes förutsätta ingående kännedom om konventionstexten.

Frågan om metoden för införlivande av internationella överenskommelser med svensk rätt har behandlats av utredningen om författningspublicering m.m. i det nyligen avgivna betänkandet (SOU 1974:100) Internationella överenskommelser och svensk rätt. Utredningen föreslår vissa riktlinjer som de lagstiftande organen bör beakta vid valet av metod för transformering av en internationell överenskommelse till intern rätt. Betänkandet remissbehandlas f.n. och ställning har därför ännu inte tagits till utredningens förslag. I detta sammanhang anser jag i vart fall övervägande skäl tala för att den i promemorian använda transformationsmetoden väljs. En sådan lösning innebär visserligen att nordisk enighet inte torde kunna uppnås i fråga om valet av lagstiftningsmetod, eftersom inkorporeringsmetoden har använts i det lagförslag som tidigare har lagts fram i Danmark i ämnet. Enligt min mening saknar dock valet av lagstiftningsmetod praktisk betydelse för det nordiska samarbetet på detta område. Jag biträder därför promemorieförslaget i detta avseende.

Lagföringskonventionen innehåller ett stort antal bestämmelser, delvis med komplicerat innehåll. Det framstår då i och för sig som angeläget att de myndigheter, som har att tillämpa konventionens regler, genom lagtexten ges utförlig information om dessas innehåll. Att utan begränsning beakta denna synpunkt skulle dock enligt min mening göra lagen onödigt tyngande. Åtskilliga bestämmelser är av verkställighetskaraktär och kan med fördel utfärdas i administrativ ordning. Detta gäller bl.a. regler om hur svensk myndighet skall gå till väga vid avlåtande resp. mottagande av framställning om lagföring. Jag har för avsikt att senare föreslå sådana bestämmelser. I sammanhanget vill jag erinra om att UD enligt förslaget skall ombesörja den direkta kontakten med utomnordisk stat vid tillämpning av konventionen. Det framstår enligt min mening som onödigt att i lag införa detaljerade bestämmelser rörande de åtgärder UD har att vidta.

I likhet med flertalet remissinstanser biträder jag förslaget i promemorian att de lagbestämmelser som föranleds av ett tillträde till lagföringskonventionen tas upp i en särskild lag. Också i fråga om den nya lagens allmänna uppbyggnad kan jag i huvudsak ansluta mig till promemorieförslaget.

2.3.2 Lagens tillämpningsområde

I fråga om lagstiftningens tillämpningsområde delar jag uppfattningen i promemorian att lagen bör begränsas att avse förhållandet till stater som har tillträtt lagföringskonventionen. Som framgår av promemorian hindrar inte detta att överförande av lagföring kan komma till stånd i andra fall. Sådant samarbete utan stöd av särskild överenskommelse förekommer också undantagsvis. En förutsättning för att lagföring i ett sådant fall skall kunna ske i Sverige är att svensk domstol är behörig enligt 2 kap. 2 eller 3 § BrB. Vid lagföringen i Sverige äger då självfallet endast de vanliga straffprocessuella reglerna tillämpning.

I promemorian har särskilt uppmärksammats frågan om lagstiftningens tillämpning inom Norden. Anledningen härtill är det redan nu existerande samarbetsavtalet från år 1970 mellan de högsta åklagarmyndigheterna i de nordiska länderna. Enligt avtalet får under vissa förutsättningar berörd åklagarmyndighet i ett land göra framställning om lagföring till motsvarande myndighet i annat nordiskt land. En redogörelse för samarbetsavtalets huvudsakliga bestämmelser och de anvisningar RÅ utfärdat i anslutning till detta finns intagen i promemorian.

I sitt remissyttrande anför RÅ att det skulle framstå som en omotiverad skillnad, om behörigheten att lagföra brott här i landet vidgades när det gäller brott som har begåtts på den europeiska kontinenten men inte i fråga om brott som begåtts i annan nordisk stat. Konventionen bör därför gälla också i förhållandet mellan de nordiska staterna. RÅ framhåller dock vikten av att det nordiska samarbetet får fortgå i nuvarande smidiga former och påpekar att art. 43 i konventionen öppnar möjlighet att använda särskilda system för vissa anslutna staters inbördes förhållanden. Vad gäller frågan om det inter-nordiska avtalets statsrättsliga karaktär anser RÅ att det inte behövs någon ytterligare egentlig lagstiftningsåtgärd än som har föreslagits i promemorian, eftersom Kungl. Maj:t enligt lagförslaget bemyndigas att meddela bestämmelser om förfarandet vid samarbetet mellan Sverige och annan stat.

Som jag har nämnt inledningsvis har efter remissbehandlingen av promemorian hållits överläggningar mellan de högsta åklagarmyndigheterna i samtliga nordiska länder. Överläggningarna resulterade i ett tilläggsavtal till det nordiska samarbetsavtalet. I tilläggsavtalet anges först att samarbetsavtalet i sin helhet gäller i förhållandet mellan nordiska länder som inte båda har anslutit sig till lagföringskonventionen. Det kan nämligen antas, att det dröjer åtskillig tid innan alla nordiska länder har tillträtt konventionen. I förhållandet mellan nordiska länder som har anslutit sig till konventionen skall enligt tilläggsavtalet bestämmelserna i 4, 5, 7 och 8 §§ i samarbetsavtalet gälla utöver och i stället för konventionens bestämmelser. I 4 § återfinns

bl.a. regler om vilka uppgifter en framställning enligt avtalet skall innehålla och om tillämpligt språk vad gäller såväl framställningen som tillhörande handlingar. De myndigheter som i respektive land är behöriga att göra eller motta framställning anges i 5 §. Finner sådan myndighet skäl föreligga att i det egna landet lagföra en person för brott som förövats i annat nordiskt land, bör enligt 7 § myndigheten underrätta vederbörande myndighet i gärningslandet därom. I 8 § finns slutligen en rekommendation till de myndigheter som har att tillämpa avtalet att söka lösa uppkommande frågor på ett smidigt sätt i samråd med varandra.

Det är enligt min uppfattning av stort värde att enhetliga bestämmelser i så väsentliga frågor som straffrättslig behörighet, möjlighet att göra framställning om lagföring eller att avslå en sådan, användning av tvångsmedel m.m. gäller vid samarbete inom konventionens ram med såväl nordisk som utomnordisk stat. Det nyssnämnda tilläggsavtalet tar endast sikte på formerna för samarbetet mellan de nordiska länderna. I övrigt förutsätts konventionen gälla. Det torde då inte finnas något behov av en folkrättsligt bindande internordisk överenskommelse i dessa frågor vid sidan om konventionens bestämmelser. De frågor som tas upp i tilläggsavtalet synes ha fått en godtagbar lösning och förfarings sättet vid överförande av lagföring enligt samarbetsavtalet är väl beprövat. Det kan dock enligt min mening från systematisk synpunkt vara lämpligt att inte lämna författningsmässigt helt oreglerade de särskilda formerna för samarbete med annan nordisk stat som också tillträtt lagföringskonventionen. I en tillämpningsförfordning till den föreslagna lagstiftningen bör därför tas in vissa föreskrifter med tanke på tilläggsavtalet. Närmare anvisningar beträffande samarbetet mellan de nordiska länderna torde få meddelas av RÅ.

I promemorian behandlas också frågan om den konkurrens som kan uppkomma i förhållandet mellan trafikbrottskonventionen och lagföringskonventionen. Det påpekas att trafikbrottskonventionen saknar motsvarighet till bestämmelserna om s. k. subsidiär behörighet i lagföringskonventionen och att skyldigheten att efterkomma en framställning är väsentligt mindre vad gäller trafikbrottskonventionen. I promemorian nämns att förhållandet mellan de båda konventionerna torde bli föremål för särskilda överläggningar inom Europarådet. Enligt promemorian bör därför lagföringskonventionen tills vidare inte tillämpas inom området för trafikbrottskonventionen i de fall då både den anmodande och den anmodade staten har tillträtt de två konventionerna.

RÅ anför att resultatet av sådana överläggningar som nämns i promemorian endast kan bli att utgångspunkter erhålls för staterna vid avgörandet av dessa frågor, eftersom det torde ankomma på de fördragslutande staterna själva att komma överens om hur konven-

tionerna skall tillämpas i förhållande till varandra. I övrigt ansluter sig RÅ till promemorians ståndpunkt men framhåller liksom JK att den förordade lösningen bör komma till uttryck i lagtexten.

Det är enligt min mening angeläget att se till att någon oklarhet inte uppstår beträffande tillämpningsområdet för de två konventioner varom nu är fråga. Övervägande skäl talar därför för att promemorians förslag i denna del följs. Motsvarande gäller konkurrensförhållandet mellan lagföringskonventionen och brottmålsdomskonventionen. Då frågan särskilt vad gäller förhållandet mellan lagföringskonventionen och trafikbrottskonventionen torde ha stor praktisk betydelse, anser jag det påkallat att lagtexten kompletteras med en förtydligande regel på denna punkt.

Lagföringskonventionen är, bortsett från de nyss berörda konkurrenssituationerna, tillämplig på varje lagöverträdelse, som är förenad med påföljd som bestäms eller kan bestämmas av domstol, oavsett brottets svårhetsgrad. Det förhållandet att sålunda även lindrigare brott täcks av konventionen har vid remissbehandlingen särskilt uppmärksammats av *Umeå tingsrätt*. Kan målet inte avgöras i den tilltalades frånvaro med stöd av bestämmelserna i 46 kap. 15 § RB skulle enligt tingsrätten en tillämpning av konventionen medföra att även bagatellbrott kunde bli föremål för överflyttning till annat land. Tingsrätten anser att det knappast är något svenskt intresse att så sker.

För egen del anser jag det vara av värde att bagatellbrotten inte lämnas utanför konventionen. I den mån lagföring sker i hemlandet även för andra brott är det från gärningsmannens synpunkt av betydelse att straff utmätts för hela hans brottslighet i en rättegång. Även om en svensk dom kan åstadkommas enligt det av tingsrätten nämnda lagrummet, måste möjligheten av att få den verkställd beaktas. Är förutsättningarna härför små, bör överförande av lagföringen ske. Även om verkställighet skulle kunna åstadkommas, exempelvis med stöd av brottmålsdomskonventionen, kan det finnas anledning att innan åtal väcks överväga om man inte i stället bör föra över lagföringen, vilket i allmänhet torde vara en fördel från process-ekonomisk synpunkt. Självfallet har vederbörande åklagare att föra en framställning om överförande av lagföring beakta möjligheterna av att underlåta åtal, när förutsättningarna härför är uppfyllda i övrigt.

2.3.3 Framställning om överförande av lagföring från Sverige

I 2 § promemorians lagförslag anges förutsättningarna för framställning om överförande av lagföring från Sverige. Som grundläggande krav gäller i enlighet med konventionen (art. 6.1) att någon är misstänkt för brott enligt svensk lag. *Åtalsrättskommittén* framhåller att det enligt ordalydelsen är en påfallande låg grad av bevisning i fråga om den misstänktes skuld som får utlösa förfarande enligt lagen.

Kommittén antar dock att några vådor inte skall behöva följa därav. Har en tillfredsställande förundersökning kunnat ske här och finner den prövande svenska myndigheten att det visserligen föreligger misstanke och kanske till och med skälig misstanke men inte tillräckliga skäl som skulle motivera ett svenskt åtalsbeslut, lär framställning enligt kommittén inte komma att göras.

Det kan enligt min mening förutsättas att en framställning om överförande av lagföring i allmänhet görs endast i situationer när bevisläget i och för sig skulle motivera ett åtal vid svensk domstol. Om misstanke om brott föreligger, kan dock framställning göras, om överförande av lagföringen påkallas av utredningsskäl och i synnerhet om det viktigaste bevismaterialet finns i den anmodade staten /jfr 2 § första stycket 5 och art. 8.1 (e)/. I sådana situationer kan det undantagsvis förekomma att det bevismaterial som finns här inte utgör tillräckliga skäl för åtal i Sverige men att framställning om överförande av lagföring ändå bör göras. Från rättssäkerhetssynpunkt kan knappast riktas någon invändning häremot. De i 2 § uppställda förutsättningarna för framställning om överförande av lagföring är i övrigt en direkt transformation av art. 8. Bestämmelserna har lämnats utan erinran under remissbehandlingen och synes lämpligt utformade.

Enligt 2 § tredje stycket promemorieförslaget skall Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer besluta om framställning om överförande av lagföring skall göras till annan stat. Motsvarande föreslås gälla i fråga om prövning av huruvida utländsk framställning skall föranleda bifall eller avslag (10 §). I promemorian anförs att avsikten är att dessa befogenheter i huvudsak skall delegeras till RÅ. Förslaget har inte föranlett någon erinran vid remissbehandlingen.

För egen del ansluter jag mig till den i promemorian föreslagna lagregeln. I enlighet härmed får det ankomma på regeringen att bestämma i vilken mån befogenheterna skall delegeras och till vilka myndigheter delegation skall ske. I förhållandet mellan nordiska stater, som har tillträtt lagföringskonventionen, är som jag tidigare anfört avsikten att behålla möjligheten till direkt kontakt mellan vederbörande staters lokala åklagarmyndigheter. För dessa fall bör därför delegation ske till sådan myndighet. I övrigt synes det naturligt att delegation sker till RÅ. Vad gäller frågan om delegationens omfattning finns anledning att överväga dels att i vissa fall förbehålla åt regeringen att besluta om avslag på framställning från främmande stat, dels att ålägga myndighet att i tveksamma fall underställa regeringen fråga om framställning om överförande av lagföring skall göras.

2.3.4 Verkan här i landet av framställning om överförande av lagföring från Sverige

En framställning om överförande av lagföring syftar till att förlägga

lagföringen till den stat där denna från olika synpunkter ter sig mest ändamålsenlig. Det är då nödvändigt att reglera frågan i vad mån framställningen medför hinder för den anmodande staten att vidta annan åtgärd för lagföring och vilken verkan den anmodade statens beslut att bifalla eller avslå framställningen skall ha i sådant hänseende. Rättegång bör självfallet inte pågå mot samma person rörande samma brott i olika stater. Detsamma gäller i princip åtgärder som hör till förundersökningen.

Bestämmelserna i art. 21.1 innebär att den anmodande staten fram till dess staten har mottagit den andra statens beslut med anledning av framställningen är bibehållen vid sin rätt att vidta alla åtgärder för lagföring utom att anhängiggöra saken inför domstol eller låta annan myndighet avgöra saken. Föreligger en lagakraftvunnen dom medför framställningen hinder mot verkställighet. Bifalls framställningen får den anmodande staten inte längre vidta några som helst åtgärder för lagföring.

Bestämmelserna i art. 21.1 återfinns i 3 § promemoriaförslaget. I paragrafens första stycke föreskrivs att åtal inte får väckas eller strafföreläggande eller föreläggande om ordningsbot utfärdas, sedan framställning om överförande av lagföring gjorts. Andra åtgärder för lagföring får dock vidtas intill dess den andra statens beslut i anledning av framställningen mottagits. Enligt andra stycket skall åklagaren besluta om åtalsunderlåtelse, om lagföringen överförts innan åtal väckts. Sker överföringen senare skall åtalet nedläggas utan hinder av bestämmelsen i 20 kap. 9 § första stycket RB, enligt vilken allmänt åtal inte får nedläggas efter det att dom fallit i första instans. Görs framställning om överförande av lagföring sedan dom meddelats, får enligt tredje stycket domen inte verkställas.

De föreslagna bestämmelserna har i allmänhet godtagits vid remissbehandlingen. Några remissinstanser är emellertid kritiska mot konstruktionen i 3 § andra stycket promemoriaförslaget. Sålunda framhåller *RA* att termen "åtalsunderlåtelse" används för att beteckna ett beslut att inte tala å brott som fattats med stöd av 20 kap. 7 § RB eller lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. Termen finns inte definierad i lagtext och bör enligt *RA* inte första gången förekomma i en lag av nu ifrågasatt art. Ett beslut om åtalsunderlåtelse meddelas när den misstänkte erkänt brottet eller annars övertygande bevisning föreligger. Dessa förutsättningar föreligger inte alltid i de fall konventionen avser. När lagföringen överförts bör därför den rätta åtgärden vara att åklagaren beslutar att åtal inte skall väckas här. Den följande meningen i lagtexten bör enligt *RA* innehålla att väckt åtal skall nedläggas om inte dom meddelats. Hänvisningen, som föreskriver undantag från 20 kap. 9 § första stycket RB, synes inte fylla någon funktion, eftersom åtals nedläggande sedan

dom fallit inte har någon betydelse för målets handläggning hos åklagare eller domstol (jfr 3 § tredje stycket promemorieförslaget). Det beslut, som åklagaren har att fatta, utgör snarast ett undantag från 20 kap. 6 § RB och blir väl förenligt med denna föreskrifts lydelse. Att åklagaren beslutar att inte tala å brott när annan stat har övertagit lagföringen, får anses vara uttryck för en allmän rättsregel som skall råda på området. RÅ framhåller även att komplikationer i form av lispendens kan uppkomma i det internationella samarbetet, om målsäganden utnyttjar sin möjlighet att väcka åtal vid svensk domstol sedan åklagaren beslutat att åtal inte skall äga rum.

Även *åtalsrättskommittén* riktar starka invändningar mot den föreslagna konstruktionen. Kommittén ansluter sig till den ståndpunkt i samma frågor som har kommit till uttryck i prop. 1971:114 med förslag till lag om straff för trafikbrott som begåtts utomlands. Där anfördes bl.a. att åtalsplikten enligt svensk rätt torde få anses uppfylld i de fall lagföringen överfördes till främmande stat. Vidare erinrades om bestämmelsen i 45 kap. 1 § tredje stycket RB, där det föreskrivs att nytt åtal inte får väckas mot den tilltalade för gärning, för vilken han redan står under åtal. Bestämmelsen är formellt tillämplig endast då åtal väckts vid svensk domstol men svenska åklagare torde i enlighet med grunderna för bestämmelsen anse sig förhindrade att väcka åtal här, när åtal för samma gärning har väckts i annat land efter svensk åklagares begäran om lagföring där. I enlighet med detta synsätt förordar kommittén att överförande av lagföringen till främmande stat före åtal här inte betraktas som en anledning till undantag från åtalsplikten utan snarare som en omständighet som medför förbud eller hinder att åtala här. Det beslut som skall fattas torde därför vara ett beslut om avskrivning från vidare handläggning. För detta talar dessutom att beslutet innebär att åklagaren skiljer saken från sig utan att ta ställning i sak. Mot konstruktionen med åtalsunderlåtelse talar enligt kommittén främst att enligt nu gällande rätt skuldfrågan måste vara klarlagd vid ett sådant beslut samt att beslutet medför att målsäganden inträder i sin subsidiära åtalsrätt. Ser man i stället överföringen som en speciell typ av lispendenshinder, blir detta gällande även mot målsäganden. Vad gäller promemorians förslag att åtalet skall nedläggas efter överföring även om dom meddelats men inte har vunnit laga kraft anser kommittén att avsteg inte bör göras från den principiella ståndpunkten i 20 kap. 9 § första stycket RB. I all synnerhet gäller detta när promemorians konstruktion inte löser problemet med målsägandens subsidiära åtalsrätt. Kommittén förordar i stället en bestämmelse av innebörd att ett överförande av lagföringen medför en lispendenseffekt och därmed anses skapa ett rättegångshinder här. Det blir visserligen en något säregen lispendenssituation, eftersom det utländska procederet sätter igång efter det svenska men

trots detta skulle anses utsläcka det svenska förfarandet. En sådan lösning innebär att hindret gäller även mot målsäganden såvitt avser ansvarsfrågan. Några bestämmelser för åklagarens handlande behövs inte. Han har endast att anmäla rättegångshindret till domstolen. I de fall överföringen kommer till stånd innan åtal väckts anser kommittén lagstiftning onödig. Det torde räcka med att i motiven uttala att åklagaren i dessa situationer har att meddela avskrivningsbeslut, eftersom hinder för fortsatta lagföringsåtgärder uppkommit här.

Bestämmelserna i 3 § promemorieförslaget syftar främst till att undanröja de lispendenseffekter som annars skulle kunna uppstå i samband med överförande av lagföringen. Sådana bestämmelser är nödvändiga för att uppfylla de krav som en anslutning till konventionen ställer. Innehållet i paragrafens första stycke står i överensstämmelse med dessa krav och synes ha fått en lämplig utformning. Till frågan om en framställnings inverkan på möjligheten att vidta straffprocessuella tvångsåtgärder återkommer jag i det följande.

Som har påpekats av RÅ och åtalsrättskommittén är den i 3 § andra stycket föreslagna ordningen med beslut om åtalsunderlåtelse förenad med vissa lagtekniska brister. Det kan inte heller anses lämpligt att i en så speciell lagstiftning som den föreslagna införa termen åtalsunderlåtelse och ge den en annan innebörd än den i vilken den nu begagnas. Att målsäganden inte får åtala, sedan framställning om överförande av lagföring gjorts, torde visserligen i och för sig följa redan av de föreslagna bestämmelserna i första stycket. Detta förbud skulle dock framgå tydligare om, som åtalsrättskommittén har föreslagit, ett överförande av lagföringen efter det att åtal har väckts anses utgöra rättegångshinder i det anhängiggjorda målet. Den av kommittén förordade lösningen innebär också i övrigt fördelar i förhållande till promemorieförslagets konstruktion. För de nu avsedda situationerna torde det således vara tillräckligt med en bestämmelse om att överförande av lagföring efter det att åtal har väckts skall anses utgöra rättegångshinder i målet vid den svenska domstolen. Vilka åtgärder hos berörda myndigheter ett överförande av lagföringen bör medföra i nu diskuterade hänseenden behandlas närmare i specialmotiveringen.

Bestämmelsen i 3 § tredje stycket promemorieförslaget har väsentligen lämnats utan erinran av remissinstanserna. *Stockholms tingsrätt* och *åtalsrättskommittén* föreslår dock att i bestämmelsen anges att hinder för verkställighet inträder först sedan framställning om överförande av lagföring har gjorts. Jag ansluter mig detta förslag.

Stat som har mottagit framställning om överförande av lagföring har enligt art. 10—12 i konventionen ett flertal möjligheter att avslå framställningen eller, om den bifallits, återkalla sitt beslut därom. Den andra staten kan också besluta att inte vidta åtgärder med anledning av framställningen eller att avbryta sådana åtgärder. Benägenheten att

göra en framställning om överförande av lagföringen skulle minska avsevärt, om den anmodande staten under alla förhållanden gick miste om rätten att beivra lagöverträdelsen i fråga. I art. 21.2 i konventionen har därför upptagits ett antal bestämmelser enligt vilka rätten till lagföring eller verkställighet återgår till den anmodande staten när lagföring inte kommer till stånd i den andra staten. Dessa regler gäller också om den anmodande staten återkallar framställningen innan den andra staten beslutat vidta några åtgärder för lagföring.

De nu nämnda bestämmelserna i art. 21.2 motsvaras av 4 § promemorieförslaget. Paragrafens utformning har godtagits eller lämnats utan erinran av flertalet remissinstanser. *Åtalsrättskommittén* anser dock att den föreslagna regeln inte synes omfatta det fallet att den anmodade staten har meddelat beslut om åtalsunderlåtelse.

Enligt promemorieförslaget återgår i här åsyftade fall rätten till åtal och verkställighet till de svenska myndigheterna. Avsikten härmed är uppenbarligen att undanröja de hinder för lagföring som har inträtt på grund av bestämmelserna i 3 §. Detta framgår enligt min mening än tydligare om det direkt i 4 § anges att dessa bestämmelser inte utgör hinder för fortsatta åtgärder för lagföring eller verkställighet här i landet i de fall som omnämns i paragrafen. Jag förordar därför att paragrafen utformas i enlighet härmed. Däremot kan jag inte dela åtalsrättskommitténs uppfattning i fråga om stadgandets tillämplighet, när den andra staten meddelat beslut om åtalsunderlåtelse. Ett sådant beslut utgör enligt min uppfattning ett av de fall, när den andra staten har beslutat att inte vidta några åtgärder med anledning av framställningen, och medför att rätten till lagföring återgår. En annan sak är att det i sådant fall kan bli aktuellt att också här i landet underlåta åtal, t.ex. därför att den misstänkte blivit föremål för någon form av annat samhällsingripande i den anmodade staten.

Enligt art. 22 medför en framställning om överförande av lagföring en förlängning av tiden för åtalspreskription med sex månader i den anmodande staten. I det föregående har jag förordat att Sverige inte utnyttjar möjligheten till förbehåll mot bestämmelsen. Dess införlivande med svensk rätt kräver lagstiftning. Bestämmelsen i fråga har intagits i 5 § promemorieförslaget. Den har inte mött någon kritik vid remissbehandlingen. *Svea hovrätt* och *Eskilstuna tingsrätt* ifrågasätter dock om föreskriften inte bör föranleda att i 35 kap. 1 § BrB tas in en hänvisning till 5 § lagförslaget.

Jag delar uppfattningen i promemorian att bestämmelsen om förlängning av tiden för åtalspreskription bör tas upp i den nu aktuella lagen. Något egentligt behov för de tillämpande myndigheterna av en hänvisning i BrB till bestämmelsen torde inte föreligga. Jag anser därför en sådan hänvisning kunna undvaras.

Lagföringskonventionen innehåller inte några uttryckliga före-

skrifter om den verkan en framställning om överförande av lagföringen får i den anmodande staten på där redan vidtagna tvångsåtgärder av olika slag eller på möjligheten att efter framställning vidta sådana åtgärder. Konventionen synes utgå från att varje lands interna processlagstiftning får lösa dessa frågor på lämpligt sätt med beaktande av bestämmelserna i art. 21.1.

Ett antal remissinstanser har tagit upp den nu berörda frågan och har framhållit vikten av att närmare föreskrifter utfärdas till undanröjande av de tillämpningssvårigheter som annars skulle kunna uppstå. I fråga om de personella tvångsmedlen uppkommer enligt *RÅ* fråga hur man skall förfara om den misstänkte är berövad friheten genom anhållande eller häktning på grund av bestämmelserna i RB och framställning om överförande av lagföringen till hans hemviststat görs. *RÅ* framhåller att, om vederbörande myndighet i den främmande staten omedelbart begär utlämning, frihetsberövandet enligt RB kan hävas och ersättas med provisoriskt anhållande enligt 23 § första stycket lagen (1957:668) om utlämning för brott och därefter med häktning enligt 16 § andra stycket samma lag. I sådant fall torde de för åklagare och domstol gällande tidsfristerna i det pågående målet inte längre gälla och beslut kan i vederbörlig ordning fattas dels om överförande av lagföringen, dels om utlämning. Om däremot inte omedelbar begäran om utlämning kommer, bör den påbörjade lagföringen här fortsätta med huvudförhandling och dom. I dessa fall anser *RÅ* att man visserligen kan överväga att med stöd av brottmålsdomskonventionen göra framställning om verkställighet av den svenska domen i den dömdes hemland men framhåller samtidigt lämpligheten av att lagföringen i dess helhet sker i den misstänktes hemland. *RÅ* ifrågasätter därför, om den föreslagna lagen inte bör kompletteras med bestämmelser rörande anhållande och häktning för det fall att från svensk sida görs framställning om överförande av lagföringen till annat land. *Atalsrättskommittén* tar upp frågan om vad som skall gälla när här i landet har hunnit vidtas reella säkerhetsåtgärder, innan framställning om överförande av lagföring görs. Är fråga om beslag till säkerställande av förverkande lär enligt kommittén förfarande enligt 17 § RP kunna tillgripas. Mer tveksamt anser kommittén läget vara när kvarstad eller skingringsförbud har meddelats till säkerställande av värdeförverkande, kommande böter eller skadestånd. Detsamma gäller vilka åtgärder som kan vidtas här om det efter överförande av lagföringen upptäcks, att den misstänkte har betydande tillgångar här som kan antas härröra från brott mot svenska målsägande. *Länsåklagaren i Älvsborgs län* ställer frågan hur länge och på vilken grund ett här verkställt beslag kan bestå sedan framställning om överförande av lagföringen gjorts och i vad mån 27 kap. 7 § andra stycket RB kan åberopas som grund för förlängning av beslagstiden. Liknande syn-

punkter framförs av *Haparanda tingsrätt*.

De frågor remissinstanserna har tagit upp rör onekligen problem av viss praktisk betydelse för konventionens tillämpning. I konventionen har emellertid inte meddelats några bestämmelser som ger entydigt besked om hur den anmodande resp. den anmodade staten skall förfara i fall då lagföringen i den anmodande staten hunnit så långt att straffprocessuella tvångsmedel satts in för att säkerställa lagföringen. Visserligen ger art. 21.1 vid handen att den anmodande staten får vidta sådana åtgärder fram till dess att den har mottagit den andra statens beslut med anledning av framställning om överförande av lagföring. Motsatsvis synes emellertid härav följa att då vidtagna åtgärder inte längre kan bestå, om den anmodade staten bifallit framställningen och sålunda förklarar sig skola överta lagföringen. Å andra sidan skall den anmodande staten enligt art. 15.2 underrätta den anmodade staten om de processuella åtgärder som har vidtagits i den förra staten efter det att framställningen översänts och som är av betydelse för förfarandet. Hit hör givetvis bl.a. beslut om häktning m.m. Och enligt art. 26.1 skall åtgärd för lagföring, vilken har vidtagits i den anmodande staten i enlighet med där gällande rätt, i princip ha samma giltighet i den anmodade staten som om den hade vidtagits av myndighet i sist nämnda stat. Denna bestämmelse pekar närmast på att exempelvis häktning i den anmodande staten skulle tilläggas den innebörden att den misstänkte anses som häktad i den anmodade staten.

Att mot denna bakgrund föreslå särskilda lagregler om hur svensk myndighet skall förfara i den situationen att den anmodade staten förklarar sig villig överta lagföringen synes vara vanskligt. RÅ har i sitt yttrande pekat på sambandet med reglerna om utlämning. Enligt min mening erbjuder den av RÅ antydda lösningen en lämplig utväg såvitt gäller personella tvångsmedel. Av större praktisk betydelse ställer sig emellertid frågan beträffande reella tvångsmedel (kvarstad, skingringsförbud och beslag). I det sammanhanget vill jag först erinra om att i lagrådsremiss den 15 november 1974 angående ändringar i lagstiftningen om utlämning för brott m.m. har lagts fram förslag till en särskild lag om användning av tvångsmedel (beslag) på begäran av främmande stat. Denna lag föreslås dock endast gälla när fråga om beslag uppkommer utan samband med utlämning. I utlämningslagstiftningen finns nämligen redan vissa möjligheter att tillgripa tvångsmedel av det slaget. De sålunda befintliga eller föreslagna reglerna om reella tvångsmedel i samband med att någon skall lagföras i främmande stat torde i avsevärd mån tillgodose behovet av sådana straffprocessuella tvångsåtgärder som remissinstanserna har efterlyst. Jag kommer därför till slutsatsen att några särskilda regler om hur svensk myndighet skall förfara i den situation som det nu är fråga om inte bör meddelas i den aktuella lagen. Behövliga föreskrifter om vad svensk framställning till

annan stat skall innehålla såvitt avser tidsfrister inom vilka den andra statens beslut senast påräknas m.m. kan utfärdas i administrativ ordning.

Vad gäller frågan vilket innehåll administrativa föreskrifter i ämnet bör ha vill jag nämna följande. Enligt art. 15.1 skall framställning om lagföring vara åtföljd av handlingarna i ärendet. Av dessa skall självfallet framgå vilka tvångsåtgärder som har vidtagits. Av art. 15.2 följer att underrättelse skall lämnas också om sådana åtgärder, som har vidtagits efter det att framställning gjorts men innan den andra statens beslut i anledning av framställningen har mottagits. Den anmodande staten har vidare enligt art. 21.2 (e) möjlighet att återkalla framställningen innan den andra staten meddelat att den beslutat vidta åtgärder för lagföring. Har tvångsåtgärd vidtagits här i landet föreligger därför enligt min mening inte något hinder i konventionen mot att i svensk framställning anges, att om beslut inte meddelas inom viss angiven tid återkallelse kan komma att ske. Dessa tidsfrister bör i huvudsak ansluta till vad som föreskrivs i RB för åtgärden i fråga. Efter förebild från dessa bestämmelser bör i normalfallet tidsfristen vid häktning kunna bestämmas till fjorton dagar och vid reseförbud till en månad. Har egendom belagts med beslag torde på motsvarande sätt tidsfristen kunna bestämmas till en månad. Härvid får hänsyn tas till den betydelse den beslagtagna egendomen kan ha för enskild person. Den sålunda skisserade ordningen i kombination med de förut berörda möjligheterna för den andra staten att begära utlämning eller utfående av beslagtagna egendom utgör enligt min mening en effektiv inbördes rättshjälp mellan berörda stater samtidigt som nödvändiga rättssäkerhetssynpunkter kan tillgodoses.

2.3.5 Framställning om överförande av lagföring till Sverige

I 6 § första stycket och 7 § promemoriaförslaget anges under vilka förutsättningar en framställning om överförande av lagföring till Sverige skall resp. får avslås. Bestämmelserna härom ansluter till art. 10 och 11 i konventionen. Lagtexten innehåller i huvudsak en direkt reformering av konventionstexten.

Enligt art. 10 är den anmodade staten skyldig att vägra efterkomma framställningen, om dubbel straffbarhet inte föreligger i det konkreta fallet, om lagföring skulle strida mot konventionens "ne bis in idem"-regler eller om brottet var preskriberat i den anmodande staten när framställningen gjordes. För att kravet på dubbel straffbarhet skall vara uppfyllt fordras inte att brottsbeteckningarna i Sverige och den främmande staten är identiska. Vid prövning av frågan om gärningens straffbarhet i Sverige skall vidare de s.k. allmänna straffminskningsgrunderna, t.ex. nöd, nödvärn och samtycke, beaktas men inte reglerna om preskription. Hinder mot lagföring av det skälet att dubbel straff-

barhet inte föreligger kommer sålunda endast i fråga då gärningsmannen på grund av gärningens beskaffenhet eller förhållandena vid dess begående över huvud taget inte skulle ha kunnat fällas till ansvar här i landet. Motsvarande gäller om gärningsmannen inte har uppnått straffmyndig ålder. Konventionen kräver vidare att dess principer om "ne bis in idem" respekteras i lagföringssamarbetet. I det föregående har jag redan framhållit att dessa principer i allt väsentligt har godtagits och införlivats med svensk rätt i samband med tillträdet till brottmålsdomskonventionen. Genom hänvisningen i 6 § första stycket 2 promemoriaförslaget till 2 kap. 5 a § BrB uppnås likformighet även vad gäller de begränsade förbehåll som från svensk sida tidigare gjorts mot nämnda principer och som föreslås upprepade i samband med tillträde till lagföringskonventionen.

I art. 11 räknas upp sådana fall då avslag får ske men inte är obligatoriskt. Ansökan får avslås om den anmodade staten anser att de skäl på vilka framställningen grundats enligt art. 8 inte är berättigade. Detsamma gäller om den misstänkte inte har hemvist i den anmodade staten eller om han inte är medborgare i denna stat och inte heller hade hemvist där vid tiden för brottet. Framställning får avslås även i åtskilliga andra fall, exempelvis om den anmodade staten bedömer brottet som politiskt, militärt eller fiskaliskt eller om lagföringen skulle strida mot den anmodade statens internationella åtaganden eller mot grunderna för dess rättsordning. Omfattas gärningen av den anmodade statens ursprungliga straffrättsliga kompetens, får framställningen avslås om brottet vid tiden för mottagandet av framställningen enligt den statens egen lagstiftning är preskriberat. Art. 26.2 är i sådant fall inte tillämplig. Enligt sistnämnda stadgande skall preskriptionsavbrytande åtgärd som vidtagits i den anmodande eller den anmodade staten ha samma verkan i den andra av dessa stater. Föreligger endast subsidiär behörighet får framställningen avslås om åtalspreskription inträtt enligt den anmodade statens lag även med beaktande av den förlängning av preskriptionstiden med sex månader som föreskrivs i art. 23. Om Sverige i enlighet med vad jag tidigare har förordat reserverar sig mot denna artikel blir förlängningsregeln utan betydelse för svensk del.

Bestämmelserna i 6 § första stycket och 7 § promemoriaförslaget har endast föranlett kommentar från en remissinstans. Sålunda framhåller *Föreningen Sveriges tingsrättsdomare* att flera av de fall som har tagits upp i 7 § är sådana att en framställning uppenbarligen aldrig skall bifallas. Detta gäller exempelvis de fall som anges under punkterna 5, 6, 8 och 9. Det bör enligt föreningen övervägas att överföra sådana fall från 7 § till 6 §.

Den avvägning som i promemoriaförslaget har gjorts mellan grunder som obligatoriskt skall leda till avslag på framställning om överförande

av lagföring och grunder som i övrigt får åberopas för avslag överensstämmet med konventionens bestämmelser i dessa frågor. Konventionen är allmänt sett omfattande och dess bestämmelser delvis komplicerade och svårtolkade. Det är därför enligt min mening angeläget att man vid utformningen av den svenska lagstiftningen endast i undantagsfall frångår konventionens regelsystem. Överensstämmelse mellan lag och konvention bör eftersträvas när inte tungt vägande skäl talar häremot.

Överväganden av nu berörda slag har måst göras även vid tillträdet till brottmålsdomskonventionen (jfr art. 5 och 6 i brottmålsdomskonventionen och 5 och 6 §§ lagen om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom). Sålunda har i den konventionen som fakultativt hinder mot verkställighet ställts upp dels att åtgärden skulle strida mot grundläggande principer för rättsordningen i det anmodade landet, dels att den skulle strida mot samma stats internationella åtaganden. I den internationella verkställighetslagen har likväl nämnda hinder gjorts obligatoriska. Vid transformeringen av lagföringskonventionen bör samma princip följas.

Enligt art. 6 (1) brottmålsdomskonventionen får verkställighet vägras om påföljden redan är preskriberad enligt den anmodade statens lag. Motsvarande bestämmelse har gjorts fakultativ i lagen om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (6 § första stycket 8). Skälet härför torde närmast vara att det någon gång skulle kunna framstå som lämpligt från humanitära synpunkter att påföljden fick verkställas här trots att påföljdspreskription inträtt. Samma skäl torde i och för sig kunna åberopas för att åtalspreskription får utgöra ett fakultativt hinder såvitt gäller nu förevarande lag. Emellertid skulle ett bifall till en framställning om överförande av lagföring i ett sådant fall otvivelaktigt leda till en ogillande dom vid rättegång inför svensk domstol. Domstolen skall nämligen *ex officio* iaktta gällande preskriptionsbestämmelser rörande brott. Om en fakultativ regel av nu åsyftat slag skall införas krävs därför att undantag kan göras från de svenska reglerna om åtalspreskription. En sådan ordning synes emellertid betänklig från principiell synpunkt. På grund av det nu anförda anser jag övervägande skäl tala för att åtalspreskription anses som absolut hinder för bifall till framställning om överförande av lagföring till Sverige.

I övrigt vill jag ansluta mig till konventionens uppdelning i obligatoriska och fakultativa hinder. Det kan enligt min mening förutsättas att stor försiktighet i allmänhet kommer att iakttas i fråga om bifall till framställningar när konventionen ger utrymme för avslag. Den nu föreslagna ordningen anser jag därför innebära tillräckliga rättssäkerhetsgarantier. Som *länsåklagaren i Malmöhus län* dock har påpekat har skattebrotten under senare år kommit att alltmer jämsställas med BrB:s

förmögenhetsbrott. Jag delar därför länsåklagarens uppfattning att det är önskvärt att staterna kan lämna varandra ömsesidigt bistånd på detta område.

I art. 12 anges under vilka förutsättningar den anmodade staten är skyldig att återkalla sitt beslut om bifall till framställning om överförande av lagföring resp. när samma stat i övrigt får vidta sådan åtgärd. Bestämmelserna om obligatoriskt återkallande motsvaras av regleringen i art. 10 om hinder mot bifall till framställning. Den anmodade staten får återkalla sitt beslut om bifall om det visar sig att den misstänktes personliga närvaro vid förhandling inte kan säkerställas där eller en eventuell dom inte kan verkställas där, om grund för avslag enligt art. 11 framkommer innan målet anhängiggjorts vid domstol eller, i andra fall, om den anmodande staten samtycker därtill.

Bestämmelserna i art. 12 motsvaras av 8 och 9 §§ promemoriaförslaget. Endast en remissinstans har yttrat sig i fråga om grunderna för återkallande av bifall till framställning från annan stat. Sålunda framhåller *åtalsrättskommittén* att om svensk förundersökning, som har föranletts av framställning från annan stat, leder till att misstanke om brott visserligen finns men tillräckliga skäl för åtal inte framkommer, svensk åklagare på vanligt sätt torde ha att besluta att åtal inte skall ske, eftersom tillräcklig bevisning inte föreligger. I sådana fall anser kommittén att något återkallande av beslutet om bifall inte behöver göras.

Vad *åtalsrättskommittén* framför är enligt min mening belysande för svårigheterna att transformera komplicerade konventionsbestämmelser till lag. Ett närmare studium av art. 6.1, 10 (a) och 12.1 ger dock vid handen att den anmodade staten är skyldig att återkalla sitt beslut om bifall när misstanke om brott inte längre föreligger i den anmodande staten. I sådana undantagsfall brister förutsättningarna för ett inbördes samarbete på lagföringens område. När från bevissynpunkt tillräckliga skäl att väcka åtal här inte bedöms föreligga får däremot vidtas de åtgärder som kommittén omnämner.

De enligt konventionen fakultativa möjligheterna att återkalla beslut om bifall om åtalspreskription har inträtt vid tiden för mottagandet av framställning här eller när lagföring skulle strida mot våra internationella åtaganden eller mot grunderna för vår rättsordning bör av motsvarande skäl som har anförts i fråga om avslag på sådan framställning vid transformationen till svensk lag göras obligatoriska. Något hinder häremot möter inte enligt konventionen om återkallandet görs innan åtal väckts. Efter nämnda tidpunkt kan återkallelse ske om den anmodande staten samtycker därtill. I annat fall torde vederbörande undersökningsledare, åklagare eller domstol ha att fatta det beslut, vartill situationen föranleder. Frågan berörs ytterligare i specialmotiveringen till 8 §.

I fråga om brott av eller mot person i offentlig ställning och vissa liknande brott gäller enligt art. 7.2 att brottet i den anmodade staten skall anses som begånget av eller mot person i offentlig ställning där. I promemorian anförs att bestämmelserna i art. 7.2 inte innebär någon utvidgning av det straffbara området i förhållande till bestämmelserna i art. 7.1 om krav på dubbel straffbarhet utan endast anger vissa kvalifikationsgrunder. Som exempel nämns att utan en sådan regel våld mot polisman i annan konventionsstat här i Sverige endast skulle kunna bestraffas som misshandel. Enligt promemorian skulle vidare utformningen av art. 7 inte i och för sig utesluta att konventionen tillämpas på s.k. territoriellt begränsade brott. Konventionen torde dock enligt promemorian inte omfatta sådana brott som har en så nära anknytning till annan stats speciella intressen att det inte föreligger något som helst motsvarande intresse hos den anmodade staten att lagföra brottet. Bestämmelsen i art. 7.2 motsvaras av 6 § andra stycket promemorieförslaget.

Den i promemorian förordade ordningen har mött kritik från några remissinstanser. Sålunda ifrågasätter *Svea hovrätt* om inte en anslutning till konventionen i denna del medför att tillämpningen av svensk strafflag utsträcks och anger som exempel att en utländsk ämbetsman synes få samma skydd som en svensk sådan här i landet. Hovrätten är tveksam om en sådan utvidgning bör ske. Som en belysning av de konsekvenser, som enligt hovrätten kan bli följden av att lagförslaget i denna del godtas, nämns att en utomlands begången gärning, som med stöd av bestämmelsen är att betrakta som brott enligt svensk lag för det fall den skulle ha begåtts här, stundom inte skulle kunna bestraffas. Mutar exempelvis någon en utländsk ämbetsman i Sverige är 17 kap. 7 § BrB inte tillämplig. Begås samma brott utomlands skulle enligt den föreslagna bestämmelsen straffbarhet föreligga. Enligt *hovrätten för Övre Norrland* torde art. 7.2 äga större räckvidd än som framgår av den föreslagna lagen. Bestämmelsen bör därför tas upp som ett självständigt stadgande. Hovrätten nämner som ett exempel på denna vidare räckvidd ett fall av hot mot tjänsteman i den andra staten, där vid prövning i Sverige om preskription inträtt svaret beror på om hänsyn får tas till vederbörandes egenskap av tjänsteman.

För egen del vill jag först framhålla att tillträde till konventionen medför viss utvidgning av svensk strafflags tillämplighet. Enligt art. 2.1 är nämligen fördragsslutande stat vid tillämpningen av konventionen behörig att enligt sin egen strafflag lagföra varje brott beträffande vilket strafflagsstiftningen i annan fördragsslutande stat är tillämplig. Konventionen tillåter inte att förbehåll görs mot art. 2.1. Denna utvidgning av den straffrättsliga behörigheten har också föranlett förslag om ändring i 2 kap. BrB. Art. 2.1 omfattar formellt sett även s.k. territoriellt begränsade brott, t.ex. skattebrott /jfr art. 11 (d)/. Den

anmodadē statens straffrättsliga behörighet inskränks dock i väsentlig mån genom art. 7.1, som ställer upp krav på dubbel straffbarhet, dvs. gärningen måste, om den hade begåtts i den anmodade staten, också där ha utgjort en lagöverträdelse. I fråga om territoriellt begränsade brott kan till belysande av det sagda nämnas varusmuggling till annan konventionsstat. Om införsel här i landet av motsvarande gods skulle ha utgjort brott mot svensk tullagstiftning, kan också lagföringen överföras hit.

Art. 7.2 är att se mot denna bakgrund. Har brottet begåtts av person i offentlig ställning i den anmodande staten eller mot sådan person eller offentlig institution eller egendom med offentlig karaktär i denna stat, skall enligt denna bestämmelse brottet i den anmodade staten anses begånget av person i offentlig ställning i den staten eller mot sådan person, institution eller egendom som i denna stat motsvarar den mot vilken det begåtts. Inte heller mot denna bestämmelse får förbehåll göras. Bestämmelsen synes i första hand ha till uppgift att överföra vissa kvalificerande moment, som annars inte skulle kunna beaktas i den anmodade staten. Detta får betydelse för frågor som brottsrubricering, tillämplig straffskala och preskription. Som anförs i promemorian kan med stöd av bestämmelsen våld mot polisman som har begåtts i annan konventionsstat efter överförande av lagföringen här i landet bedömas som våld mot tjänsteman. På motsvarande sätt kan omfattande förstörelse av offentlig egendom i annan stat bedömas som sabotage i Sverige.

Som har berörts av Svea hovrätt torde art. 7.2 innebära en viss utvidgning av det straffbara området i förhållande till vad som gäller enligt art. 7.1. Som ett exempel kan nämnas bestickning av utländsk ämbetsman. Ett annat utgör mened begången inför utländsk domstol. I allmänhet lär det dock inte bli aktuellt att överföra lagföring i fall av nu berörda slag.

Den nu förordade tolkningen ger uttryck för att – som en remissinstans har framhållit – art. 7.2 har en ganska självständig karaktär. Den har sålunda inte endast betydelse vid prövning av framställning om överförande av lagföring vad gäller brottsrubricering här och därmed sammanhängande frågor utan riktar sig även till alla de myndigheter i övrigt som har att ta befattning med ärendet. Enligt min mening bör därför en bestämmelse motsvarande art. 7.2 ingå i den föreslagna lagen som en särskild paragraf. Härmed markeras att bestämmelsen får betydelse inte bara vid prövningen av en framställning om överförande av lagföring utan också vid bl.a. domstols prövning av åtal som väckts här i landet efter det att överförande har skett.

2.3.6 Verkan av framställning om överförande av lagföring till Sverige

I art. 23—26 anges vilken verkan en framställning om överförande av lagföring får i den anmodade staten. Som framgår av det föregående föreslås att förbehåll görs från svensk sida mot bestämmelsen i art. 23 om förlängning av tiden för åtalspreskription vid subsidiär behörighet. Om åtal är beroende av angivelse i båda staterna har enligt art. 24 angivelse i den ena staten verkan även i den andra. Krävs angivelse endast i den anmodade staten får vidtas de åtgärder som närmare har beskrivits i konventionen. Enligt huvudregeln i art. 25 skall den anmodade staten tillämpa sin egen lag beträffande påföljd för brottet. Föreligger endast subsidiär behörighet får dock inte ådömas svårare påföljd än den som stadgas i den anmodande statens lag. I art. 26.1 föreskrivs att åtgärd för lagföring i den anmodande staten har samma giltighet i den anmodade staten som om den hade vidtagits där men inte får tillerkännas större bevisverkan än den har i den förra staten. Denna bestämmelse motsvaras av art. 26.4 i brottmålsdomskonventionen. Preskriptionsavbrytande åtgärd i den ena av staterna har enligt art. 26.2 samma verkan i den andra. Som nämnts förut föreslås att något förbehåll häremot inte görs. En likartad regel finns i art. 8 i brottmålsdomskonventionen.

Bestämmelserna i art. 24—26 motsvaras av 11—13 §§ promemorieförslaget. Utformningen av lagtexten har endast föranlett några redaktionella påpekanden från remissinstanserna. I fråga om tolkningen av 13 § första stycket promemorieförslaget anför *länsåklagaren i Malmöhus län* att brottsplatsundersökning, blodprovstagning och inhämtande av rättsmedicinskt utlåtande torde vara att hänföra till sådana åtgärder som åsyftas i stadgandet.

För egen del vill jag först framhålla att art. 25 utgår från den självklara förutsättningen att varje stat, dit lagföringen överförs, skall tillämpa sin egen strafflag på brottet i fråga oavsett om brottet omfattas av statens ursprungliga straffrättsliga behörighet eller staten tillförs sådan genom framställningen. I sistnämnda fall kan då för svensk del ställas frågan efter vilket lagrum gärningen skall bedömas. Den föreslagna lagen bör därför i klargörande syfte kompletteras med en bestämmelse av innebörd att gärningen skall bedömas på samma sätt som om motsvarande gärning hade begåtts här i landet.

Enligt 2 kap. 5 § BrB får åtal för brott, som har begåtts utomlands, i vissa fall inte väckas utan särskilt förordnande av regeringen eller den regeringen har bemyndigat. Motsvarande gäller enligt 2 kap. 5 a § tredje stycket BrB. Om en framställning om överförande av lagföring bifalls här, skall naturligtvis inte någon ytterligare prövning ske i åtalsfrågan i nu angivet hänseende. Konventionen reglerar uttömmande i vilka fall en framställning får avslås. De synpunkter som de nu avsedda bestämmelserna i 2 kap. BrB skall tillgodose får beaktas vid prövningen

av framställningen. I den föreslagna lagen bör därför göras undantag för dessa bestämmelser.

Vad gäller art. 24—26 vill jag ytterligare framhålla värdet av att preskriptionsavbrytande åtgärd tillerkänns samma rättsverkan i de båda samverkande länderna. I den mån olikheter härvidlag förekommer mellan de olika länderna blir det en uppgift för de tillämpande myndigheterna att skaffa sig närmare upplysningar om innehållet i den anmodande statens lag. Detta torde låta sig göra utan större besvär.

De nu berörda kompletteringarna av lagtexten bör tas in i 13 § i den föreslagna lagen. I övrigt kan jag ansluta mig till promemorieförslaget. Till vissa redaktionella ändringar i lagtexten återkommer jag i specialmotiveringen.

2.3.7 Tillfälliga tvångsåtgärder i avvaktan på beslut med anledning av framställning om överförande av lagföring till Sverige

Konventionen utgår från att varje anmodad stat har att tillämpa sina egna i lag givna tvångsmedel för att säkerställa förundersökning och rättegång när brottet faller under statens ursprungliga straffrättsliga behörighet. Detsamma gäller vid överförande av lagföring för brott som endast omfattas av den i art. 2.1 angivna subsidiära behörigheten. Redan innan beslut har fattats med anledning av sådan framställning kan dock föreligga behov av att ingripa med tvångsmedel, exempelvis vid flyktfara. I art. 27—29 i konventionen har upptagits ett antal regler för att tillgodose detta behov. Bestämmelserna äger endast tillämpning när ursprunglig behörighet saknas. Deras giltighet är vidare i tiden begränsad till dess den anmodande statens framställning om överförande av lagföringen har mottagits resp. föranlett beslut från den anmodade statens sida.

Om konventionsstat meddelar sin avsikt att senare översända framställning om överförande av lagföring får enligt art. 27.1 den anmodade staten på särskild framställning från den andra staten tillfälligt anhålla eller häkta den misstänkte under förutsättning att lagstiftningen i den anmodade staten medger häktning för brottet och att den misstänkte kan befaras avvika eller undanröja bevis. I art. 27.2 och 27.3 ges föreskrifter om vad en sådan framställning skall innehålla och till vilken myndighet den skall sändas. Sedan framställning om överförande av lagföring och därtill hörande handlingar mottagits får enligt art. 28 den anmodade staten vidta alla de tillfälliga tvångsåtgärder, inbegripet häktning och beslag av egendom, som hade kunnat vidtas om brottet begåtts inom dess eget område. Tvångsåtgärder enligt art. 27 och 28 regleras av lagen i den anmodade staten. Sådana åtgärder skall dock enligt art. 29.2 alltid upphöra om rätten till lagföring återgår till den anmodande staten enligt art. 21.2. Tvångsmedel med stöd av art. 27

upphör vidare enligt art. 29.3 under alla omständigheter om den anmodade staten inte erhåller framställning om överförande av lagföring inom 18 dagar från dagen för anhållandet eller häktningen. Detsamma gäller enligt art. 29.4 om den anmodade staten inte erhåller de handlingar, som skall åtfölja framställning om lagföring, inom 15 dagar från mottagandet av framställningen. I art. 29.5 föreskrivs slutligen att tid för anhållande och häktning, som har beslutats uteslutande med stöd av art. 27, inte i något fall får överskrida 40 dagar.

De bestämmelser i art. 27—29 som kräver lagstiftning motsvaras av 14 och 15 §§ promemoriaförslaget. Flera remissinstanser har yttrat sig över de föreslagna bestämmelserna. Sålunda framhåller *RA* att enligt art. 27 rätten att tillfälligt anhålla och häkta den misstänkte är beroende på framställning från den anmodande staten. Detta har enligt *RA* inte kommit till uttryck i lagtexten. I fråga om förutsättningarna för användandet av de tillfälliga tvångsmedlen anmärker *länsåklagaren i Malmöhus län* att det i och för sig synes omotiverat att den anmodade staten skall behöva vänta på en fullständig uppsättning handlingar från den anmodande staten innan sådana åtgärder som husrannsakan och beslag får vidtas. *Länsåklagaren* anser att det över huvud saknas klara regler om vilka möjligheter polis och åklagare i Sverige har att använda tvångsmedel gentemot den som har begett sig hit från utlandet omedelbart efter det att han, enligt meddelande från utländsk polismyndighet, blivit misstänkt för brott i sitt hemland. *Åtalsrättskommittén* uttalar att avsikten tydligen är att anhållande inte får ske i det fall som omnämns i 24 kap. 5 § andra stycket RB. Kommittén föreslår vidare att de i lagförslaget angivna förutsättningarna för häktning och anhållande utformas i närmare överensstämmelse med motsvarande regler i RB. Vad slutligen gäller de särskilda tidsfristerna om 18 resp. 40 dagar för frihetsberövande bör enligt kommittén lagtexten kompletteras med en bestämmelse att denna tid, om såväl anhållande som häktning skett, skall räknas från dagen för anhållandet.

Bestämmelserna i 2 kap. BrB om svensk straffrättslig behörighet är vidsträckta. Det kan därför enligt min mening antas att de nu föreslagna reglerna om tillfälliga tvångsåtgärder inte behöver användas i någon större omfattning. Det framstår dock som angeläget från rätts-säkerhetssynpunkt att bestämmelserna utformas i så nära överensstämmelse med konventionens regler och RB:s terminologi som möjligt. Som en remissinstans har framhållit är en särskild förutsättning för användande av de tillfälliga tvångsmedlen innan framställning om överförande av lagföring med tillhörande handlingar har mottagits här att den anmodande staten begärt det. Det framlagda lagförslaget bör kompletteras på denna punkt. Detsamma gäller vilken grad av misstanke om flyktfara eller kollusionsfara som krävs för frihetsberövande åtgärd. Uttryckssättet i 24 kap. 1 § RB torde här

kunna användas. I lagen bör dessutom utsägas att svensk lag i övrigt tillämpas beträffande tvångsåtgärd varom nu är fråga.

Av det anförda framgår att i den mån lagförslaget inte innehåller andra bestämmelser skall RB:s regler om anhållande och häktning tillämpas. För beslut om häktning krävs sålunda att det föreligger sannolika skäl för att den misstänkte begått det aktuella brottet. Andra häktningsgrunder än de i lagförslaget angivna får dock inte åberopas. Fara för fortsatt brottslig verksamhet kan därför inte läggas till grund för häktningsbeslutet. Undantag görs inte från de tidsfrister som RB uppställer när någon har anhållits eller häktats. Åtal kan dock självfallet inte väckas här i landet förrän framställning om överförande av lagföring mottagits och bifallits. Om domstolen därför måste bestämma tiden för åtals väckande till mer än två veckor krävs i normalfallet förnyad häktningsförhandling. Om den slutliga framställningen synes dröja kan det enligt min mening också vara lämpligt att efterhöra i den främmande staten hur långt förundersökningen har framskridit. Jag vill i detta sammanhang peka på att konventionen ger möjlighet att begära kompletterande upplysningar. Därvid får viss tidsfrist anges (art. 14).

Som en remissinstans har framhållit saknas i konventionen bestämmelser om reella tvångsmedel, innan den anmodade staten mottagit framställning om överförande av lagföring med tillhörande handlingar. Detta förhållande kan te sig egendomligt mot bakgrund av att för den enskilde mer ingripande åtgärder mot hans person tillåts. Enligt min uppfattning kan dock inte utan stöd i konventionen sådana föreskrifter meddelas i lagen. Jag anser att detta inte behöver medföra några större svårigheter i det praktiska samarbetet mellan staterna.

Utöver de skäl för omedelbar frigivning av anhållen eller häktad, som skall beaktas till följd av att RB:s bestämmelser härom är tillämpliga, gäller enligt konventionen särskilda begränsningar för frihetsberövandets längd. Dessa bestämmelser har inarbetats i lagförslaget. Det kan dock antas att frihetsberövanden med stöd av de föreslagna bestämmelserna endast i undantagsfall kommer att vara under några längre perioder. Jag vill också framhålla vikten av att vederbörande åklagare noga överväger om det i det enskilda fallet är nödvändigt att tillgripa provisoriska tvångsåtgärder. Självfallet bör vid dessa överväganden särskilt beaktas sannolikheten av att den efterföljande framställningen om överförande av lagföring kommer att bifallas här i landet.

2.3.8 *Ändringar i brottshalken, rättshjälp m.m.*

I promemorian föreslås att 2 kap. BrB ändras i två avseenden vid ett tillträde till lagföringskonventionen. Den mot art. 2 svarande subsidiära straffrättsliga behörigheten har i promemorieförslaget tagits upp

som en ny punkt 7 i 2 kap. 3 § BrB. Vidare har bestämmelserna i lagföringskonventionen om brottmålsdoms internationella rättsverkningar föranlett en hänvisning även till denna konvention i 2 kap. 5 a §.

I sitt remissyttrande anser *Svea hovrätt* att den föreslagna ändringen i 2 kap. 3 § BrB har fått en från rättssystematisk synpunkt mindre lyckad placering. Med hänsyn till att lagrummet i dess nuvarande utformning endast rör svensk rätts ursprungliga kompetens och då lagrummet endast tar upp fall, då krav på dubbel straffbarhet inte skall upprätthållas, synes enligt hovrätten den föreslagna bestämmelsen inte ha sin rätta plats i angivna lagrum. Vidare bör hänvisning inte göras direkt till konventionen utan hellre till lagföringslagen. Hovrätten påpekar också att lagförslaget i denna del fått en ofullständig utformning eftersom den utvidgade kompetensen inte endast synes grunda sig på att framställning gjorts från annan konventionsstat utan även på att Sverige bifaller denna framställning. Även *hovrätten för Övre Norrland*, *Stockholms tingsrätt* och *Föreningen Sveriges tingsrättsdomare* gör liknande anmärkningar.

För egen del anser jag det påkallat att den särskilda bestämmelsen om utvidgning av svensk domstols straffrättsliga behörighet tas in i 2 kap. BrB. Jag delar dock remissinstansernas uppfattning att bestämmelsen från systematisk synpunkt inte bör tas in i 3 §. Av samma orsak bör den inte heller placeras i 2 §. Den föreslagna bestämmelsens undantagskaraktär och den särskilda anknytningen vad gäller brottet som sådant till den främmande statens egen jurisdiktion motiverar att den i stället upptas i en ny paragraf, som lämpligen kan benämnas 3 a §.

I den nuvarande 2 kap. 5 a § finns en direkt hänvisning till brottmålsdomskonventionen. Förslaget att i samma bestämmelse även skall tas in en hänvisning till lagföringskonventionen har inte mött någon kritik. Jag finner därför inte anledning att frångå promemoriaförslaget i denna del.

Några remissinstanser har ansett att lagföringskonventionen bör medföra även andra ändringar i BrB än som har föreslagits i promemorian. Sålunda pekar *Stockholms tingsrätt* på föreskriften i art. 36 enligt vilken bestämmelse frihetsberövande som har verkställts på grund av tidigare dom utomlands skall avräknas från den påföljd som kan komma att åläggas efter överförande av lagföring. Tingsrätten anser att uttrycklig föreskrift bör meddelas härom på samma sätt som gjorts i lagen om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom och erinran om den obligatoriska avräkningen göras i 2 kap. 6 § BrB. *Föreningen Sveriges tingsrättsdomare* anför liknande synpunkter och pekar på att bestämmelsen om tillgodoräknande av tid för frihetsberövande i 33 kap. 6 § BrB endast är fakultativ.

Vad remissinstanserna har anfört ger mig anledning framhålla

följande. Vid tillkomsten av internationella verkställighetslagen har det ansetts nödvändigt att meddela särskilda avräkningsregler motsvarande art. 44.3 i brottmålsdomskonventionen (se 13 § denna lag). Ett avgörande skäl för dessa regler har varit att 2 kap. 6 § BrB inte torde vara direkt tillämplig i mål om verkställighet, där någon prövning av skuldfrågan inte äger rum (jfr prop. 1972:98 s. 119). Så är inte förhållandet i det fall som avses i art. 36 i lagföringskonventionen. I denna bestämmelse förutsätts att skuldfrågan tas upp till ny prövning i den anmodade staten. Bestämmelserna i 2 kap. 6 § BrB är därför tillämpliga. Dessa motsvarar i sak de krav på avräkning som ställs i art. 36 i lagföringskonventionen. Eftersom denna endast avser tillgodoräknande av vad den dömde kan ha utstått av den påföljd som ådömts genom den utländska domen, uppkommer inte någon fråga om sådan avräkning som avses i 33 kap. 6 § BrB. Med hänsyn till det nu anförda anser jag det inte påkallat att vid sidan av 2 kap. 6 § BrB föreslå särskilda avräkningsregler motsvarande art. 36 i lagföringskonventionen.

En annan betydelsefull fråga tas upp av *Sveriges advokatsamfund*. Sålunda pekar samfundet på att enligt art. 17 i konventionen den anmodade staten skall bereda den misstänkte tillfälle att yttra sig innan beslut med anledning av framställning fattas. I fall då från svensk sida görs framställning till annat land om överförande av lagföring kan det förekomma att den misstänkte vistas i Sverige. Även i ett sådant fall anser samfundet att den misstänkte skall beredas samma rätt, vilket bör ske redan då fråga uppkommer om framställning från svensk sida. I den mån den misstänkte då inte har bistånd av försvarare under inledd förundersökning, bör behovet av offentlig försvarare eller offentlig biträde beaktas.

För egen del vill jag först framhålla att art. 17 endast avser fall när den anmodade staten inte har ursprunglig straffrättslig behörighet. Detta hindrar naturligtvis inte att man från svensk sida ger den misstänkte rätt att yttra sig i ett större antal fall än vad konventionen uttryckligen föreskriver. Detta gäller särskilt om den misstänkte finns här i landet och fråga uppkommer om att överföra lagföringen till annat land. Föreskrift härom torde kunna utfärdas i administrativ ordning.

I de nu åsyftade situationerna bör den misstänkte vid behov ges biträde. Görs från svensk sida framställning om överförande av lagföring eller är i motsatt fall svensk strafflag direkt tillämplig på brottet uppkommer inte något problem. Som misstänkt för brott enligt svensk lag äger han anlita försvarare, erhålla offentlig försvarare och komma i åtnjutande av rättshjälp enligt vad därom är föreskrivet. Är den svenska straffrättsliga kompetensen endast subsidiär torde dessa bestämmelser dock inte bli direkt tillämpliga förrän framställningen

om överförande av lagföring hit har bifallits. Behovet dessförinnan av biträde och annan hjälp kan i dessa fall vara lika stort. Jag vill här särskilt peka på bestämmelserna i 15 § om tillfälliga tvångsåtgärder. Övervägande skäl talar därför för att den föreslagna lagen kompletteras med en bestämmelse som i nu avsedda hänseenden redan från början jämställer den som är misstänkt för brott där ursprunglig behörighet inte föreligger med annan misstänkt.

Slutligen vill jag uppehålla mig något vid en fråga av praktisk betydelse som *invandrarverket* tagit upp i sitt remissyttrande. Invandrarverket pekar på att avvising av utlänning i regel sker omedelbart vid ankomsten till riket men kan ske – och det är vanligt – inom tre månader från ankomsten till landet. Om han under denna tid begår brott skulle det i vissa fall vara lämpligare att avvisa honom till hans hemland och begära lagföring där än att åtala honom i Sverige. Enligt *invandrarverket* föreligger nu ingen valfrihet i detta avseende men om bl.a. detta är avsikten med förslaget torde något slag av föreskrifter krävas.

För egen del vill jag först något beröra frågan om förhållandet mellan straffrättskipningen och utlänningslagstiftningens regler om avlägsnande av utlänning ur landet. I anslutning till gällande grundsatser om åtalsplikt och svensk straffrättslig kompetens har utbildats en praxis, att utlänning som här i landet gör sig skyldig till brott åtalas och döms samt avtjänar straffet i Sverige. Först därefter brukar det bli aktuellt att avlägsna honom ur landet. Detta förfaringsätt framstår som naturligt i fråga om allvarligare brottslighet. Genom lagföringskonventionen öppnas en möjlighet att få lagföringen förlagd till vederbörandes hemland. Om detta bedöms lämpligare får framställning härom göras i enlighet med den föreslagna lagen. Vid bifall till framställningen får gällande bestämmelser om åtalsplikt anses uppfyllda och beslutet om avlägsnande ur landet kan verkställas. Innan erfarenheter vunnits i fråga om tillämpningen av konventionen förefaller det emellertid osäkert att slå in på den väg *invandrarverket* pekat på. Hit hörande frågor har ett nära samband med åtalsreglerna i RB och bör lämpligen tas upp inom ramen för den översyn av reglerna om åtalsunderlåtelse som sker genom åtalsrättskommitténs försorg.

2.3.9 *Ikraftträdandebestämmelser*

Lagen om internationellt samarbete rörande lagföring för brott och därav föranledda följdändringar i BrB hör träda i kraft den dag regeringen bestämmer (jfr art. 38 i lagföringskonventionen). I anslutning till art. 47 i konventionen bör lämpligen meddelas en regel om att lagen gäller endast vid samarbete rörande lagföring för brott som begåtts sedan konventionen trätt i kraft mellan vederbörande fördragslutande stater.

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom justitiedepartementet upprättats förslag till

1. lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott,
2. lag om ändring i brottsbalken.

Förslagen bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som bilaga 2.

4 Specialmotivering

4.1 Förslaget till lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott

Lagens tillämpningsområde

1 § Första meningen motsvaras av 1 § promemorieförslaget. I enlighet med vad som har anförts i den allmänna motiveringen är lagens tillämpningsområde begränsat till samarbete med stater som har tillträtt lagföringskonventionen. Stat anses ha tillträtt konventionen då den efter ratifikation eller godkännande har blivit bunden av konventionen enligt art. 38. I den mån annat inte följer av att den främmande staten har gjort förbehåll i enlighet med bilaga I eller avgett förklaring i enlighet med bilaga II till konventionen, blir i princip samtliga bestämmelser i den föreslagna lagstiftningen tillämpliga. Begränsningar som betingas av sådant förbehåll eller förklaring kommer att framgå av särskilt förordnande som utfärdas med stöd av 18 §.

Några särbestämmelser vid samarbete med annan nordisk stat ingår inte i lagen. De föreskrifter som behövs i detta hänseende torde som nämnts förut få utfärdas i administrativ ordning.

Andra meningen, som saknar motsvarighet i promemorieförslaget, har tillagts för att klarlägga förhållandet mellan lagföringskonventionen och trafikbrottskonventionen. Har fördragsslutande stat tillträtt även trafikbrottskonventionen, är den nu föreslagna lagen inte tillämplig i fråga om samarbete rörande brott som omfattas av denna konvention. Har den andra staten tillträtt endast lagföringskonventionen, är däremot lagen tillämplig också på vägtrafikbrott. Motsvarande gäller konkurrensförhållandet mellan lagföringskonventionen och brottmålsdomskonventionen, jfr 2 § andra stycket och 6 § 5. I sammanhanget bör även påpekas att tillträde till lagföringskonventionen enligt art. 43.1 inte inverkar på rättigheter och åtaganden som härrör från utlämningstraktater eller internationella multilaterala konventioner rörande särskilda ämnen och inte heller på bestämmelser rörande ämnen som behandlas i lagföringskonventionen och som är intagna också i andra gällande konventioner mellan berörda stater.

Lagföringskonventionen är inte tillämplig på alla lagöverträdelser.

Enligt art. 1 (a) skall gärning, som inte omfattas av strafflag men av sådan lagbestämmelse som anges i bilaga III till konventionen, i princip anses som "brott". När administrativ myndighet är behörig att ta befattning med lagöverträdelsen, skall den dock anses som brott enligt konventionen endast om det är möjligt för den misstänkte att få målet prövat av domstol. Om administrativ myndighet i annan konventionsstat kan ålägga påföljd för en gärning som utgör brott enligt svensk lag men avgörandet inte kan överklagas till domstol i den främmande staten, får överförande av lagföringen således inte ske med stöd av konventionen. Detta förhållande anser jag dock inte böra föranleda någon särskild definition av termen "brott" i 1 §. Stat som tillträder konventionen kan enligt art. 42 i förklaring till Europarådets generalsekreterare när som helst ange de lagbestämmelser som skall upptas i bilaga III. Motsvarande gäller ändringar i samma bilaga. Föreskrifter rörande de utvidgningar eller ändringar av lagens tillämpningsområde som betingas av sådana förklaringar torde få utfärdas i administrativ väg.

En betydelsefull begränsning av lagens tillämpningsområde följer av dess promulgationsbestämmelser. Denna fråga behandlas närmare i det följande.

Överförande av lagföring från Sverige till annan stat

2 § Denna paragraf, som motsvarar 2 § promemorieförslaget, inleder den del av lagen som behandlar överförande av lagföring från Sverige till annan konventionsstat.

I *första stycket* anges till en början den grundläggande förutsättningen för överförande av lagföring, nämligen att någon är misstänkt för brott enligt svensk lag. Som framgår av vad som har anförts i den allmänna motiveringen kan i undantagsfall kravet på misstanke vara lägre än som behövs för att åtal skulle kunna väckas här i landet. Detta gäller främst när det viktigaste bevismaterialet finns i den andra staten. Första stycket innehåller i övrigt motsvarighet till de i konventionen art. 8.1 angivna förutsättningarna för överförande av lagföring.

Enligt konventionen kan överförande av lagföring komma till stånd på alla stadier fram till dess att dom i målet har börjat att verkställas. När lagakraftvunnen dom föreligger, gäller dock vissa begränsningar i rätten att överföra lagföringen. En första förutsättning är att domen är fällande. I dessa fall får enligt *andra stycket* framställning om överförande av lagföring göras om verkställighet här av domen inte kan ske ens med användning av utlämningsförfarande och om den andra staten inte erkänner principen om verkställighet av utländsk dom eller vägrar verkställighet av sådan dom. Bestämmelserna motsvaras av art. 8.2 i konventionen. Kan verkställighet uppnås på något av de sist angivna sätten, har dessa möjligheter sålunda företräde framför möjligheten att

överföra lagföringen. Härigenom löses konkurrensförhållandet mellan lagföringslagen och annan lagstiftning som rör utlämning och verkställighet av svensk brottmålsdom i utlandet.

I *tredje stycket* föreskrivs att framställning om överförande av lagföring får göras endast av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer. Avsikten är som har nämnts tidigare att i princip delegera beslutsfattandet till RÅ vad gäller samarbete med utomnordiska stater och till de lokala åklagarmyndigheterna när fråga uppkommer att överföra lagföringen till nordisk stat. För nordiskt vidkommande bibehålls härigenom den ordning som f.n. gäller med stöd av det nordiska samarbetsavtalet mellan de högsta åklagarmyndigheterna i resp. land. I tveksamma fall bör det åligga underordnad myndighet att underställa överordnad myndighet frågor om konventionens tillämplighet eller lämpligheten av att överförande av lagföringen sker.

3 § Denna paragraf, som motsvarar 3 § promemorieförslaget, innehåller bestämmelser om den rättsverkan en framställning om överförande av lagföring får här i landet resp. den ytterligare verkan ett mottaget beslut om bifall till framställningen medför (jfr art. 21.1 i konventionen). Bestämmelserna har utförligt kommenterats i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.3.4).

I *första stycket* ges regler om förbud mot vissa åtgärder som normalt hör till brottmålsförfarandet. Under remissbehandlingen har *åtalsrättskommittén* diskuterat vad som avses med "åtgärd för lagföring" i konventionens mening. Sålunda anmärks att i den föreslagna lagtexten liksom också i översättningen av själva konventionen denna term används som samlingsbeteckning för de olika åtgärder som här avses, nämligen i huvudsak dels förundersökning eller annan polisutredning, dels åtgärder varigenom fråga om ansvar för brott upptas (åtal, strafföreläggande eller ordningsföreläggande), dels åtgärder för att få lagakraftvunnen dom verkställd. Kommittén, som framhåller att termen hittills endast synes ha använts för den mellersta av de tre nämnda kategorierna av åtgärder, anser det dock föreligga betydande svårigheter att hitta ett lämpligt uttryck som täcker det nu aktuella konventions- och lagstiftningsområdet. Förslag som "brottmålsförfarande", "straffprocessuella åtgärder" eller "beivrande" avvisas som svårhanterliga vid lagskrivning. Kommittén är därför beredd att godta promemorieförslaget. För egen del anser jag det vara svårt att finna en svensk term som exakt överensstämmer med innebörden i motsvarande engelska och franska uttryck. Det i promemorian föreslagna uttrycket synes i huvudsak ge en rättvisande bild av vad som avses. Av främst dessa skäl vill därför även jag i allt väsentligt ansluta mig till promemorian terminologi i denna del. Jag vill påpeka att uttrycket

”åtgärd för lagföring” inte täcker verkställighetsåtgärd.

Enligt första meningen i första stycket uppställs förbud att väcka åtal här eller att utfärda strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot, sedan framställning om överförande av lagföring har gjorts till annan stat. Bestämmelsen syftar till att undvika att samma mål anhängiggörs i flera stater samtidigt. Något hinder för att målsäganden väcker talan om enskilt anspråk föreligger dock inte. Sådant yrkande får då handläggas i den för tvistemål stadgade ordningen.

I andra meningen i första stycket anges att annan åtgärd för lagföring än som nämns i första punkten får vidtas här, intill dess den andra statens beslut med anledning av framställningen har mottagits. Fram till denna tidpunkt är det ovisst i vilket land lagföringen kommer att ske. Bestämmelsen möjliggör att utredningsarbetet kan bedrivas på vanligt sätt. I den mån tvångsmedel behöver tillgripas får sådana sättas in. I normalfallet torde dock förundersökningen vara avslutad redan innan framställning görs. Som angetts i den allmänna motiveringen framgår motsatsvis av stadgandet dels att tvångsåtgärder inte får tillgripas efter den nämnda tidpunkten, dels att redan vidtagna sådana åtgärder inte längre kan bestå här i landet, om den anmodade statens beslut innebär bifall till framställningen. Den andra staten får nämligen då anses ha uteslutande behörighet att disponera över lagföringen. För att säkerställa att lagföring kommer till stånd kan den andra staten, om den bedömer det nödvändigt, begära utlämning eller omhändertagande av egendom som är av betydelse som bevis e.d. Även bevisupptagning och annan liknande inbördes rättshjälp kan komma i fråga i enlighet med gällande bestämmelser.

Av andra meningen följer att det när framställning har avlåtits kan under en kortare period råda ovisshet om var lagföringen skall ske. Domstolen bör därför, innan den fått slutlig underrättelse i saken, iaktta försiktighet med förordnande om sådana åtgärder som utförande av personundersökning m.m., åtminstone i andra fall än då den misstänkte är berövad friheten och erforderlig personutredning inte kan anskaffas utan risk för försening med målets avgörande om den anmodade statens beslut blir negativt.

Har åtal redan hunnit väckas här innan framställning om överförande av lagföring gjorts, föreligger enligt *andra stycket* rättegångshinder i brottmålet, när lagföringen har överförts, dvs. när den andra statens beslut om bifall till framställningen har mottagits av RÅ (vederbörande lokala åklagarmyndighet). Rättegångshindret skall iaktas ex officio. I den mån vederbörande åklagare inte omedelbart nedlägger åtalet, har domstolen att meddela avvisningsbeslut. Målsäganden kan i dessa situationer inte överta åtalet. Självfallet skall domstolen i nu angivna situationer genast underrättas om innehållet i den anmodade statens beslut.

Som tidigare har anförts kan överförande av lagföring ske på alla stadier fram till dess att dom i målet har börjat att verkställas. För att möjliggöra en överföring av lagföringen även i de undantagsfall, när dom redan har hunnit meddelas, föreskrivs i *tredje stycket* att sådan dom inte får verkställas här, sedan framställning om överförande av lagföringen gjorts. Uppkommer angivet hinder mot verkställighet, måste vederbörande åklagarmyndighet underrätta den dömande domstolen härom som i sin tur har att underrätta ifrågavarande myndighet på kriminalvårdens eller annat område. Något beslut om undanröjande av dom skall inte meddelas. Hindret avser verkställighet av såväl påföljd som förverkande eller annan särskild rättsverkan på grund av brottet eller beslut om återbetalningsskyldighet mot svenska statsverket. Däremot får domen verkställas såvitt avser målsäganden tillerkänt skadestånd m.m.

4 § Denna paragraf, som motsvarar 4 § promemoriaförslaget, innehåller en uppräkningslista av de fall när rätten till lagföring återgår till Sverige. I förhållande till promemoriaförslaget har i lagtexten vidtagits vissa redaktionella ändringar.

Som har anförts i den allmänna motiveringen finns enligt art. 10—12 i konventionen ett antal möjligheter för den anmodade staten att avslå framställningen eller, om den bifallits, återkalla sitt beslut därom eller besluta att inte vidta åtgärder med anledning av framställningen eller avbryta sådana åtgärder. I art. 21.2 har därför lämnats föreskrifter enligt vilka rätten till lagföring eller verkställighet återgår till den anmodande staten i dessa situationer. Detsamma gäller om den anmodande staten återkallar framställningen innan den andra staten beslutat vidta åtgärder för lagföring. Därmed torde avses beslut att överta lagföringen.

Ett återkallande av framställningen från svensk myndighets sida torde endast undantagsvis bli aktuellt. Ett skäl för återkallande synes vara att det efter framställningen visar sig att lagföringen med hänsyn till den misstänktes uppehållsort och andra förhållanden som rör utredningen inte lämpligen bör förläggas till den anmodade staten. Ett annat skäl kan vara att ytterligare brott av den misstänkte blivit kända och att lagföringen för dessa av olika orsaker bör ske här.

Om rätten till lagföring återgår till Sverige i de nu nämnda fallen, utgör bestämmelserna i 3 § inte längre hinder för fortsatt lagföring här. Detta innebär bl.a. att åtal får väckas och målet avgöras. Avsåg framställningen gärning som prövats av domstol, får domen verkställas. På motsvarande sätt som anförts under 3 § får det ankomma på vederbörande myndigheter att lämna nödvändiga underrättelser härom.

5 § Denna paragraf, som stämmer överens med 5 § promemoriaför-

slaget, föreskriver att tiden för åtalspreskription här i landet förlängs med sex månader, när framställning om överförande av lagföring gjorts enligt 2 §. Bestämmelsen motsvaras av art. 22 i konventionen. Den har betydelse i de fall när rätten till lagföring återgår till Sverige, jfr 4 §. Självfallet får regeln sin mest praktiska användning vid brott med kort preskriptionstid.

Överförande av lagföring från annan stat till Sverige

Prövning av framställning om överförande av lagföring

6 § Denna paragraf inleder den del av lagen som behandlar framställning om överförande av lagföring till Sverige från annan konventionsstat. Paragrafen, vilken motsvaras av 6 § första stycket och 7 § punkt 6, 8 och 9 promemoriaförslaget, innehåller regler om absoluta hinder mot överförande av lagföring hit. Bestämmelserna har sin motsvarighet i dels art. 10 i konventionen, som föreskriver i vilka fall den anmodade staten är skyldig att vägra efterkomma framställning, dels art. 11 (f), (i) och (j), som anger när den anmodade staten inte är skyldig men har möjlighet att vägra efterkomma framställning. I departementsförslaget har de nu angivna fakultativa bestämmelserna i konventionen gjorts obligatoriska och tagits upp i 6 §. Skälen härför har redovisats i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.3.5).

Framställning om överförande av lagföring skall enligt *punkt 1* avslås om misstanke om brott inte föreligger. Det åsyftade kravet hänför sig till förhållandena i den anmodande staten. Enligt samma punkt skall framställning avslås om dubbel straffbarhet inte föreligger i det konkreta fallet. Vad som behövs för att sådan straffbarhet skall föreligga har angetts i den allmänna motiveringen. I förhållande till promemoriaförslaget har lagtexten såvitt gäller kravet på dubbel straffbarhet formulerats om något för att nå bättre överensstämmelse med motsvarande regel i 5 § andra stycket 2 internationella verkställighetslagen.

Enligt *punkt 2* måste framställning avslås om hinder mot lagföring möter enligt 2 kap. 5 a § BrB. Som framgår av det föregående föreslås ändring även i denna paragraf. Genom föreskriften i punkt 2 uppfylls kravet i konventionen på iakttagande av "ne bis in idem"-principen (jfr det som sagts om förbehåll i denna del i avsnitt 2.2).

I *punkt 3* förbjuds övertagande av lagföringen om åtalspreskription inträtt i den anmodande staten enligt dess lag redan innan framställningen gjordes.

Enligt *punkt 4* föreligger samma hinder om åtalspreskription inträtt enligt svensk lag redan vid tiden för mottagandet av framställningen. Som framgår av den allmänna motiveringen föreslås Sverige göra förbehåll mot art. 23, som föreskriver förlängning av tiden för åtals

väckande med sex månader i den anmodade staten då dess behörighet uteslutande är av subsidiär natur. Med hänsyn härtill kommer i nu aktuella hänseende någon skillnad inte att uppstå vid behandlingen av framställningen vare sig svensk lag är direkt tillämplig på brottet eller behörighet endast kan erhållas med stöd av den föreslagna bestämmelsen i 2 kap. 3 a § BrB.

I *punkt 5* föreskrivs förbud mot bifall till framställning, om lagföring här skulle strida mot Sveriges internationella åtaganden. Detsamma gäller enligt *punkt 6* om lagföring skulle strida mot grunderna för svensk rättsordning. Hit torde bl.a. kunna räknas uppenbara fall av diskriminering i olika avseenden (jfr 7 § 5).

7 § Denna paragraf motsvaras av 7 § punkt 1—5, 7 och 10 promemorieförslaget. Bestämmelserna ansluter till motsvarande regler i art. 11.

Punkt 1 ger möjlighet att avslå utländsk framställning om överförande av lagföring för det fallet att med motsvarande tillämpning av 2 § hinder mot sådan framställning skulle ha förelegat. Om lagföring av praktiska skäl bedöms kunna ske här endast med stor svårighet, bör möjligheten till avslag självfallet utnyttjas. I andra fall bör bestämmelsen tillämpas restriktivt. Det gäller särskilt om humanitära skäl talar för att lagföringen förläggs till Sverige.

I *punkt 2—6* anges en rad speciella fall när framställning kan avslås. Bestämmelserna torde inte kräva några ytterligare kommentarer.

Enligt *punkt 7* föreligger möjlighet att avslå en framställning, om den andra staten brutit mot någon av de regler för förfarandet som ingår i konventionen. De nu åsyftade bestämmelserna återfinns i art. 13—20. Enligt min uppfattning torde denna möjlighet endast behöva utnyttjas i undantagsfall. Jag vill även erinra om att enligt art. 14 fördragsslutande stat är skyldig att vid behov begära kompletterande upplysningar från den andra staten. Därvid får viss tidsfrist utsättas.

8 § Denna paragraf, vilken motsvaras av 8 § och 9 § punkt 2 (delvis) promemorieförslaget, innehåller bestämmelser om när ett beslut av svensk myndighet om bifall till framställning om överförande av lagföring skall återkallas. Bestämmelserna har sin motsvarighet i art. 12.1 och 12.2 (b) till den del sistnämnda bestämmelse behandlar situationer som anges i art. 11 (f), (i) och (j) i konventionen. Som har redovisats i det föregående har i departementsförslaget vissa enligt konventionen fakultativa hinder mot en framställning gjorts obligatoriska i lagen. På motsvarande sätt har samma hinder gjorts obligatoriska i 8 §, dvs. i det fall att de åsyftade omständigheterna framkommer efter bifall till en framställning. I paragrafens ingress har vidare företagits viss redaktionell ändring.

Enligt *punkt 1* skall beslut om bifall till framställning återkallas om grund för avslag framkommer enligt 6 § 1—3. Återkallelse kan i dessa situationer ske när som helst under lagföringens gång. Effekten av återkallelsen blir enligt konventionen att den andra staten återfår sin rätt till lagföring. I förekommande fall torde därför redan meddelad dom behöva upphävas, eftersom den andra statens lagföring annars skulle komma i strid med konventionens bestämmelser om "ne bis in idem". Sådant upphävande kan dock bara ske, om bifallsbeslutet återkallas innan domen vunnit laga kraft.

I *punkt 2* föreskrivs att beslut om bifall till framställning skall återkallas om grund för avslag enligt 6 § 4—6 framkommer innan åtal väckts. Som tidigare har anförts är motsvarande regler i konventionen fakultativa. Har åtal hunnit väckas här, kan beslutet om bifall ändå återkallas med stöd av 9 § 3. I dessa fall krävs samtycke av den andra staten. Om denna stat motsätter sig att lagföringen återgår, torde åklagaren ha att nedlägga åtalet. Sker inte detta får domstolen meddela ogillande dom.

9 § Denna paragraf motsvaras av 9 § promemoriaförslaget och innehåller bestämmelser om i vilka fall beslut om bifall till framställning om överförande av lagföring från annan stat får återkallas. Bestämmelserna har sin motsvarighet i art. 12.2 i konventionen. I paragrafens ingress har gjorts en mindre redaktionell ändring.

I *punkt 1* ges möjlighet att återkalla beslut om bifall till framställning om överförande av lagföring, om den misstänktes personliga närvaro vid förhandling i Sverige inte kan säkerställas eller om en eventuell fällande dom för gärningen inte kan verkställas här. Eftersom framställning från annan stat främst torde göras när den misstänkte har hemvist här eller i vart fall uppehåller sig inom landet, lär bestämmelsen få betydelse endast när den misstänkte hunnit lämna Sverige innan förhandling har ägt rum eller innan dom föreligger. Skulle den misstänkte försvinna ur landet och föreligger dom mot honom som har vunnit laga kraft, får förutsättningarna undersökas för att få domen verkställd utomlands.

Återkallelse får enligt *punkt 2* göras om grund för avslag enligt 7 § framkommer innan åtal väckts här. Som framgår av det föregående har återkallelse i vissa fall som omfattas av motsvarande regel i promemoriaförslaget gjorts obligatorisk enligt 8 §.

Enligt *punkt 3* får återkallelse ske även i andra fall än de nu angivna, om den andra staten samtycker därtill. Enligt min mening är det lämpligt att i första hand söka lösa uppkomna frågor om återkallelse på detta sätt, även i de fall när andra grunder skulle kunna åberopas.

10 § Denna paragraf motsvaras av 6 § andra stycket promemoriaförslaget. Bestämmelserna återfinns i art. 7.2 i konventionen. I departe-

mentsförslaget har regeln erhållit samma ordalydelse som i den nämnda artikeln. Genom justeringen av regelns placering i lagen markeras att den har en självständig karaktär och sålunda riktar sig till alla de myndigheter som har att tillämpa lagen. I fråga om skälen härför vill jag hänvisa till vad som anförts i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.3.5).

11 § Paragrafen, som motsvaras av 10 § promemorieförslaget, föreskriver att regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer skall pröva frågor som avses i 6—9 §§. Som har nämnts tidigare (avsnitt 2.3.1) torde det ankomma på regeringen att meddela föreskrifter av verkställighetskaraktär rörande lagens tillämpning. Beträffande beslutskompetensens fördelning i frågor som avses i 6—9 §§ vill jag framhålla följande.

Vid samarbete med nordiskt land anser jag att i första hand direkt skriftväxling bör äga rum mellan berörda åklagarmyndigheter på det sätt som f.n. sker på grund av det nordiska samarbetsavtalet på lagföringens område. Uppkommer fråga att avslå framställning eller återkalla beslut om bifall till framställning, bör enligt min mening lägre åklagarmyndighet överlämna ärendet med eget yttrande till RÅ. I tveksamma fall bör denne självfallet överlämna ärendet till regeringen för beslut. Också beträffande samarbete med utomnordiska länder bör det i stor utsträckning ankomma på RÅ att pröva ärendena.

I de fall fråga om bifall till framställning om överförande av lagföring skall prövas av regeringen, torde beredningen av ärendet böra ske inom justitiedepartementet.

Verkan av framställning om överförande av lagföring

12 § Denna paragraf, som motsvaras av 11 § promemorieförslaget, inleder den del av lagen som behandlar den verkan en framställning om överförande av lagföring från annan stat får här i landet. Bestämmelserna i paragrafen har sin motsvarighet i art. 24 i konventionen.

Är brottet ett angivelsebrott såväl i Sverige som i den andra staten får enligt första stycket angivelse som har skett där samma verkan som om den hade skett i Sverige. Bestämmelsen torde få tolkas så att avsedd verkan inträder, om angivelse har skett i den andra staten i enlighet med reglerna härom i den statens interna lag. I regel torde framställningen och därvid fogade handlingar innehålla tillräckliga uppgifter i nu förevarande hänseende (jfr art. 15).

I andra stycket ges en särskild bestämmelse för det fall att brottet är angivelsebrott endast i Sverige. Har angivelse inte gjorts i den andra staten, får åtgärd för lagföring vidtas här även om angivelse inte gjorts, under förutsättning att målsäganden inte gör någon invändning häremot inom en månad från det att han delgetts underrättelse om sin rätt att göra sådan invändning. Passivitet från målsägandens sida får med andra ord samma effekt som om angivelse gjorts.

Konventionen innehåller inte någon särskild föreskrift om behandlingen av en framställning där andra stycket är tillämpligt. Enligt min mening bör hinder anses föreligga att vidta åtgärd för lagföring, innan frågan om lagföring kan ske här slutligt avgjorts. Det får därför ankomma på den myndighet, som har behörighet att besluta härom, att vidta nödvändiga åtgärder för delgivning. Meddelar målsäganden att han inte önskar att lagföring sker här, torde framställningen kunna avslås med stöd av 6 § punkt 1, eftersom gärningsmannen utan angivelse inte hade varit underkastad ansvar för brottet enligt svensk lag, om brottet skett här i landet.

13 § Denna paragraf motsvaras av 12 § promemorieförslaget och art. 25 i konventionen.

Som har anförts i den allmänna motiveringen bör frågan om väckande av åtal här efter det framställning om överförande av lagföring har bifallits inte vara beroende av de särskilda bestämmelserna 2 kap. 5 § och 5 a § tredje stycket BrB. Föreskrift härom har tagits in i *första stycket*.

Är svensk lag direkt tillämplig på brott som har begåtts utomlands, gäller enligt 2 kap. 2 § tredje stycket BrB att för brottet inte får ådömas påföljd, som är att anse som strängare än det svåraste straff som är stadgat för brottet enligt lagen på gärningsorten. I enlighet med konventionens föreskrifter har i *andra stycket* motsvarande princip införts i lagen för det fall att Sverige endast är subsidiärt behörigt från straffrättslig synpunkt. Efter påpekande från en remissinstans har bestämmelsen i departementsförslaget utformats i närmare anslutning till nämnda stadgande i BrB än som skett i promemorieförslaget. I samma stycke anges även att gärningen i subsidiärfallen skall bedömas som om den hade begåtts i Sverige. Därigenom undanröjs det formella problem som annars skulle kunna uppstå i vissa fall då en utomlands begången gärning skall prövas vid svensk domstol. Med "svensk lag" avses här de materiella bestämmelserna i svensk strafflagstiftning. Att gärningen vid ansvarsprövningen skall bedömas som om den hade begåtts i Sverige innebär inte att kravet på dubbel straffbarhet efterges, jfr 6 § 1 och 8 § 1.

14 § Denna paragraf motsvaras av 13 § promemorieförslaget och art. 26 i konventionen.

Enligt *första stycket* har åtgärd för väckande av åtal eller förundersökning som vidtagits enligt lagen i den anmodande staten samma giltighet som om den vidtagits av svensk myndighet men får inte tillerkännas större bevisverkan än den har i den andra staten. I redaktionellt hänseende har den ändringen gjorts i förhållande till promemorieförslaget att uttrycket "rättsverkan" ersatts med "giltighet", vilket synes närmare motsvara ordvalet i konventionens originaltexter (jfr art. 26.4 brottmålsdomskonventionen och 21 § tredje stycket internationella verkställighetslagen).

Första stycket träffar främst åtgärder som direkt tar sikte på förundersökning och väckande av åtal. Hit får räknas förhör med den misstänkte och andra personer liksom olika former av kriminalteknisk undersökning eller undersökning genom läkare. Sådana åtgärder jämföras med motsvarande åtgärder av svensk myndighet, men de får inte i den svenska brottmålsprocessen ges större bevisverkan än de skulle ha haft i den andra staten. Om en fullständig förundersökning översänds hit torde svensk åklagare vara berättigad att direkt väcka åtal eller vidta de andra åtgärder för säkerställande av bevis m.m. som situationen föranleder.

Framgår av översända handlingar att i den anmodande staten tvångsmedel satts in mot den misstänkte och fortfarande består, bör svensk myndighet anses skyldig att i görligaste mån iaktta de tidsfrister som enligt svensk lag gäller för motsvarande tvångsmedel här i landet. Det får vidare ankomma på myndigheten att i enlighet med gällande bestämmelser söka få den misstänkte utlämnad hit eller i förekommande fall beslagtagna egendom överlämnad. När så har skett får tvångsmedlet ersättas med motsvarande svenska tvångsmedel. Finner åklagare eller domstol att åtgärden är obehövlig här, skall något tvångsingripande enligt svenska regler självfallet inte ske.

Det nu sagda belyses av följande exempel. En utomnordisk stat har gjort framställning om att där inledd lagföring (förundersökning) av en svensk medborgare för förmögenhetsbrott skall föras över till Sverige. I framställningen har upplysts bl.a. att förhör hållits med den misstänkte, som återvänt till Sverige, och att visst bevismaterial tagits i beslag. Bifalls framställningen och bedöms det nödvändigt att den beslagtagna egendomen finns tillgänglig vid målets prövning i Sverige, får från svensk sida riktas en hemställan till den andra staten om att egendomen lämnas ut hit. När handlingarna rörande den utländska förundersökningen herefter kommit svensk åklagare till handa, har denne att enligt RB:s regler bl.a. pröva om ytterligare utredning krävs och väcka åtal för brottet. Sedan den egendom som tagits i beslag i den anmodande staten förts över hit, har åklagaren (undersökningsledaren) att pröva frågan om beslag här enligt 27 kap. RB. Skulle det i den andra staten beslagtagna bevismaterialet inte lämnas över hit och bedöms övrigt material inte vara tillräckligt för att väcka åtal här i landet, bör åklagaren nedlägga förundersökningen. I så fall återgår rätten till lagföring till den anmodande staten, se art. 21.2 (d).

Om i den anmodande staten vidtagits åtgärd, som enligt lagen i den staten medför förlängning av tiden för åtalspreskription, skall enligt *andra stycket* åtgärden ha samma verkan här i landet vid tillämpning av 35 kap. 1—6 §§ BrB. Bestämmelsen torde få stor praktisk betydelse. Även om preskriptionsavbrytande åtgärd har vidtagits i det andra landet i form av delgivning av stämning bör dock svensk åklagare, om

målet överförs hit, ansöka om ny stämning rörande samma gärning. Innehållet i en svensk stämningsansökan utgör ramen för brottmålsprocessen här och synes därför inte kunna undvaras vid process i Sverige. Härtill kommer bl.a. att brotten från teknisk synpunkt kan vara olika konstruerade i skilda länder.

Tillfälliga tvångsåtgärder i avvaktan på beslut med anledning av framställning om överförande av lagföring

15 § Paragrafen, vilken motsvaras av 14 § promemoriaförslaget, inleder den del av lagen som behandlar vilka tillfälliga tvångsåtgärder som får vidtas här i avvaktan på beslut med anledning av framställning om överförande av lagföring till Sverige. Bestämmelserna äger tillämpning uteslutande när gärningen inte omfattas av svensk strafflags ursprungliga tillämplighet. Innehållet i 15 § har sin motsvarighet i art. 27.1 och 28 i konventionen.

Enligt *första stycket* får den misstänkte på begäran från den andra staten anhållas eller häktas här redan när denna stat meddelat sin avsikt att göra framställning om överförande av lagföring, under förutsättning att häktning för brottet får ske enligt svensk lag. Som framgår av bestämmelsen får som skäl för häktning åberopas endast flyktfara eller risk för undanröjande av bevis. I övrigt skall bestämmelserna i RB om sådan tvångsåtgärd tillämpas. I departementsförslaget har inarbetats de ändringar av lagtexten som angetts i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.3.7).

Med hänsyn till att svensk strafflag har vidsträckta behörighetsregler torde förevarande bestämmelser bli tillämpliga endast i undantagsfall. Genom den föreslagna ordningen ges annan konventionsstat möjlighet att i fall av subsidiär behörighet få åtgärder vidtagna här i landet innan en fullständig framställning om överförande av lagföring kunnat göras. För en riktig tillämpning av bestämmelserna förutsätts att svensk myndighet får sådana upplysningar om gärningen att motsvarande brott enligt svensk lag kan identifieras, eftersom användningen av förevarande tvångsåtgärder är beroende av straffskalan för brottet. Har den misstänkte häktats, skall som anförts i den allmänna motiveringen tid för åtals väckande utsättas på vanligt sätt.

När en framställning om överförande av lagföring rörande brott som inte direkt omfattas av svensk strafflag har bifallits här, blir självfallet också svenska bestämmelser om tvångsmedel tillämpliga. Enligt *andra stycket* äger dessa bestämmelser tillämpning i subsidiärfallen redan när framställningen åtföljd av föreskrivna handlingar har mottagits här. Bestämmelsen är konventionsbunden. Den ger möjlighet för svensk myndighet att ingripa med tvångsmedel under den tid som åtgår för behandling av framställningen. Denna tid kan i förevarande fall beräknas bli längre än vid prövning av framställning rörande annat brott.

16 § Denna paragraf, vilken motsvaras av 15 § promemorieförslaget och art. 29 i konventionen, innehåller föreskrifter om när de i 15 § omnämnda provisoriska tvångsåtgärderna skall hävas. I paragrafen har gjorts vissa redaktionella ändringar i förhållande till promemorieförslaget.

Enligt *första stycket* upphör tvångsåtgärd så snart rätten till lagföring återgår till den andra staten. Detta inträffar när framställning om överförande av lagföring avslås eller beslut om bifall till framställning återkallas enligt 6—9 §§.

I *andra stycket* föreskrivs att den som har anhållits eller häktats skall friges omedelbart, om framställning om överförande av lagföring inte mottagits här inom 18 dagar från den dag då han berövades friheten på grund av beslutet om anhållande eller häktning eller om de handlingar, som skall åtfölja framställningen inte erhållits inom 15 dagar från det framställningen mottogs. Vidare har satts en yttersta gräns om 40 dagar för frihetsberövandet.

Har den misstänkte anhållits eller häktats i sin frånvaro, skall tiden innan beslutet har verkställts inte inräknas i nyss nämnda 18-dagars- resp. 40-dagarsfrist. Detsamma gäller sådant frihetsberövande i form av gripande eller kvarhållande för förhör som kan ha föregått anhållandet eller häktningen. Om den misstänkte friges och sedan åter anhålls eller häktas, bör den sammanlagda tiden för frihetsberövandena räknas. Eftersom tiden för frihetsberövandet inte i något fall får överstiga 40 dagar, bör sålunda innan dess beslut ha fattats med anledning av framställning om överförande av lagföringen. Vid bifall till framställningen kan ytterligare frihetsberövande ske med stöd av RB:s bestämmelser. Som har anförts i den allmänna motiveringen torde försiktighet böra iakttas vid användningen av tvångsmedel med stöd av 15 § första stycket.

Slutbestämmelser

17 § Denna paragraf saknar motsvarighet i promemorieförslaget.

Som har anförts i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.3.8) bör den som misstänks för brott, varå svensk strafflag inte är ursprungligen tillämplig, vara jämställd med annan misstänkt i fråga om möjligheten att här i landet tillvarata sin rätt. Detta får betydelse redan innan beslut med anledning av framställning om överförande av lagföring har meddelats. Departementsförslaget har kompletterats med föreskrifter, som reglerar förhållandena under denna tidsperiod. De föreslagna bestämmelserna får ses mot bakgrund av dels de ingripanden som är möjliga att göra med stöd av 15 §, dels den i art. 17 i konventionen föreskrivna rätten för den misstänkte att yttra sig innan den anmodade staten fattar beslut i ärendet.

När svensk domstols behörighet grundas uteslutande på 2 kap. 3 a § BrB, kan den som avses med framställningen – oavsett om denna

innebär begäran att svenska myndigheter skall överta lagföringen eller vidta provisoriska tvångsåtgärder – vid behov lämnas rättshjälp (första meningen). Eftersom framställningen ytterst syftar till att få till stånd en brottmålsrättegång i Sverige, har bestämmelserna om offentlig försvarare i RB och om annan rättshjälp åt misstänkt i brottmål enligt rättshjälpslagen getts motsvarande tillämpning även på nu ifrågasvarande förfaranden inför administrativ myndighet (andra meningen). Genom hänvisningen till RB framgår att offentlig försvarare skall förordnas av domstol på vanligt sätt. Beträffande annan rättshjälp åt den misstänkte gäller i princip bestämmelserna i 36–40 §§ rättshjälpslagen. Begäran om sådan rättshjälp torde få göras hos den domstol, där åtal skall väckas om framställningen om överförande av lagföringen bifalls. Nödvändiga föreskrifter i ämnet torde kunna meddelas i administrativ ordning.

I tredje meningen föreskrivs att av allmänna medel utgiven ersättning till offentlig försvarare och kostnad för annan rättshjälp skall stanna på statsverket. Om framställningen föranleder åtal här, måste sålunda kostnaden för det biträde som lämnas med stöd av förevarande paragraf särskiljas från kostnader, där 31 kap. RB skall tillämpas.

Avslutningsvis kan nämnas att jag – efter förebild av art. 17 – anser att den som misstänks för brott enligt svensk lag i allmänhet skall få tillfälle att yttra sig i ärende enligt förevarande lag då svensk myndighet överväger att göra framställning om överförande av lagföring till annan stat. I dessa fall kan självfallet offentlig försvarare förordnas i vanlig ordning. Den misstänkte kan vid behov även komma i åtnjutande av annan rättshjälp enligt vad därom är föreskrivet. Har dom hunnit meddelas här och brottmålsförfarandet därigenom avslutats, torde vederbörandes behov av biträde m.m. kunna tillgodoses inom ramen för allmän rättshjälp.

18 § Denna paragraf motsvaras av 16 § promemoriaförslaget.

Med stöd av förevarande paragraf bemyndigas regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att i administrativ ordning utfärda nödvändiga bestämmelser i fråga om förfarandet vid samarbete med annan stat enligt den föreslagna lagen. I förhållande till promemoriaförslaget har gjorts den ändringen att möjlighet till subdelegation införts. Avsikten är att överlåta på RÅ att meddela vissa anvisningar beträffande samarbetet med övriga nordiska länder med utgångspunkt från det förut berörda tilläggsavtalet till det nordiska samarbetsavtalet på området.

Ikraftträdandebestämmelser

Lagen föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer. Detta ter sig naturligt mot bakgrund av att ännu inte någon stat ratificerat konventionen.

Konventionen är enligt art. 47 tillämplig endast på brott som begåtts sedan konventionen trätt i kraft mellan vederbörande fördragsslutande stater. En motsvarande föreskrift har införts som ett andra stycke i den föreslagna lagens ikraftträdandebestämmelser. I samband med att lagen blir tillämplig på samarbete med viss stat torde i administrativ ordning få ges upplysning om från vilken tidpunkt konventionen gäller mellan Sverige och den andra staten.

4.2 Förslaget till lag om ändring i brottsbalken

Förslaget innebär att en ny paragraf införs i 2 kap. BrB, 3 a §, och att 5 a § i samma kapitel ändras.

Som har anförts i den allmänna motiveringen innebär art. 2.1 i konventionen en utvidgning av den svenska straffrättsliga behörigheten till att avse varje brott mot annan fördragsslutande stats straffbestämmelser. Den utvidgade behörighet som svarar mot art. 2.1 är av subsidiär natur. Sålunda får den enligt art. 2.2 utövas endast efter framställning om överförande av lagföring från konventionsstaten i fråga. En ytterligare förutsättning bör självfallet också vara att framställningen har bifallits här med stöd av bestämmelserna i den föreslagna lagen om internationellt samarbete rörande lagföring för brott. Den föreslagna 3 a § har utformats i enlighet härmed. Om rätten till lagföring för gärningen av någon orsak återgår till den anmodande staten, upphör naturligtvis också den svenska straffrättsliga behörigheten.

I 2 kap. 5 a § första stycket ges f.n. regler om förbud att för samma gärning lagföra bl.a. den som genom lagakraftäggande dom dömts i främmande stat som tillträtt brottmålsdomskonventionen. Den föreslagna ändringen innebär att motsvarande förbud skall gälla i fråga om lagakraftäggande dom som härrör från stat vilken har tillträtt lagföringskonventionen. Tillägget föranleds av art. 35 i sistnämnda konvention.

5 Hemställan

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över förslagen till

1. lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott,
2. lag om ändring i brottsbalken.

Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

Internationellt samarbete rörande överförande av lagföring i brottmål

Innehåll

1	Inledning
2	Gällande rätt m. m.
2.1	Svensk domstols straffrättsliga kompetens
2.2	Åtalsplikten
3	Internationellt samarbete rörande lagföring och verkställighet
3.1	Utlämning
3.2	Trafikbrottskonventionen
3.3	Nordiska samarbetsavtalet
3.4	Brottmålsdoms internationella rättsverkningar
3.4.1	Nordisk verkställighet
3.4.2	Brottmålsdomskonventionen
4	Lagföringskonventionens huvudsakliga innehåll
5	Överväganden och förslag
5.1	Sveriges tillträde till lagföringskonventionen
5.2	Förbehåll och förklaringar
5.3	Av konventionen föranledd lagstiftning
6	Lagförslagen
6.1	Förslaget till lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott
6.2	Förslaget till lag om ändring i brottsbalken
Bilaga 1	Konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål
Bilaga 2	Lagförslag

1 Inledning

Inom Europarådet har utarbetats en konvention om överförande av lagföring i brottmål (lagföringskonventionen). Den syftar främst till att göra det möjligt för medlemsstaterna att på effektivast möjliga sätt utnyttja sina resurser för hindrande och beivrande av brott. Konventionen öppnades för undertecknande den 15 maj 1972. I samband härmed undertecknades den av bl.a. Danmark, Norge och Sverige. Konventionen är fogad till promemorian som *bilaga 1*.

I denna promemoria behandlas frågan om Sveriges tillträde till lagföringskonventionen och om lagstiftning som föranleds därav. Utarbetade lagförslag är fogade till promemorian som *bilaga 2*.

2 Gällande rätt m.m.

2.1 Svensk domstols straffrättsliga kompetens

Allmänna bestämmelser om i vilken utsträckning svensk straffrätt kan tillämpas finns i 2 kap. BrB. Flera av bestämmelserna i kapitlet har fått sin nuvarande lydelse genom lagen (1972:812) om ändring i brottsbalken, vilken antagits med anledning av att riksdagen godkänt Sveriges tillträde till den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmåldsdoms internationella rättsverkningar (brottmåldsdomskonventionen).

I 1 § första punkten föreskrivs att för brott som har begåtts här i riket skall dömas efter svensk lag och vid svensk domstol. I paragrafens andra punkt ges en bestämmelse för det fall att det är ovisst var brottet har förövats. Om det då finns skäl att anta att brottet har begåtts inom riket, gäller samma bestämmelse som när det kan fastställas att brottet har förövats här i riket, dvs. gärningsmannen döms efter svensk lag och vid svensk domstol.

2 § innehåller bestämmelser om svensk strafflags tillämplighet på brott som har begåtts utom riket av person med särskild anknytning till Sverige. Enligt paragrafen är svensk strafflag tillämplig och svensk domstol behörig att döma, om brottet begåtts av svensk medborgare eller utlänning med hemvist i Sverige. Detsamma gäller om brottet begåtts av annan utlänning som efter brottets begående har blivit svensk medborgare eller tagit hemvist här i landet, av utlänning som är medborgare i annat nordiskt land och finns här eller av utlänning som över huvud finns i riket, om det straff som kan följa på brottet enligt svensk lag är fängelse i mer än sex månader.

Den nu beskrivna kompetensregeln gäller emellertid inte om gärningen är fri från ansvar enligt lagen på gärningsorten. Inte heller gäller den om gärningen begåtts inom område som inte tillhör någon stat, dvs. huvudsakligen öppna havet och luftrummet däröver, och brottet enligt svensk lag är ett rent bötesbrott.

I de fall som avses i denna paragraf måste vidare hänsyn tas till gärningsortens lag på det sättet, att i gärningsortens lag föreskrivet straffmaximum respekteras vid bestämmande av påföljd.

I 3 § anges ett antal specialfall, i vilka svensk domstol är behörig att döma utlänning — även i annat fall än som anges i 2 § — för brott som har begåtts utom Sverige. Utlänning kan sålunda dömas här i landet och efter svensk lag, om brottet har förövats på svenskt fartyg eller luftfartyg eller i tjänsten av den som var befälhavare eller tillhörde besättningen på sådant fartyg. Även utlänning som har begått brott på område, där avdelning av krigsmakten befann sig, omfattas av den svenska domsrätten. Om han inte var krigsman, gäller detta endast om avdelningen befann sig på området för annat ändamål än övning. Har utlänning utomlands förövat brott mot Sverige, svensk kommun eller annan menighet eller svensk allmän inrättning kan han också dömas här enligt svensk lag. Detsamma gäller om brottet begåtts inom område som inte tillhör någon stat och förövats mot svensk medborgare, svensk sammanslutning eller enskild inrättning eller mot utlänning med hemvist i Sverige. Slutligen är utlänning som har gjort sig skyldig till kapning av luftfartyg, luftfartssabotage eller folkrättsbrott eller försök till kapning av luftfartyg eller luftfartssabotage eller till brott för vilket enligt svensk lag inte är stadgat lindrigare straff än fängelse i fyra år eller däröver generellt underkastad svensk domstols straffrättsliga behörighet.

Enligt 5 § får åtal för brott, som har förövats inom riket, i vissa fall inte väckas annat än efter förordnande av Kungl. Maj:t eller den som Kungl. Maj:t har bemyndigat därtill. Sådant förordnande fordras, när brottet har begåtts på utländskt fartyg eller luftfartyg av utlänning som var befälhavare eller tillhörde besättningen på fartyget eller eljest medföljde fartyget och brottet har begåtts mot sådan utlänning eller mot utländskt intresse. Vidare föreskrivs i 5 § att brott som har förövats utom riket i regel inte får åtalas utan förordnande av Kungl. Maj:t eller den Kungl. Maj:t har bemyndigat därtill. Utan särskilt åtalsförordnande får åtal dock väckas, om brottet har förövats 1) på svenskt fartyg eller luftfartyg eller i tjänsten av befälhavaren eller någon som tillhörde besättningen på sådant fartyg, 2) av krigsman på område där avdelning av krigsmakten befann sig, 3) i annat nordiskt land eller på fartyg eller luftfartyg i reguljär trafik mellan orter belägna i Sverige eller något av dessa länder eller av svensk, dansk, finsk, isländsk eller norsk medborgare mot svenskt intresse.

5 a § innehåller bestämmelser om att utländsk brottmålsdom i viss utsträckning utgör hinder för ny rättegång här i landet om ansvar för samma gärning. 'Res judicata'-verkan tillerkänns sålunda dom som meddelats i främmande stat där gärningen begåtts och dom som meddelats i stat som tillträtt brottmålsdomskonventionen. Förbudet mot ny prövning gäller om den tilltalade har frikänts från ansvar, om han har förklarats skyldig till

brottet utan att påföljd har ådömts, om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den främmande staten.

I fråga om vissa brott föreligger emellertid inte förbud mot ny lagföring, såvida inte lagföringen i den främmande staten skett på begäran av svensk myndighet. Detta är fallet med brott som har begåtts här i landet, brott som utomlands begåtts mot Sverige, svensk kommun eller annan menighet eller svensk allmän inrättning, kapning av luftfartyg, luftfartssabotage, folk-rättsbrott, försök till kapning av luftfartyg eller luftfartssabotage och brott för vilket det lindrigaste straff som är stadgat i svensk lag är fängelse i fyra år eller däröver.

För det fall hinder inte föreligger mot att på nytt pröva ansvarsfråga som avgjorts i främmande stat, får åtal dock endast väckas efter förordnande av Kungl. Maj:t eller den Kungl. Maj:t bemyndigat därtill.

6 § innehåller regler om att när någon här i landet döms till ansvar för gärning för vilken han undergått påföljd utomlands, skälig hänsyn skall tas till vad han redan har utstått och avräkning i vissa fall ske för undergången påföljd. Domstolen kan därvid döma till lindrigare straff än som är stadgat för gärningen enligt den svenska straffbestämmelsen eller helt efterge påföljd.

I 7 § föreskrivs att de begränsningar som följer av allmänt erkända folkrättsliga grundsatser skall beaktas i fråga om svensk lags tillämplighet och svensk domstols behörighet. Detsamma gäller de begränsningar som enligt särskilda bestämmelser följer av överenskommelse med främmande makt.

Viss annan lagstiftning innehåller bestämmelser som för särskilda brott innebär en utvidgning av svensk domstols behörighet i förhållande till reglerna i 2 kap. BrB. Enligt 5 § första stycket lagen (1966:78) om förbud i vissa fall mot rundradiosändning på öppna havet döms utlännings som utom riket har brutit mot lagen, om han finns i Sverige, efter den lagen och vid svensk domstol, även om detta inte följer av 2 kap. 2 eller 3 §§ BrB och utan hinder av förbudet mot ny prövning i 2 kap. 5 a § samma balk. Motsvarande bestämmelse finns i 14 § första stycket lagen (1966:314) om kontinentalsockeln och 11 § andra stycket lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner.

2.2 Åtalsplikten

I svensk rätt gäller att åklagare i princip är skyldig att åtala så snart han finner att ett brott har begåtts och att bevisningen är tillräcklig för att leda till fällande dom. I 20 kap. 6 § RB föreskrivs sålunda att åklagare skall, om annat inte är föreskrivet, tala å brott som hör under allmänt åtal. Det finns dock flera undantag från den absoluta åtalsplikten. I 20 kap. 7 § RB finns

bestämmelser om rätt att underlåta åtal och enligt lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare kan åklagare under vissa förutsättningar underlåta att åtala för brott som har begåtts av någon som vid tiden för brottet inte har fyllt 18 år. Regler om särskild åtalsprövning finns även i fråga om dem som har omhändertagits för vård enligt sociallagstiftningen. Särskild åtalsprövning finns också föreskriven för vissa brottstyper (se t.ex. 3 kap. 11 §, 4 kap. 11 §, 5 kap. 5 §, 6 kap. 11 §, 7 kap. 6 §, 8 kap. 13 §, 9 kap. 12 §, 10 kap. 10 § och 12 kap. 6 § BrB). Polisens rätt att meddela rapporteftergift enligt 12 § polisinstruktionen (1972:511) kan också sägas vara ett undantag från den absoluta åtalsplikten.

Bestämmelserna i 20 kap. 7 § RB innebär i huvudsak följande. Åklagaren har rätt att underlåta åtal, om det kan antas att i händelse av lagföring annan påföljd än böter inte skulle komma att ådömas och den misstänktes lagföring inte bedöms påkallad ur allmän synpunkt. Han kan vidare underlåta åtal i fråga om brott som har förövats innan den misstänkte dömts för annat brott eller undergått straff eller annan påföljd för detta, om det är uppenbart, att brottet i jämförelse med det andra brottet är utan nämnvärd betydelse ur påföljdssynpunkt. Åtal kan vidare underlåtas om det i annat fall av särskilda skäl är uppenbart, att påföljd inte behövs för att avhålla den misstänkte från vidare brottslighet och det med hänsyn till omständigheterna inte heller i övrigt är påkallat att väcka åtal. Denna möjlighet, som på påföljdssidan har en motsvarighet i bestämmelserna om påföljdseftergift i 33 kap. 4 § tredje stycket BrB, avser endast undantagsfall. Någon begränsning med hänsyn till brottets art eller till straffskalan är inte föreskriven. Tillämpningen av denna punkt ankommer på riksåklagaren (RÅ). Slutligen får åklagaren underlåta att åtala, om brottet uppenbarligen har begåtts under inflytande av själslig abnormitet som avses i 33 kap. 2 § BrB samt sluten psykiatrisk vård eller viss annan vård kommer till stånd utan lagföring och åtal inte är påkallat av särskilda skäl.

Bestämmelserna i 1964 års lag ger åklagaren möjlighet att — utöver vad som följer av 20 kap. 7 § RB — underlåta åtal för brott som har begåtts av den som vid tiden för brottet inte har fyllt 18 år. Det förutsätts därvid att den underårige blir föremål för åtgärd som är lämpligast för hans tillrättaförande eller att brottet uppenbarligen har skett av okynne eller förhastande. Bestämmelserna är kriminalpolitiskt motiverade. Lagen innehåller ingen begränsning i fråga om kretsen av brott. Åtal skall dock väckas, om det är påkallat från allmän synpunkt.

Åtalsprövning är vidare föreskriven i 57 § lagen (1954:579) om nykterhetsvård, 69 § barnavårdslagen (1960:97) och 21 § lagen (1964:450) om åtgärder vid samhällsfarlig asocialitet när det misstänks att den som har intagits i respektive vårdanstalter har begått brott före utskrivningen.

Av redogörelsen i avsnitt 2.1 framgår att svensk domstols straffrättsliga kompetens omfattar åtskilliga brott som förövats utomlands. Lagföring här

i landet för sådant brott kan föränledas av framställning av myndighet i gärningslandet men kan också bero på att brottet på annat sätt kommit till svenska myndigheters kännedom. På motsvarande sätt kan det bli fråga om att begära lagföring i annat land av brott som begåtts här t.ex. om gärningsmannen har lämnat Sverige och förutsättningar för utlämning inte föreligger. Förfarandet vid framställning om lagföring i annat land har inte reglerats i författning. Avser framställningen utomnordiskt land sker den på diplomatisk väg på framställning från RÅ. I cirkulär C 34 den 25 september 1967 har RÅ bl.a. meddelat vissa anvisningar rörande begäran om åtal i annat land. Inom Norden skriftväxlar åklagarmyndigheterna direkt med varandra. Det sistnämnda samarbetet regleras närmare i ett av de högsta åklagarmyndigheterna i de nordiska länderna den 6 februari 1970 träffat samarbetsavtal, vilket närmare behandlas i avsnitt 3.3. Gällande bestämmelser innehåller inte något formellt undantag från skyldigheten för åklagare att åtala i de fall då lagföringen övertas av annan stat. I de fall lagföringen överförs till främmande stat där gärningsmannen har sitt hemvist och åtal har väckts där har likväl ansetts, att åtalsplikten enligt svensk rätt är uppfylld (se prop. 1971:114 s. 65).

3 Internationellt samarbete rörande lagföring och verkställighet

3.1 Utlämning

Sverige har tillträtt den europeiska utlämningskonventionen den 13 december 1957 och har dessutom särskilda utlämningsavtal med vissa stater.

Bestämmelser om utlämning finns dels i lagen (1957:668) om utlämning för brott, dels i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge. Möjligheterna till utlämning är större inom Norden än när det gäller utomnordisk stat.

Enligt 1957 års utlämningslag kan Kungl. Maj:t besluta att den som i främmande stat är misstänkt, tilltalad eller dömd för där straffbelagd gärning och som uppehåller sig här i landet skall utlämnas till den främmande staten. Svensk medborgare får dock inte utlämnas. Utlämning får, med vissa undantag, endast ske för gärning som begåtts utomlands. Det brott för vilket utlämning begärs måste motsvara brott för vilket enligt svensk lag är stadgat fängelse i mer än ett år. Begärs utlämning på grund av dom, måste den ådömda påföljden utgöra frihetsstraff eller annat omhändertagande i minst fyra månader. Utlämning får inte ske för politiska eller militära brott och får inte heller avse person som därigenom på grund av sin härstamning, tillhörighet till viss samhällsgrupp, religiösa eller politiska uppfattning eller eljest på grund av politiska förhållanden riskerar

att utsättas för förföljelse. Har åtal här i landet väckts för brottet eller har åtalseftergift meddelats, får utlämning inte ske.

När utlämning beviljas skall vissa i lagen angivna villkor ställas upp, såsom att den utlämnade inte får dömas för annat före utlämningen begånget brott än det som utlämningen avser och inte dömas till döden.

Framställning om utlämning skall ske på diplomatisk väg. Avslås inte ansökningen, överlämnas ärendet till RÅ för utredning. Häktning och andra tvångsmedel får vid behov användas. RÅ överlämnar sin utredning till högsta domstolen (HD), som har att pröva om utlämning kan beviljas. Sedan HD:s beslut meddelats beslutar Kungl. Maj:t om utlämning skall ske. Har HD funnit hinder möta mot utlämning, är Kungl. Maj:t bunden därav.

Den som i främmande stat är efterlyst för brott som kan föranleda utlämning får i avvaktan på framställning om utlämning anhållas eller åläggas reseförbud.

Enligt nordiska utlämningslagen kan även svensk medborgare utlämnas, om han sedan två år vistas i den ansökande staten eller gärningen är av viss allvarigare beskaffenhet. I övrigt gäller bl.a. att utlämning inte får ske för enbart bötesbrott. Utlämning kan i vissa fall ske för politiskt brott. Även vid utlämning inom Norden skall den utlämnade tillförsäkras immunitet i fråga om andra brott än dem ansökningen avser.

Framställning om utlämning enligt nordiska utlämningslagen skall göras av polis- eller åklagarmyndighet i den ansökande staten antingen hos RÅ eller, om gärningsmannens uppehållsort här i landet är känd, direkt hos stats- eller distriktsåklagare. Åklagaren har att skyndsamt utreda ärendet. På särskild begäran av den som avses med utlämningsframställningen prövar HD om utlämning lagligen kan ske. Anser HD hinder möta mot utlämning, får framställningen inte bifallas. Åklagare kan under vissa förutsättningar besluta om utlämning när den som begärs utlämnad har samtyckt. Annars avgörs frågan av Kungl. Maj:t.

3.2 Trafikbrottskonventionen

I syfte att genom internationellt samarbete öka möjligheterna att effektivt och smidigt beivra trafikbrott som har begåtts av trafikant vid tillfällig vistelse utanför hemlandet har inom Europarådet utarbetats en konvention om straff för vägtrafikbrott, vilken tillträtts av Sverige (trafikbrottskonventionen). I konventionen ges regler om lagföring för trafikbrott och verkställighet av dom beträffande sådant brott i fall då gärningsmannen har sitt hemvist i annan konventionsstat än den stat där brottet begåtts. Hemviststaten förpliktas att på begäran av gärningsstaten pröva frågan om lagföring för brottet eller att på begäran av gärningsstaten verkställa dom som har meddelats i den staten.

Framställning om lagföring eller verkställighet av straff för vägtrafikbrott

får inte göras med mindre gärningen är straffbar enligt både gärningsstatens och hemviststatens lagstiftning. Dubbel straffbarhet krävs sålunda för konventionens tillämpning.

Hemviststatens egen lag skall tillämpas när den staten har övertagit lagföring eller verkställighet. Konventionen förutsätter sålunda i första hand att hemviststatens egen trafikstraffrätt har sådant innehåll att den kan tillämpas på brott som begås utomlands. Men konventionen förpliktar därjämte hemviststaten att i vissa fall lägga de trafikregler som gäller på gärningsorten till grund för den straffrättsliga bedömningen.

När framställning om lagföring har gjorts får gärningsstaten inte längre vidta åtgärder mot gärningsmannen för att beivra brottet. Gärningsstaten får emellertid tillbaka sin behörighet i detta hänseende, om hemviststaten inte vidtar någon åtgärd i konventionens mening eller om gärningsstaten återkallar framställningen på vissa grunder.

Konventionen ålägger hemviststaten att på begäran verkställa dom eller administrativt beslut som har meddelats i gärningsstaten. Från svensk sida har dock gjorts förbehåll mot konventionens verkställighetsregler. Verkställighet kan dock komma i fråga enligt den särskilda europarådskonventionen om brottmålsdoms internationella rättsverkningar (jfr avsnitt 3.4.2).

I samband med ratificeringen av trafikbrottskonvention antogs lagen (1971:965) om straff för trafikbrott som begåtts utomlands. Lagen innehåller i 1 § en föreskrift om att samtliga bestämmelser i lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott skall gälla även i fråga om gärning som har begåtts utomlands. Enligt 2 § skall straffbestämmelser i vissa andra svenska trafikförfattningar tillämpas vid överträdelse av sådan utländsk trafikföreskrift som motsvarar föreskrift i svensk trafikförfattning. Nästföljande paragraf innehåller en bestämmelse om straff för den som, utan att kunna ådömas ansvar enligt straffbestämmelse som avses i 1 eller 2 §, överträder dansk, finsk, isländsk eller norsk trafikföreskrift. Genom 4 § har Kungl. Maj:t erhållit bemyndigande att, i den mån det påkallas för uppfyllande av Sveriges förpliktelser enligt avtal med annan stat än Danmark, Finland, Island eller Norge, förordna att 3 § skall äga tillämpning i fråga om förseelse som har begåtts i den staten. Med stöd av detta bemyndigande har Kungl. Maj:t genom kungörelse (1972:477) förordnat att bestämmelserna i 3 § skall äga tillämpning även i fråga om gärning som begås i utomnordisk stat, om staten har tillträtt trafikbrottskonventionen.

3.3 Nordiska samarbetsavtalet

Inom Norden förekommer i ganska stor utsträckning att åtal för brott som har begåtts i ett land väcks i det land där den misstänkte vistas. Som tidigare framgått har de högsta åklagarmyndigheterna i de nordiska länderna den 6

februari 1970 ingått ett samarbetsavtal om lagföring i annat nordiskt land än det där brottet har förövats. I avtalet, som anknyter till tidigare praxis, anges bl. a. efter vilka grunder åklagare skall pröva i vilket land lagföring bör ske. Avtalet är i sin svenska version intaget i RÅ:s cirkulär C 65 den 25 september 1970. Vid tillämpningen av överenskommelsen skriftväxlar berörda myndigheter direkt med varandra.

Samarbetsavtalet och RÅ:s anvisningar i anslutning till detta innehåller i huvudsak följande.

Enligt 1 § kan lagföring för brott som har förövats i ett nordiskt land ske i annat nordiskt land, om den misstänkte är bosatt i detta land och gärningen är straffbar också där. Detsamma gäller om den misstänkte uppehåller sig i annat land och det av särskild anledning anses lämpligt att lagföringen sker där samt att detta lands myndigheter är behöriga att handlägga saken. Lagföringen sker enligt den straff- och processrättsliga lagstiftningen i det land som övertar saken. Bestämmelsen medför bl. a. att 20 kap. 7 § RB om åtalsunderlåtelse och 48 kap. RB om strafföreläggande blir tillämpliga när lagföring överflyttas hit.

Avtalet gäller inte bara lagföring av nordiska medborgare och i Norden domicilierade utomnordiska medborgare. Avtalet kan också vara att tillämpa exempelvis när en utomnordisk medborgare, som har förövat brott i ett nordiskt land, under tillfällig vistelse i annat nordiskt land gör sig skyldig till ny brottslighet.

Eftersom lagföringen skall ske enligt det anmodade landets lagstiftning fordras att den i det anmodade landet tillämpliga straffbestämmelsen inte är territoriellt begränsad, som fallet är exempelvis med ämbetsbrott.

I 2 § slås fast att hänsyn till den misstänktes intressen och genomförandet av ett effektivt brottmålsförfarande skall vara bestämmande vid avgörandet av frågan om framställningen skall avslås eller beviljas. En framställning bör således inte avslås om utlämning till gärningslandet lagligen inte kan ske eller av annan anledning anses ogenomförbar, eller om den misstänkte skall lagföras för annat brott i det anmodade landet och målen bör handläggas i en rättegång. En framställning kan dock avslås om det kan antas att bevisningen i målet inte kan förebringas vid domstol i det anmodade landet eller att det skulle medföra oskälig kostnad eller synnerlig olägenhet att handlägga målet där.

Enligt 3 § skall framställning om lagföring i annat land än gärningslandet göras så snart som möjligt. Sedan dom har meddelats i första instans kan sådan framställning inte göras. Däremot kan verkställigheten överflyttas till annat land enligt den nordiska verkställighetslagen. Framställning till Sverige sänds enligt 5 § till åklagarmyndigheten i det distrikt där den misstänkte är bosatt eller uppehåller sig. Är det inte känt till vilket distrikt den misstänktes bostads- eller uppehållsort hör, sänds framställningen till RÅ. I Sverige är distriktsåklagare behörig att avge framställning om

lagföring i annat nordiskt land och att bifalla sådan framställning. Anser distriktsåklagaren att framställningen bör avslås, skall han underställa frågan vederbörande statsåklagares prövning. Är statsåklagaren av samma mening, skall frågan hänskjutas till RÅ som slutligt avgör ärendet.

En myndighet i det land som har åtagit sig lagföringen kan enligt 6 § återkalla sitt åtagande, om ändrade förhållanden ger anledning därtill. Efter överenskommelse mellan myndigheterna i de berörda länderna kan beslut om lagföring i det andra landet också i annat fall återkallas. När en framställning om lagföring i annat land har bifallits, får svensk åklagare avskrivna ärendet utan att avvakta eventuellt besked om utgången.

Det ankommer på myndighet i gärningslandet att ta initiativ till att överflytta lagföringen men myndighet i annat land bör enligt 7 § underrätta myndighet i gärningslandet om förhållande som talar för att lagföringen överflyttas.

3.4 Brottmålsdoms internationella rättsverkningar

3.4.1 Nordisk verkställighet

I betydande utsträckning kan en brottmålsdom som meddelats i ett nordiskt land verkställas i ett annat nordiskt land. Samarbetet på detta område regleras genom ensartad lagstiftning i de olika nordiska länderna. För Sveriges del regleras dessa frågor i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. (NVL) och i kungörelsen (1963:194) med vissa föreskrifter rörande tillämpningen av nämnda lag.

Det nordiska samarbetet omfattar verkställighet av ådömda böter och viten, förverkande av egendom, ordinärt frihetsstraff samt anordnande av övervakning av villkorligt dömd och villkorligt frigiven.

Dom varigenom någon har dömts till böter eller vite eller egendom har förklarats förverkad eller varigenom har utdömts ersättning för rättegångskostnad i brottmål kan enligt 1 § NVL på begäran verkställas här i landet. Motsvarande gäller i fråga om verkställighet i annat nordiskt land av dom eller beslut som har meddelats i Sverige (3 § NVL). Verkställighet här i landet sker enligt svensk lag. Böter eller vite som har ådömts i annat nordiskt land får dock inte förvandlas (2 § NVL).

När det gäller frihetsstraff omfattar NVL dom varigenom någon dömts till ordinärt frihetsstraff, dvs. fängelse och dess motsvarigheter i de andra nordiska länderna. Lagen gäller också ådömt förvandlingsstraff för böter. På begäran av domslandet kan verkställighet ske i det land där den dömda är medborgare eller har sitt hemvist eller, om det med hänsyn till omständigheterna finnes lämpligast, i det land där han uppehåller sig (5 §

och 8 § första stycket NVL). Det straff som har ådömts omräknas vid verkställighet här till fängelse på lika lång tid (6 § NVL). Verkställigheten sker i princip i enlighet med de svenska reglerna i lagen (1964:541) om behandling i fångvårdsanstalt. Om någon som här i landet har dömts till fängelse skall överföras till annat nordiskt land för verkställighet av domen, skall samma villkor vara förenade med åtgärden som gäller i fråga om utlämning för brott till annat nordiskt land. Den dömda får sålunda i princip i verkställighetslandet inte åtalas eller straffas för annat före hans överförande begånget brott.

NVL innehåller som nämnts också bestämmelser om samarbete rörande kriminalvård i frihet. Övervakning av den som har blivit villkorligt dömd i Danmark, Finland, Island eller Norge med föreskrift om övervakning kan sålunda ordnas här i landet. På motsvarande sätt kan övervakning av den som genom svensk dom har dömts till skyddstillsyn flyttas till annat nordiskt land (10-13 och 15 §§ NVL). Svensk domstol kan vid ny brottslighet undanröja villkorlig dom som har meddelats i annan nordisk stat. På samma sätt godtas i Sverige beslut i annat nordiskt land om undanröjande av svensk villkorlig dom eller skyddstillsyn (16 § NVL). Bestämmelser finns också om anordnande av övervakning m.m. för villkorlig frigivning efter avtjänande av ordinärt frihetsstraff (17-23 §§ NVL).

Framställning om verkställighet av brottspåföljd eller om anordnande av övervakning av villkorligt dömd eller villkorligt frigiven här i landet prövas av kriminalvårdsstyrelsen (25 § första stycket NVL). I fall som avses i 1 och 4 §§ NVL prövas dock framställningen av riksskatteverket (4 a § tillämpningskungörelsen). Ingen omprövning sker av skuldfrågan eller straffmätningen. Böter i utländskt mynt omräknas till svenskt mynt efter köpkursen dagen före den dag då framställningen bifölls (6 § tillämpningskungörelsen). Framställning om verkställighet av straff i annan nordisk stat görs av kriminalvårdsstyrelsen, medan övervakningsnämnd gör framställning i fråga om anordnande av övervakning (25 § andra stycket NVL). Riksskatteverket gör framställning om verkställighet enligt 1 och 4 §§ NVL.

3.4.2 Brottmålsdomskonventionen

Dom som meddelats i utomnordisk stat i där handlagt brottmål har hittills i princip inte kunnat verkställas här i landet. Motsvarande har gällt i fråga om möjligheterna att utomlands verkställa en svensk brottmålsdom. Genom brottmålsdomskonventionen har emellertid öppnats möjlighet till samarbete för verkställighet av brottmålsdomar. Konventionens verkställighetsregler omfattar såväl domar som s.k. 'ordonnances pénales' dvs. vissa former av bötesförelägganden. Konventionen är tillämplig bl.a. på böter, förverkande och påföljder som innebär frihetsberövande.

Stat som önskar överföra verkställighet av dom till annan konventionsstat kan enligt konventionen göra framställning härom hos den staten. Framställning kan alltid riktas till den stat där den dömde har sitt hemvist. Även andra omständigheter kan åberopas till grund för framställning om verkställighet i viss stat, bl.a. att den dömde kan antas få bättre möjligheter till social återanpassning, om domen verkställs i den staten. Den dömande staten är inte skyldig att begära överflyttning av verkställighet till annat land. Stat som har mottagit framställning är däremot i princip skyldig att överta verkställigheten. Härför krävs dock bl.a., att den gärning som omfattas av domen också skulle ha varit straffbar, om den hade begåtts i den anmodade staten och att lagöverträdaren hade kunnat ådömas straff, om han hade begått gärningen där. Det krävs således dubbel straffbarhet i det konkreta fallet. I konventionen anges dessutom åtskilliga grunder vilka berättigar den anmodade staten att avslå framställningen, t.ex. att verkställigheten skulle strida mot grundläggande principer i den anmodade statens rättsordning eller att domen avser politiskt eller militärt brott. Är den gärning som domen avser redan föremål för lagföring i den anmodade staten eller beslutas lagföring i samband med begäran om verkställighet, kan begäran om överflyttning av verkställighet också avslås.

Bifalls framställningen, prövas verkställighetsfrågan av domstol i den anmodade staten. Prövningen kan överlåtas åt annan myndighet, om det endast är fråga om böter eller förverkande. Vid sin prövning är domstolen eller myndigheten bunden av bevisbedömningen i den ursprungliga domen men skall tillämpa det egna landets påföljdsregler och alltså ersätta den ådömda sanktionen med den påföljd som enligt dessa regler skulle ha ådömts för samma brott. Påföljden får dock inte göras strängare än den påföljd som först ådömts.

I fråga om verkställighet av dom som har meddelats i den dömdes utemål eller i form av 'ordonnance pénale' gäller särskilda regler. Den dömde har möjlighet att få målet omprövat i sin helhet, alltså även bevisbedömningen, antingen i domslandet eller i den anmodade staten.

I konventionen finns också regler om brottmålsdoms rättskraft i annan konventionsstat än den stat där domen har meddelats (art. 53-55). Enligt dessa regler får den som har dömts varken åtalas eller dömas eller underkastas verkställighet av påföljd för samma gärning i annan fördragsslutande stat, om han har frikänts, om den ådömda påföljden har verkställts eller verkställighet pågår, om påföljden varit föremål för nåd eller amnesti i sin helhet eller till del som inte verkställts eller om påföljden inte kan verkställas på grund av preskription samt om domstolen har förklarat den dömde skyldig utan att ådöma påföljd. Stat som inte själv har begärt lagföringen är dock inte förpliktad att erkänna brottmålsdomens rättskraft om gärningen i fråga var riktad mot person i offentlig ställning eller institution eller annat som har offentlig karaktär i den staten eller om den dömde har offentlig

ställning i den staten. Den stat där gärningen begåtts eller skall anses ha begåtts enligt lagen i den staten är inte heller förpliktad erkänna brottmålsdomens rättskraft om inte staten i fråga själv har begärt lagföringen. Om ny rättegång inleds mot någon som har dömts för samma gärning i annan konventionsstat, skall tiden för varje frihetsberövande, som har verkställts på grund av sådan dom, avräknas från den påföljd som kan komma att åläggas. Konventionsstat är vidare skyldig att i viss omfattning tillerkänna dom från annan konventionsstat rättsverkan i senare rättegång mot samme gärningsman angående annat brott.

I samband med riksdagens godkännande av brottmålsdomskonventionen antogs lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom. Enligt denna lag, som väsentligen innebär en överföring till lagtext av konventionsbestämmelserna, kan Sverige efter överenskommelse med främmande stat åta sig att på begäran verkställa utländsk brottmålsdom. Verkställigheten får avse böter, förverkande eller frihetsberövande påföljd. En förutsättning för att verkställighet skall få ske här i landet är att den dömda har sitt hemvist här eller annan närmare anknytning hit.

Framställning om verkställighet sker på diplomatisk väg. Avslås inte framställningen, överlämnas den till RÅ för vidare handläggning. RÅ gör ansökan till Stockholms tingsrätt om dess prövning. Tingsrätten har därvid bl.a. att bestämma ny påföljd enligt de svenska påföljdsreglerna. Avser framställningen endast verkställighet av böter eller förverkande kan domstolsförfarandet i viss utsträckning ersättas med att RÅ utfärdar strafföreläggande för brottet. Verkställigheten sker enligt svenska verkställighetsregler.

Det blir också möjligt att från svensk sida begära verkställighet i främmande stat av svensk brottmålsdom på motsvarande villkor. Även böter och förverkande som har ålagts genom godkänt strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot kan verkställas i denna ordning. Det ankommer på kriminalvårdsstyrelsen eller i vissa fall Kungl. Maj:t att pröva frågor om överflyttning av verkställighet.

Som tidigare nämnts har även bestämmelserna i 2 kap. BrB om svensk domstols behörighet ändrats med anledning av Sveriges tillträde till brottmålsdomskonventionen, varvid införts bestämmelser om utländsk brottmålsdoms rättskraft.

4 Lagföringskonventionens huvudsakliga innehåll

Konventionen består av sex huvuddelar. Del I har rubriken 'Definitioner' och innehåller endast art. 1. Del II 'Behörighet' innehåller artiklarna 2-5. Del III, som har rubriken 'Överförande av lagföring', är uppdelad på fem underavdelningar och består av art. 6-29. Del IV med rubriken 'Lagföring i

mer än en stat' består av art. 30-34 och del V, som har rubriken 'Ne bis in idem', av art. 35-37. Del VI slutligen, 'Slutbestämmelser', består av art. 38-47. Till konventionen är fogade tre bilagor. Bilaga I innehåller en uppräknig av möjligheterna att göra förbehåll mot konventionens bestämmelser och bilaga II upptar möjlighet att avge förklaring i två särskilda hänseenden. Bilaga III utgörs av en förteckning över lagöverträdelser som inte omfattas av strafflag.

Syftet med konventionsbestämmelserna om överförande av lagföring i brottmål är att i varje särskilt fall öppna möjlighet att förlägga lagföringen till den stat där det med hänsyn till samtliga förekommande omständigheter framstår som mest ändamålsenligt att den äger rum. För att en sådan ordning skall bli möjlig måste en anmodad stat som enligt sin interna lag saknar behörighet att pröva den gärning framställningen avser tilldelas sådan behörighet. Å andra sidan måste fördragsslutande stat vid behov ges möjlighet att underlåta åtal, när lagföring enligt konventionen i stället bör ske i annan fördragsslutande stat.

Konventionen innehåller bestämmelser i nu nämnda hänseenden. Art. 1 innehåller definitioner av brott och påföljd, som kompletteras med särskilda uppräkniggar med hänsyn till förhållandena i de olika konventionsstaterna (bilaga III). I art. 2 föreskrivs att fördragsslutande stat vid tillämpning av konventionen är behörig att enligt sin egen strafflag lagföra varje brott beträffande vilket strafflagstiftningen i annan fördragsslutande stat är tillämplig. Denna subsidiära behörighet får emellertid utövas endast när framställning skett från annan fördragsslutande stat. Som anges i det följande gäller i olika hänseenden särskilda regler beträffande lagföring med stöd av art. 2. I art. 3 anges att stat som enligt sin interna lag är behörig att lagföra ett brott får avstå från detta i fråga om misstänkt, som är eller kommer att bli föremål för lagföring på grund av samma brott i annan fördragsslutande stat. Grundas den anmodade statens behörighet utslutande på framställning om lagföring, skall åtgärder för lagföring avbrytas, när den anmodade staten får vetskap om att rätten att bestraffa upphört enligt lagen i den anmodande staten på annan grund än preskription (art. 4). I fråga om preskription finns särskilda bestämmelser. Konventionens regler om överförande av lagföring begränsar inte den anmodade statens behörighet i fråga om lagföring enligt dess interna lagstiftning (art. 5).

Art. 6 inleder de egentliga bestämmelserna om överförande av lagföring. Om någon är misstänkt för brott enligt fördragsslutande stats lagstiftning får staten göra framställning hos annan fördragsslutande stat om lagföring (art. 6). Kan enligt konventionen sådan framställning göras, föreligger också skyldighet för berörda myndigheter i denna stat att överväga denna möjlighet. En förutsättning för att den anmodade staten skall få vidta åtgärder med anledning av framställning enligt art. 6 är att det föreligger

dubbel straffbarhet i det konkreta fallet. Det krävs sålunda i art. 7.1 att den gärning som avses med framställningen skulle ha varit ett brott om den hade begåtts i den anmodade staten och att gärningsmannen i sådant fall skulle ha varit underkastad ansvar även enligt den statens lag. I fråga om brott av eller mot person i offentlig ställning och några närstående brott gäller enligt art. 7.2, att brottet skall i den anmodade staten betraktas som begånget av eller mot person i offentlig ställning där.

Art. 7.2 innebär i förhållande till vad som gäller enligt art. 7.1 inte någon utvidgning av det straffbara området utan anger endast vissa kvalifikationsgrunder. Utan en sådan regel skulle exempelvis våld mot en polisman i konventionsstat här i Sverige endast kunna bestraffas som misshandel. Vid de nordiska överläggningar som förekommit har vidare enighet uppnåtts om den tolkningen, att utformningen av bestämmelserna i art. 7 inte i och för sig utesluter att konventionen tillämpas även på s.k. territoriellt begränsade brott. Konventionen torde dock enligt samma tolkning inte omfatta sådana brott som har en så nära anknytning till annan stats speciella intressen att det inte föreligger något som helst motsvarande intresse hos den anmodade staten att lagföra brottet. Som exempel på ett sådant brott då lagföring inte bör kunna ske här är smuggling mellan andra konventionsstater.

Art. 8.1 innehåller en uppräknig av de situationer då framställning om lagföring får göras hos annan stat. Den ur praktisk synpunkt viktigaste av dessa är den då den misstänkte har hemvist i den anmodade staten. Ett annat skäl kan vara att han undergår frihetsberövande påföljd i den anmodade staten, att lagföring inletts mot honom där eller att det viktigaste bevismaterialet finns i den staten. I art. 8.2 anges de viktiga begränsningarna i konventionens tillämpningsområde att då den misstänkte blivit dömd i fördragsslutande stat genom lagakraftvunnen dom den staten kan begära överförande av lagföringen endast om staten inte själv kan verkställa domen ens med användning av utlämningsförfarande och om den andra konventionsstaten inte erkänner principen om verkställighet av utländsk dom eller vägrar verkställighet av sådan dom.

Konventionen föreskriver inte någon skyldighet att när skäl föreligger göra framställning till annan stat om överföring av lagföringen. Som tidigare nämnts skall dock denna möjlighet övervägas. Den anmodade staten har däremot i princip inte frihet att avslå en ansökan. Detta får ske endast i de fall som anges i konventionen. Möjligheterna till avslag har dock i konventionen gjorts mycket vittgående. Vilka åtgärder framställningen skall leda till i de fall då den inte avslås bestäms enligt art. 9 helt enligt den anmodade statens interna lagstiftning. I art. 9 finns också bestämmelser som ålägger den anmodade staten att lämna meddelande till den anmodande staten om lagen i den anmodade staten föreskriver att brottet bestraffas av administrativ myndighet. Underrättelse behöver dock inte lämnas om den

anmodade staten avgivit förklaring enligt tredje stycket.

Enligt art. 10 är den anmodade staten skyldig att vägra efterkomma framställningen bl.a. om dubbel straffbarhet inte föreligger, om den misstänkte i annan fördragsslutande stat redan dömts för gärningen genom slutligt och verkställbart avgörande eller om brottet var preskriberat i den anmodande staten när framställningen gjordes. I art. 11 räknas upp sådana fall då avslag får ske men inte är obligatoriskt. Ansökan får avslås om den misstänkte inte har hemvist i den anmodade staten eller om den misstänkte inte är medborgare i den anmodade staten och inte heller hade hemvist i denna stat vid tiden för brottet. Framställning får avslås även i åtskilliga andra fall, exempelvis om den anmodade staten bedömer brottet som politiskt, militärt eller fiskaliskt eller om lagföringen skulle strida mot den anmodade statens internationella åtaganden eller mot grunderna för dess rättsordning. Omfattas gärningen av den anmodade statens ursprungliga straffrättsliga kompetens, får framställningen avslås om brottet vid tiden för mottagandet av framställningen enligt den statens egen lagstiftning skulle ha varit preskriberat. Grundas den anmodade statens behörighet uteslutande på framställningen, får framställningen avslås om åtalspreskription inträtt enligt den anmodade statens lag med beaktande av den förlängning av preskriptionstiden med sex månader som föreskrivs i art. 23. Bifall som har lämnats till en framställning skall återtas om det efter bifall visar sig att grund för att underlåta åtgärder föreligger enligt art. 10 och får återtas om den misstänktes personliga närvaro vid förhandling i den anmodade staten inte kan säkerställas eller att eventuell dom inte kan verkställas i denna stat (art. 12).

Förfarandet regleras utförligt i art. 13-20. Där finns bestämmelser om skriftväxling (art. 13), rätt att begära kompletterande upplysningar (art. 14), handlingar som skall bifogas framställningen och underrättelse om åtgärder som vidtagits i den anmodande staten (art. 15), skyldighet för den anmodade staten att underrätta den anmodande staten om sitt beslut i anledning av framställningen, om den avstår från åtgärder för lagföring och om avgörande till följd av lagföringen (art. 16), skyldighet för den anmodade staten att underrätta den misstänkte om framställningen när den anmodade statens behörighet grundas uteslutande på framställningen (art. 17), översättning av handlingar som har samband med tillämpningen av konventionen (art. 18), legalisering av handlingar (art. 19) samt kostnader som uppkommit vid tillämpning av konventionen (art. 20). I därpå följande artiklar finns bestämmelser om den verkan en framställning får i den anmodande respektive den anmodade staten (art. 21-26). Den anmodande staten får sedan framställning om lagföring gjorts inte längre vidta åtgärder för lagföring för brottet. Till dess den anmodade statens beslut i anledning av framställningen mottagits, får dock den anmodande staten vidta alla åtgärder för lagföring utom att anhängiggöra saken vid domstol eller, i

förekommande fall, låta administrativ myndighet avgöra saken. Rätten till åtal och verkställighet kan dock under vissa förutsättningar återgå. Så är fallet om den anmodade staten underlåter åtgärder enligt art. 10, avslår framställningen enligt art. 11, återkallar sitt bifall enligt art. 12 eller beslutar att inte vidta åtgärder för lagföring eller att avbryta sådana åtgärder. Den anmodande staten kan också återkalla sin framställning innan den anmodade staten meddelat att den beslutat vidta åtgärder i anledning av framställningen (art. 21). Framställning om lagföring för med sig en förlängning av tiden för åtal i den anmodande staten med sex månader (art. 22).

För det fall att den anmodade staten endast har subsidiär behörighet, dvs. behörighet som grundas enbart på art. 2, medför framställning att preskriptionstiden förlängs med sex månader i den anmodade staten (art. 23). Om åtal är beroende av angivelse i båda staterna har angivelse i den ena staten verkan även i den andra. Krävs angivelse endast i den anmodade staten, får denna vidta åtgärd för lagföring även utan angivelse om inte den som har rätt att göra angivelse gjort invändning häremot inom viss tid från det han underrättats om sin rätt att göra sådan invändning (art. 24). När subsidiär behörighet föreligger får den anmodade staten inte döma till strängare påföljd än som stadgas i den anmodande statens lag (art. 25). Åtgärd för lagföring i den anmodande staten har samma rättsverkan i den anmodade staten som om den vidtagits av myndighet i den staten men får inte tillerkännas större bevisverkan än den har i den anmodande staten. Preskriptionsavbrytande åtgärd i den ena av staterna har samma verkan i den andra (art. 26).

Särskilda bestämmelser finns om rätt till tvångsmedel i den anmodade staten, då denna inte har ursprunglig behörighet (art. 27-29). Om den anmodade statens behörighet grundas uteslutande på framställningen, får anhållande eller häktning tillgripas redan när fördragsslutande stat har meddelat sin avsikt att översända framställning, förutsatt att lagstiftningen i den anmodade staten medger häktning för brottet och det kan befaras att den misstänkte avviker eller undanröjer bevis (art. 27). När framställning gjorts får den anmodade staten tillämpa sina interna tvångsmedel (art. 28).

Tvångsåtgärder enligt art. 27 eller 28 regleras av lagen i den anmodade staten. Sådana åtgärder skall dock alltid upphöra när rätten till lagföring återgår till den anmodande staten. Tvångsmedel med stöd av art. 27 upphör under alla omständigheter om den anmodade staten inte erhåller framställning om överföring inom 18 dagar eller om handlingar, som skall åtfölja framställning, inte erhållits inom 15 dagar. Tid för anhållande och häktning som beslutats uteslutande med stöd av art. 27 får inte i något fall överskrida 40 dagar (art. 29).

Art. 30-34 behandlar problemet med samordning av lagföringen när flera stater har ursprunglig behörighet att pröva en ansvarsfråga. Bestämmelserna syftar till att varje stat i förekommande fall skall överväga

möjligheterna att avstå från lagföring eller begära dess överförande till annan stat. Vill stat inte avstå från att själv lagföra den misstänkte, förutsätter konventionen att den andra staten underrättas och att de berörda staterna inleder överläggningar för att med ledning av de i art. 8 nämnda omständigheterna komma överens om vilken av staterna som ensam skall fortsätta handhavandet av lagföringen. Bestämmelserna om konsultation är dock inte bindande för den stat som avsänder underrättelse, om huvudförhandling inletts i den tilltalades närvaro innan underrättelse avsänds och inte för den stat som mottagit underrättelse först sedan huvudförhandling inletts där (art. 30-31). En samordning av lagföringen skall eftersträvas även i de fall då flera brott tillskrivs antingen en person eller flera som har handlat i samråd eller ett brott tillskrivs flera som handlat i samråd (art. 32).

Beslut som fattats i samband med konsultation medför samma verkan som är förenad med överförande av lagföring och bestämmelserna om förfarandet vid överförande skall tillämpas i den mån de är förenliga med konsultationsbestämmelserna (art. 33-34).

I art. 35-37 finns bestämmelser om utländsk brottmålsdoms rättskraft vilka överensstämmer med reglerna i art. 53-55 i brottmålsdomskonventionen (jfr avsnitt 3.4.2).

Konventionen träder i kraft tre månader efter deposition av tredje ratifikationsinstrumentet. I förhållande till stat som ratificerar därefter träder den i kraft tre månader efter den dag då dess ratifikationsinstrument deponerades (art. 38). Även stat som inte är medlem av Europarådet kan inbjudas ansluta sig till konventionen (art. 39). I samband med ratificering kan konventionens tillämpningsområde begränsas (art. 40).

Konventionsstat har möjlighet att i samband med tillträde till konventionen göra förbehåll eller avge förklaring i vissa avseenden (art. 41 jämfört med bilaga I och II). Fördragsslutande stat kan sålunda göra förbehåll i fråga om rätten att avslå framställning om lagföring, om den anser att brottet uteslutande är ett religiöst brott eller gärningen enligt statens egen lag endast kan bestraffas av administrativ myndighet, eller förbehålla sig rätten att inte godta reglerna om förlängning av preskriptionstid vid framställning om lagföring, bestämmelsen om skyldighet att i visst fall beakta straffmaximum enligt den anmodande statens lag eller regeln om verkan av preskriptionsavbrytande åtgärd i annan stat i de fall då den anmodade staten har ursprunglig behörighet. Konventionsstat kan också förbehålla sig att inte tillämpa bestämmelserna om konsultationsförfarande på gärning som enligt statens egen lag eller enligt den andra statens lag kan bestraffas endast av administrativ myndighet. Förbehåll kan också göras med avseende på bestämmelserna om utländsk brottmålsdoms rättskraft.

Bestämmelser som skall anges i bilaga III kan anmälas eller ändras (art. 42).

Konventionen inverkar inte på rättigheter eller åtaganden som härrör från utlämningstraktater eller internationella multilaterala konventioner rörande särskilda ämnen. Konventionsstaterna får däremot inte ingå överenskommelser med varandra i ämnen som behandlas i konventionen utom för att göra tillägg till konventionens bestämmelser eller underlätta tillämpningen av dess principer. Konventionen tillåter dock de stater som så önskar att reglera sina inbördes förhållanden på grund av enhetlig lagstiftning eller enligt annat särskilt system (art. 43).

Europarådets kommitté för brottslighetsfrågor har vissa uppgifter beträffande tillämpningen av konventionen (art. 44). Konventionen kan uppsägas i viss ordning (art. 45) och skall tillämpas endast på brott som begåtts sedan konventionen trätt i kraft mellan vederbörande konventionsstater (art. 47).

5 Överväganden och förslag

5.1 Sveriges tillträde till lagföringskonventionen

Brottsligheten har under senare tid fått en alltmer internationell karaktär. Genom den ökade internationella rörligheten inträffar allt oftare att brott begås i annan stat än den där gärningsmannen har sitt hemvist eller i övrigt kan nås för lagföring. För en effektiv brottsbekämpning krävs därför ett alltmer utvecklat samarbete mellan olika stater.

Under en följd av år har inom Europarådet bedrivits arbete på att få till stånd en omfattande samverkan mellan medlemsstaterna på brottsbekämpningens område. Verksamheten har haft som mål att åstadkomma, att medlemsstaternas resurser för hindrande och beivrande av brott blir utnyttjade på bästa möjliga sätt. Den har dessutom syftat till att tillvarata den brottsliga rättigheter och främja hans återanpassning.

Europarådets arbete på detta område har lett fram till en rad konventioner, vilka tillträtts av Sverige. År 1957 tillkom en konvention om utlämning för brott, vilken ratificerades av Sverige den 22 januari 1959 (prop. 1958:139). Bestämmelser om rättshjälp i brottmål finns i den s.k. rättshjälpskonventionen från år 1959 (prop. 1961:48). Konventionen trädde för Sveriges del i kraft den 1 maj 1968. Den innehåller regler om samverkan beträffande delgivning, bevisupptagning och vissa andra begränsade åtgärder. I trafikbrottskonventionen finns bestämmelser om samverkan för lagföring och domsverkställighet i fråga om vägtrafikbrott (prop. 1971:114). Samarbetet på domsverkställighetsområdet regleras genom brottmålsdomskonventionen (prop. 1972:98).

Mellan de nordiska länderna har etablerats ett ännu längre gående samarbete. Lagföring för brott kan sålunda med stöd av det s.k. nordiska

samarbetsavtalet flyttas över till annat nordiskt land där den misstänkte är bosatt eller, i vissa fall, till land där han uppehåller sig. Samarbetet för domsverkställighet sker för svensk del i första hand enligt NVL. I vissa avseenden såsom verkställighet av ungdomsfängelse och internering kompletteras denna lag av lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom.

När en person begår brott här i landet och därefter beger sig till ett utomnordiskt land är möjligheterna att få honom åtalad och dömd för brottet begränsade. Är det fråga om allvarigare brott, kan Sverige inom ramen för gällande överenskommelser begära att den misstänkte utlämnas. Det är emellertid att märka att flertalet stater inte utlämnar egna medborgare. Även av andra orsaker kan det visa sig omöjligt att få till stånd en utlämning. Utlämningsförfarandet är dessutom under alla förhållanden omständligt.

När det är fråga om mindre allvarliga brott kan lagföring enligt 46 kap. 15 § andra stycket RB i vissa fall ske i den tilltalades utemål. En förutsättning är att påföljden kan beräknas stanna vid böter och att nöjaktig utredning kan förebringas i målet. Har den misstänkte avvikit sedan han delgetts stämning och kan nöjaktig utredning åstadkommas, får målet enligt tredje stycket likaså avgöras i dennes frånvaro. Det är i detta fall inte nödvändigt att han delgetts kallelse till förhandlingen. Någon begränsning med hänsyn till brottets svårhetsgrad är inte heller föreskriven. Värdet av en lagföring i den tilltalades frånvaro är beroende av möjligheterna att få domen verkställd mot den dömd.

Kan rättegång inte åstadkommas inom landet, får framställning göras om lagföring för brottet utomlands. I den mån gärningen omfattas av vistelselandets straffrättsliga kompetens och den staten har ett intresse av att lagföring sker, kan en sådan framställning naturligtvis komma att bifallas. Rättsligt sett har framställningen inte större verkan än en under rättelse om brottet till vistelsestaten. Endast i fråga om vägtrafikbrotten finns ett närmare reglerat system för överförande av lagföring till annan stat.

Av det anförda framgår att betydande svårigheter ibland föreligger att beivra brott när gärningsmannen lämnat landet innan lagföring hunnit inledas. Det är med den ökande rörligheten över gränserna ett alltmer allvarligt problem att internationell brottslighet i stor utsträckning inte kan effektivt beivras. En lösning av detta problem torde inte kunna uppnås utan en nära samverkan med andra stater. En sådan samverkan bör gå ut på att lagföring i gärningsmannens hemland för brott begånget i annat land kan komma till stånd i största möjliga utsträckning. Genom en sådan ordning kan också uppnås fördelar ur kriminalpolitisk och processekonomisk synpunkt.

Den ordning som har utvecklats mellan de nordiska länderna på detta

område och som preciserats i det nordiska samarbetsavtalet har visat sig mycket ändamålsenlig. I de fall då utlämningsförfarande inte tillämpas överlämnas i stället målet för lagföring i det land där den misstänkte finns, om bevisläget är sådant att detta är meningsfullt.

Genom lagföringskonventionen har skapats ett instrument för en samverkan av detta slag också med utomnordiska stater. Lagföringskonventionen tar sikte på två grupper av samarbetsituationer. Den första är den då lämplighetsskäl talar för att lagföring sker i en stat, men denna saknar egen behörighet. Med stöd av konventionen tillförs den staten i samband med framställning behörighet att pröva målet. Den andra gruppen av fall är de då flera stater har ursprunglig straffrättslig kompetens att pröva ett brott och det gäller att se till att lagföringen äger rum i den stat där det är mest ändamålsenligt att den sker.

Svensk domstols straffrättsliga kompetens är som förut framgått mycket vidsträckt. En framställning om lagföring här i landet torde därför nära nog alltid komma att avse gärning som svensk domstol är behörig att pröva enligt intern svensk lagstiftning. Konventionens bestämmelse om utvidgning av straffrättslig kompetens är ändå värdefull ur svensk synpunkt, eftersom den vidgar möjligheterna att få mål överförda till främmande stater. Konventionens främsta betydelse är emellertid för svenskt vidkommande, att den på ett ändamålsenligt sätt reglerar samarbetet för lagföring mellan skilda stater och skapar skyldighet för en anmodad stat att vidta åtgärder med anledning av framställningen. Den möjliggör lagföring i åtskilliga fall då sådan inte nu är möjlig. I de fall då lagföring f.n. kan åstadkommas med hjälp av utlämningsförfarandet, kan med stöd av konventionen väljas den långt smidigare lösningen att flytta över målet till vistelsestaten. Vid avgörandet av var lagföring skall äga rum skall enligt konventionen även beaktas den mistänktes intressen genom att hänsyn tas till hans anknytning till viss stat eller hans möjligheter till social återanpassning i en särskild stat.

Det får ur svensk synpunkt anses föreligga ett betydande intresse av att den som begått brott mot svensk lag skall kunna lagföras i annat land till vilket han har anknytning och där få verkställa påföljden. Samtidigt som denna möjlighet innebär en bättre hushållning med våra brottsbekämpande resurser av olika slag medför överförandet av lagföringen kriminalpolitiska vinster. En annan fördel är att lagföring kan komma till stånd i fall då ofta så nu inte är möjligt. Härigenom tillförs ytterligare ett effektivt medel i kampen mot brottslighet med internationella förgreningar.

5.2 Förbehåll och förklaringar

Enligt art. 41 kan som förut nämnts stat som tillträder konventionen begagna sig av en eller flera av de möjligheter till *förbehåll* som räknas upp under a)-h) i bilaga I till konventionen.

Konventionsstat kan sålunda förbehålla sig att

a) avslå framställning, om den anser att brottet uteslutande är ett religiöst brott,

b) avslå framställning om lagföring för gärning som enligt statens egen lag kan bestraffas endast av administrativ myndighet,

c) inte godta art. 22 om automatisk förlängning av tiden för åtalspreskription i den anmodande staten,

d) inte godta art. 23 om automatisk förlängning vid subsidiär behörighet av tiden för åtalspreskription i den anmodade staten,

e) inte godta art. 25 andra meningen, som förbjuder stat med endast subsidiär behörighet att döma till strängare påföljd än som stadgas i den anmodande statens lag,

f) inte godta bestämmelsen i art. 26.2 att preskriptionsavbrytande åtgärd i den anmodande staten skall ha samma verkan i den anmodade staten, i de fall då denna är behörig på grund av sin interna lagstiftning,

g) inte tillämpa bestämmelserna i art. 30 och 31 om konsultationsförfarande i fråga om gärning, som enligt någon av staternas lagstiftning kan bestraffas enbart av administrativ myndighet samt

h) inte godkänna bestämmelserna om utländsk brottmålsdoms rättskraft i del V av konventionen.

Frågan om förbehåll har varit föremål för överläggningar mellan företrädare för justitiedepartementen i Danmark, Finland, Norge och Sverige. Enighet har därvid uppnåtts om att i möjlig mån undvika att göra förbehåll och att i övrigt söka nå fram till gemensamma ställningstaganden. Det har emellertid visat sig, delvis på grund av skillnader mellan de nordiska ländernas interna lagstiftning, att nordisk enighet inte kunnat uppnås på alla punkter.

Förbehållen under a)-g) hänför sig till bestämmelserna om överförande av åtal. När frågan om förbehåll övervägs bör beaktas, att vidsträckta möjligheter under alla förhållanden föreligger enligt art. 11 att avslå en framställning. Hänsyn bör även tas till det förhållandet, att fördragslutande stat som gjort förbehåll i fråga om någon bestämmelse i konventionen inte kan kräva av annan fördragsslutande stat att den bestämmelsen skall tillämpas (art. 41.3). De ståndpunkter som för motsvarande fall har intagits vid tillträdet till brottmålsdomskonventionen bör vidare inte utan särskilda skäl frångås.

Beräffande de olika möjligheterna till förbehåll under a)-g) kan anföras följande.

I fråga om religiöst brott bör man för svensk del ofta kunna avslå en framställning om lagföring under hänvisning till att gärningen inte är straffbar i Sverige eller att lagföring här skulle strida mot grunderna för vår rättsordning. Förbehåll behöver därför inte göras.

Möjligheten till förbehåll enligt b) saknar betydelse för Sverige. Den

lagföring som omfattas av konventionen handhas i Sverige inte i något fall 'endast av administrativ myndighet'.

Förbehållen enligt c) och d) avser den automatiska förlängningen med sex månader av fristerna för åtalspreskription. För den anmodande statens del syftar förlängningen till att bevara möjligheten att återuppta lagföringen när den anmodade staten inte slutligt övertar denna. Det egentliga behovet av en på sådant sätt förlängd preskriptionsfrist torde vara begränsat till de fall då lagföringen kunnat påbörjas först i nära anslutning till utgången av preskriptionstiden. För övriga fall motiveras emellertid förlängningen av den fördröjning med lagföringen i den anmodande staten som en framställning medför. För Sveriges vidkommande torde några avgörande hinder inte föreligga mot att acceptera konventionens reglering i denna del. Mot bakgrund av målsättningen att undvika förbehåll där detta är möjligt, föreslås att förbehåll inte görs enligt c). Också från de övriga nordiska ländernas sida avser man att godta konventionsregleringen på denna punkt. Förbehåll enligt c) bör därför inte göras. Denna ståndpunkt avviker från den som intogs vid tillträdet till trafikbrottskonventionen (se prop. 1971:114 s. 53).

Något nämnvärt praktiskt behov torde däremot knappast finnas av en förlängning av åtalsfristen, när framställning om lagföring görs i Sverige. Från svensk sida bör förbehåll därför göras enligt d). Det får till följd att framställning får avslås med stöd av art. 11 g), så snart brottet är preskriberat enligt svensk rätt. Övriga nordiska länder har intagit samma ståndpunkt.

I fråga om förbehållet under e) bör uppmärksammas att svensk domstol enligt 2 kap. 2 § tredje stycket BrB är skyldig att i vissa fall beakta straffmaximum enligt lagen på gärningsorten. Anledning saknas därför att göra förbehåll mot skyldigheten att vid subsidiär behörighet beakta straffmaximum i den anmodande statens lag.

Enligt f) kan stat som är behörig enligt sin interna lagstiftning förbehålla sig rätten att inte tillerkänna preskriptionsavbrytande åtgärd i den anmodande staten samma verkan inom sitt territorium. Någon motsvarighet till förlängningen i den anmodande staten av tiden för åtalspreskription enligt art. 22 föreligger inte vid ursprunglig behörighet. Ett förbehåll enligt f) skulle därför kunna medföra praktiska svårigheter och äventyra lagföring om överförandet av lagföringen sker mot slutet av preskriptionstiden. Mot bakgrund av dessa förhållanden har nordisk enighet uppnåtts om att inte göra sådant förbehåll. Därmed nås överensstämmelse med motsvarande ställningstagande till brottmålsdomskonventionens regler om avbrott av påföljdspreskription (art. 8 och bilaga 1 e) i brottmålsdomskonventionen och 6 § andra stycket lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom).

Förbehåll enligt g) bör inte göras. De administrativa förfaranden som

avses i konventionen bör så långt som möjligt jämföras med judiciella förfaranden.

I fråga om de nu genomgångna möjligheterna till förbehåll bör förbehåll sålunda göras endast enligt d).

Fördragsslutande stat kan slutligen förbehålla sig rätten att inte godta del V i konventionen. Enligt bestämmelserna i denna del tilldelas slutligt och verkställbart avgörande i en fördragsslutande stat rättskraft i annan konventionsstat. Bestämmelserna överensstämmer med art. 53-55 i brottmålsdomskonventionen.

Bestämmelserna i brottmålsdomskonventionen om utländsk doms rättskraft har föranlett överväganden i samband med tillträdet till den konventionen (se prop. 1972:98 s. 77 f, 98 och 215). Något principiellt hinder har därvid inte ansetts föreligga mot att tillerkänna brottmålsdom som avses i brottmålsdomskonventionen sådan verkan. I fråga om mycket grov brottslighet har emellertid ansetts stötande att behöva acceptera utländsk dom, t.ex. en dom varigenom en svensk medborgare utomlands blivit frikänd eller dömts till ett från svensk synpunkt anmärkningsvärt lågt straff. Från svensk sida har det därför bedömts angeläget att göra ett begränsat förbehåll avseende viss grövre brottslighet. Konventionens 'ne bis in idem'-regler innebär förbud också mot verkställighet av tidigare här i landet ådömd påföljd för samma gärning. Förbudet gäller under samma förutsättningar som förbudet mot lagföring. Ett godtagande av förbudet mot verkställighet av tidigare ådömd påföljd har emellertid ansetts i vissa fall kunna leda till stötande resultat. Det har därför från svensk synpunkt bedömts nödvändigt att ha möjligheten öppen att i vissa fall verkställa påföljden helt eller delvis. Till stöd för rätten att tillgripa partiellt förbehåll har åberopats vissa bestämmelser i konventionen, enligt vilka förbehåll kan 'helt eller delvis' återtas samt part som har gjort 'partiellt eller villkorligt förbehåll' kan fordra ömsesidig tillämpning av bestämmelsen i övrigt. Med beaktande av det nu anförda har Sverige vid tillträdet till brottmålsdomskonventionen gjort förbehåll mot 'ne bis in idem'-reglerna dels såvitt bestämmelserna innebär hinder mot lagföring för brott, för vilket det lindrigaste straff som är stadgat i svensk lag är fängelse i fyra år eller däröver, dels såvitt dessa bestämmelser innebär hinder mot verkställighet i Sverige av här i landet ådömd eller ålagd påföljd för brott.

Bestämmelserna i del V av förevarande konvention bör godtas i samma utsträckning som skett i fråga om brottmålsdomskonventionen. Detta är angeläget med hänsyn till att de stater som tillträder brottmålsdomskonventionen inte kan förutsättas bli desamma som de vilka ratificerar lagföringskonventionen. Art. 41.2 och 3 ger stöd för att tillgripa partiellt förbehåll.

Ett slutligt och verkställbart avgörande i stat som har tillträtt förevarande konvention kommer sålunda i samma omfattning som en brottmålsdom

enligt brottmålsdomskonventionen att tillerkännas rättskraft här i landet och utgöra hinder mot ny lagföring eller straffverkställighet här. Det bör observeras att i den mån utländsk dom avser brott som har begåtts i domstolslandet ges sådan dom rättskraft här i landet även om domen har meddelats i icke-konventionsstat.

Såsom framgått av det föregående utgör enligt 2 kap. 5 a § BrB i vissa fall lagakraftvunnen utländsk brottmålsdom hinder mot lagföring här i riket. Undantag har bl.a. gjorts om brottet är kapning av luftfartyg, luftfartssabotage eller folkrättsbrott eller försök till kapning av luftfartyg eller luftfartssabotage. Enligt internationella överenskommelser vilka Sverige tillträtt, Haagkonventionen år 1970 för bekämpande av olaga besittningstagande av luftfartyg, Montrealkonventionen år 1971 för bekämpande av brott mot den civila luftfartens säkerhet och Genèvekonventionen 1949 till skydd för krigets offer, är det en förpliktelse för vårt land att straffa sådana brott oberoende var och av vem de har begåtts. Detta innebär att Sverige inte heller kan godta en utländsk dom varigenom exempelvis någon har frikänts därför att en sådan gärning är straffri på gärningsorten. Detta avsteg från konventionens bestämmelser om utländsk brottmålsdoms 'res judicata'-verkan torde dock med hänsyn till innehållet i art. 43.1 inte kräva att särskilt förbehåll görs (jfr prop. 1972:98 s. 98). Motsvarande gäller även brott som omnämns i 5 § första stycket lagen (1966:78) om förbud i vissa fall mot rundradiosändning på öppna havet, 14 § första stycket lagen (1966:314) om kontinentalsockeln och 11 § andra stycket lagen (1971:176) om vissa internationella sanktioner.

Konventionsstat kan även avge förklaring som avses i bilaga II till konventionen. För svensk del saknas anledning att avge sådan förklaring. Inte heller något av de övriga nordiska länderna överväger att göra detta. Vidare kan fördragsslutande stat genom förklaring, som ställs till Europarådets generalsekreterare, i olika avseenden avvika från konventionens bestämmelser om förfarandet.

Såsom framgått av det föregående föreligger för svenskt vidkommande inte något behov av att utnyttja möjligheten till förklaring i art. 9.3.

Enligt art. 13 skall framställning och meddelanden som behövs för tillämpningen av konventionen sändas resp. mottas av konventionsstaternas justitiedepartement eller utväxlas direkt mellan vederbörande myndigheter. Konventionsstat kan avvika från dessa regler.

Vid Sveriges tillträde till rättshjälpkonventionen och till brottmålsdomskonventionen avgavs förklaring att framställningar och andra meddelanden för svensk del bör sändas och mottas av utrikesdepartementet. Med hänsyn till den praxis som sålunda tillämpas på andra områden bör sådan förklaring avges även nu.

Art. 18 upptar bestämmelser om översättning av handlingar som har samband med tillämpning av konventionen. Enligt huvudregeln kan

avsändarstaten använda sitt eget språk. Konventionsstat kan emellertid genom förklaring förbehålla sig rätt att kräva att handlingarna, med visst undantag, skall åtföljas av översättning. Sådan förklaring får till följd att annan konventionsstat blir skyldig att sända handlingar antingen på mottagarlandets språk eller på något av Europarådets officiella språk — franska eller engelska — eller på det av dessa båda språk som staten anger i förklaringen. Annan konventionsstat kan kräva ömsesidig tillämpning av förklaringen.

Liknande översättningsregler finns i rättshjälpskonventionen, trafikbrottskonventionen och brottmålsdomskonventionen. Vid tillträde till rättshjälpskonventionen förbehöll sig Sverige att få handlingar som skall ligga till grund för bevisupptagning översätta till svenska språket. Delgivningshandlingar från utlandet behöver däremot inte översättas, förutsatt att delgivning kan ske genom att mottagaren tar emot handlingen frivilligt (prop. 1961:48 s. 14). Vid ratificeringen av trafikbrottskonventionen förbehöll sig Sverige rätt att kräva att framställning om lagföring och därvid fogade handlingar skall åtföljas av översättning till svenska eller engelska språket (prop. 1971:114 s. 54 och 55). Från svensk sida har därvid antagits att polis- och åklagarmyndigheter samt domstolar i stor utsträckning kan handlägga ärenden rörande överföring av åtal för trafikbrott på grundval av en översättning till engelska språket. I fråga om brottmålsdomskonventionen ansågs översättningsfrågan i princip böra regleras på samma sätt som i fråga om trafikbrottskonventionen. Med hänsyn till att brottmålsdomskonventionen till skillnad från trafikbrottskonventionen skall tillämpas inom Norden och någon översättning till svenska eller engelska av handling som upprättats på danska eller norska språket uppenbarligen inte behövs, gjordes i fråga om sådan handling undantag från kravet på översättning.

Förevarande konvention föreslås, som senare skall beröras, bli tillämplig inom Norden. Det är uppenbart att handlingar på danska eller norska språket inte behöver följas av någon översättning. Övriga handlingar på främmande språk bör liksom i fråga om trafikbrotts- och brottmålsdomskonventionerna åtföljas av översättning till engelska språket. Sverige bör sålunda enligt art. 18.2 genom förklaring förbehålla sig rätt att kräva att handlingar som har samband med tillämpningen av förevarande konvention och som är avfattade på annat språk än danska, norska eller svenska skall vara översatta till svenska eller engelska språket.

I art. 43.3 föreskrivs, att konventionsstater som har reglerat eller framdeles reglerar sina inbördes förhållanden på konventionens område på grundval av enhetlig lagstiftning eller som för sin räkning har tillskapat eller tillskapar ett särskilt system har rätt att tillämpa denna lagstiftning eller detta system utan hinder av konventionens bestämmelser. Vid de nordiska överläggningarna har föreslagits att det nuvarande samarbetsavtalet ersätts med ett statsrättsligt bindande avtal anpassat till konventionens tillämp-

ningsområde och innehållande bestämmelser om tillämpligt språk, förfaringssätt m. m. Oavsett hur frågan kommer att regleras torde det inte behövas någon underrättelse enligt art. 43.4 om det nordiska samarbetsavtalet eller dess efterföljare eftersom de nordiska länderna inte därigenom 'upphör att tillämpa konventionens bestämmelser på sina inbördes förhållanden'.

5.3 Av konventionen föranledd lagstiftning

Som anförts i det föregående är åklagare enligt 20 kap. 6 § rättegångsbalken i princip skyldig att åtala för brott som hör under allmänt åtal. De fall i vilka åtal får underlåtas är särskilt angivna i RB och vissa andra lagar. Den omständigheten att lagföring för gärningen kommer till stånd i annan stat finns dock inte angiven som grund för att underlåta åtal. I praktiken förekommer dock som tidigare nämnts samverkan av detta slag. Särskilt inom Norden har denna samverkan en betydande omfattning och är särskilt reglerad i ett avtal mellan dessa länders högsta åklagarmyndigheter. I samband med tillkomsten av trafikbrottskonventionen uttalade föredragande departementschefen, med hänvisning till att frågan om åklagares åtalsplikt utreds av åtalsrättskommittén, att anledning saknades att lagstifta i fråga om åklagares befogenheter att väcka åtal vid överförande av lagföring till annan stat (prop. 1971:114 s. 65).

Såväl trafikbrottskonventionen (art. 5) som lagföringskonventionen (art. 21.1), innehåller uttryckliga bestämmelser om att fördragsslutande stat får avstå från eller inställa åtgärder för lagföring av misstänkt som är eller blir föremål för lagföring i annan konventionsstat. Bestämmelserna är dock till sitt innehåll något annorlunda utformade. Således behåller enligt lagföringskonventionen den anmodande staten fram till dess den anmodade statens beslut i anledning av framställningen mottagits rätt att vidta alla åtgärder för lagföring utom att väcka åtal. Andra olikheter förekommer även vad gäller reglerna om när rätten till åtal skall återgå till den anmodande staten. Vid Sveriges tillträde till trafikbrottskonventionen gjordes vidare förbehåll mot bestämmelserna i art. 6 om beräkning av preskriptionstid. Som framgått av det föregående föreslås i promemorian att lagföringskonventionens regler om förlängning av preskriptionstid delvis accepteras.

Med hänsyn till att antalet fall av överföring av åtal kan förväntas öka vid tillträde till konventionen kan ifrågasättas, huruvida inte åklagarens skyldigheter och befogenheter att väcka åtal såväl vad gäller överföring av åtal med stöd av trafikbrottskonventionen som lagföringskonventionen eller på diplomatisk väg nu borde regleras i RB. Detta torde även kräva en översyn av bestämmelserna om målsägandens subsidiära åtalsrätt och möjlighet att fullfölja talan. Därvid må erinras om att enligt lagfö-

ringskonventionen överföring kan göras när som helst fram till dess att verkställighet har påbörjats. Som förut nämnts har åtalsrättskommittén enligt sina direktiv (Ju 1971:55) att uppmärksamma dessa frågor. I avvaktan på resultatet av detta arbete talar övervägande skäl för att nu endast och utanför RB lämnas erforderliga bestämmelser som direkt tar sikte på lagföringskonventionens regelsystem. Då lagföringskonventionen kan förväntas tillträdas även av de övriga nordiska länderna kommer dock härigenom de mest praktiska fallen att regleras.

När det gäller överförande av lagföring från Sverige till annan stat bör bestämmelser ges i lag om de förhållanden som enligt art. 8 i konventionen skall föreligga för att lagföring skall kunna överföras. Vidare bör regleras under vilka förutsättningar rätten till åtal och verkställighet skall återgå (art. 21:2). Bestämmelser behövs också om vilken myndighet som skall pröva fråga om överförande av lagföring till annan stat. Sedan framställning om lagföring gjorts till annan stat får enligt art. 21:1 vidare åtgärder för lagföring av den misstänkte för brottet i fråga inte vidtas eller dom som meddelats mot denne för brottet verkställas. Intill dess den andra statens beslut i anledning av framställningen mottagits får dock vidtas andra åtgärder. Saken får dock inte anhängiggöras vid domstol eller avgöras av administrativ myndighet. Sedan den andra statens beslut att vidta åtgärder mottagits skall, om åtal ännu inte väckts, beslut om åtalsunderlåtelse meddelas. Har åtal väckts skall åtalet nedläggas. Att frikännande dom i sådana fall inte får meddelas följer redan av 20 kap. 9 § andra stycket RB. Även lagföringskonventionen förutsätter förbud häremot. Enligt art. 35 har nämligen en frikännande dom rättsverkan i andra konventionsstater och skulle sålunda utgöra hinder mot lagföring i den stat till vilken lagföring överförts.

Överföring av åtal kan komma till stånd även sedan fällande dom meddelats, dock med vissa undantag som framgår av art. 8.2. I sådant fall får dock verkställighet av domen inte påbörjas (jfr art. 35).

Skulle sedan lagföring överförts till annan stat, rätten till lagföring återgå till Sverige, kan förfarandet tas upp på nytt här i landet. Ett tidigare beslut om åtalsunderlåtelse kan i en sådan situation återkallas och åtal väckas. Enligt art. 22 är tiden för åtalspreskription i ett sådant fall förlängd med sex månader.

När det gäller överförande av lagföring från annan stat till Sverige bör uppmärksammas att gällande rätt i stor utsträckning medger att lagföring sker vid svensk domstol och enligt svensk lag när brott begåtts utomlands. I sådana fall när svensk domstol är behörig enligt bestämmelserna i 2 kap. 2 och 3 §§ BrB är lagföring i Sverige givetvis inte beroende av att framställning om överföring av lagföring äger rum. I vissa hänseenden medför emellertid ett överförande av lagföring enligt konventionen rättsverkningar som bör föranleda lagstiftning.

Lagföringskonventionen innebär som förut nämnts att, sedan fram-

ställning om överföring av lagföring bifallits, svensk domstol kan döma efter svensk lag för brott som begåtts utomlands även om behörighet saknas enligt 2 kap. 2-3 §§ BrB. Denna subsidiära behörighet, vilken medför en utvidgning av svensk domstols kompetens i brottmål, kräver givetvis lagstiftning. Detsamma gäller de särskilda bestämmelserna om verkan i den anmodade staten av framställning om lagföring och om tillfälliga tvångsåtgärder i den anmodade staten enligt art. 27-29. Lagföringskonventionen har emellertid betydelse även om svensk domstol har ursprunglig behörighet genom de särskilda bestämmelserna om verkan i den anmodade staten av framställning om lagföring enligt art. 24 och 26:1. Dessa bestämmelser innehåller avvikelser från de bestämmelser i fråga om lagföringen som gäller annars och kräver lagstiftning.

Härutöver behövs särskilda bestämmelser som reglerar förutsättningarna för att överföring av lagföring till Sverige skall kunna äga rum (jfr art. 10-11) och vilken myndighet som prövar framställning om överförande av lagföring till Sverige.

När det gäller förfarandet vid samarbete med annan stat rörande överförande av lagföring synes erforderliga bestämmelser böra utfärdas av Kungl. Maj:t.

Som framgår av det anförda kräver ett tillträde till lagföringskonvention viss lagstiftning. De särbestämmelser som fordras är i allmänhet av den karaktären att de förutsätter ett ömsesidigt samarbete med andra stater. Bestämmelserna bör därför vara tillämpliga endast vid samarbete med stater som tillträtt lagföringskonventionen.

Det nordiska samarbetet rörande överförande av lagföring bör givetvis fortsätta i de praktiska former som tidigare tillämpats på grundval av samarbetsavtalet. Detta kan också uppnås inom ramen för lagföringskonventionen, till vilken samtliga nordiska länder kan förutsättas ansluta sig. Konventionen medger nämligen att stater som tillskapat ett särskilt system för sin räkning, eller skulle göra så i framtiden, reglerar sina förhållanden i enlighet därmed utan hinder av bestämmelserna i lagföringskonventionen.

Den förordade begränsningen av tillämpningsområdet för bestämmelserna om överförande av lagföring hindrar inte att sådan överföring kan komma till stånd vid sidan av konventionen. Beträffande lagföringen i Sverige förutsätts därvid att svensk domstol är behörig enligt 2 kap. 2-3 §§ BrB. Lagföringen i Sverige skall i sådant fall äga rum helt enligt vanliga straffprocessuella regler. Även överförande av lagföring från Sverige bör kunna komma i fråga vid sidan av lagföringskonventionen.

Ett särskilt problem som bör beaktas i detta sammanhang är förhållandet mellan lagföringskonventionen och trafikbrottskonventionen. Båda konventionerna innehåller bestämmelser om överförande av lagföring. Som framgår av den tidigare redogörelsen föreligger emellertid betydelsefulla

skillnader mellan de båda konventionerna. Bl.a. innehåller lagföringskonventionen bestämmelser om subsidiär behörighet vid framställning från annan konventionsstat om överförande av lagföring, vilka saknar motsvarighet i trafikbrottskonventionen. Vidare föreligger enligt lagföringskonventionen i princip skyldighet att efterkomma en framställning om överförande av lagföring medan trafikbrottskonventionen endast innebär ett åtagande att granska framställning om överförande av lagföring. I lagföringskonventionens art. 43:1 finns en bestämmelse att denna konvention inte inverkar på rättigheter eller åtaganden som härrör från utlämningstraktater eller internationella multilaterala konventioner rörande särskilda ämnen och inte heller på bestämmelser rörande ämnen som behandlas i lagföringskonventionen och även är intagna i andra gällande konventioner mellan fördragsslutande stater. Frågan om förhållandet mellan de båda konventionerna torde komma att bli föremål för särskilda överläggningar inom Europarådet. Tills vidare synes den ståndpunkten böra intas i denna fråga att lagföringskonventionen inte bör tillämpas inom tillämpningsområdet för trafikbrottskonventionen i de fall såväl den anmodande som den anmodade staten tillträtt båda konventionerna.

Ett liknande konkurrensproblem kunde tänkas föreligga i förhållande till 1970 års europeiska konvention om brottmålsdoms internationella rättsverkningar. Enligt lagföringskonventionen kan överförande av lagföring komma till stånd på alla stadier av lagföringen till dess verkställighet har påbörjats. Överförande av lagföring kan sålunda komma i fråga även när det föreligger en lagakraftvunnen dom om verkställigheten inte påbörjats. Enligt art. 8.2 får dock överförande av lagföring i dessa fall ske endast om staten inte själv kan verkställa domen ens med användning av utlämningsförfarande och om den andra fördragsslutande staten inte erkänner principen om verkställighet av utländsk dom eller vägrar verkställighet av sådan dom. Härav får anses följa att lagföringskonventionen inte skall tillämpas inom tillämpningsområdet för konventionen om brottmålsdoms internationella rättsverkningar.

När det gäller metoden att införliva konventionen med svensk rätt står olika möjligheter till buds. Antingen kan konventionstexten omarbetas till lag eller också kan i en författning hänvisning göras till konventionen med förklaring att dess bestämmelser skall gälla som lag.

Hittills har metoden att transformera konventionsinnehållet till lag i allmänhet använts vid lagstiftning som är föranledd av konventioner. Senast har denna metod använts i fråga om konventionen om brottmålsdoms internationella verkningar (se prop. 1972:98 s. 45 och 80). Med hänsyn till de praktiska fördelarna vid tillämpningen bör även lagföringskonventionen omarbetas till lag.

Av de bestämmelser som föranleds av konventionen bör regeln om subsidiär behörighet för svensk domstol vid framställning om överförande

av lagföring tas in i 2 kap. BrB. Återstående bestämmelser är av den karaktären att de lämpligen bör samlas i en särskild lag om internationell samverkan rörande lagföring för brott.

6 Lagförslagen

6.1 Förslaget till lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott

Den föreslagna lagen inleds med en bestämmelse om tillämpningsområdet (1 §). I enlighet med vad som anförts i det föregående har tillämpningsområdet bestämts så att lagen är tillämplig vid samarbete rörande lagföring för brott med stat som tillträtt lagföringskonventionen.

I 2-5 §§ har tagits upp bestämmelser om överförande av lagföring från Sverige till annan stat. 2 § första och andra styckena innehåller förutsättningarna för överförande av lagföring till annan stat enligt art. 8 i konventionen. I tredje stycket föreskrivs att Kungl. Maj:t skall besluta om framställning rörande överförande av lagföring med möjlighet att delegera dessa uppgifter till annan myndighet. Avsikten är att i huvudsak delegera dessa befogenheter till RÅ. I 3 § första stycket föreskrivs att åtal inte får väckas eller strafföreläggande eller ordningsbot utfärdas sedan framställning om överförande av lagföring gjorts. Andra åtgärder för lagföring får däremot vidtas intill dess den andra statens beslut i anledning av framställningen mottagits. I andra stycket ges bestämmelser om den verkan ett bifall till framställningen får. Har åtal ännu inte väckts här i landet skall åklagaren besluta om åtalsunderlåtelse. Har åtal redan väckts skall åtalet nedläggas. Denna möjlighet bör stå öppen ända till dess det föreligger en lagakraftvunnen dom. Görs framställning om överförande av åtal sedan dom meddelats, får enligt tredje stycket domen inte verkställas. Bestämmelserna ansluter till art. 21:1 i konventionen. I 4 § har angivits förutsättningarna för att rätten till åtal och verkställighet skall återgå sedan framställning om överförande av lagföring gjorts. Bestämmelsen ansluter till art. 21:2 i konventionen. 5 § innehåller den tidigare berörda bestämmelsen om förlängning av tiden för åtalspreskription när lagföring överförs till annan stat. Sistnämnda bestämmelse ansluter till art. 22 i konventionen.

Härefter följer ett avsnitt om överförande av lagföring från annan stat till Sverige (6-15 §§). Av dessa bestämmelser behandlar 6-10 §§ prövning av framställning om överförande av lagföring. I 6 § anges de fall när framställning skall avslås. Bestämmelsen ansluter till art. 10 i konventionen. I andra stycket återfinns reglerna i art. 7.2 om vissa kvalifikationsgrunder. 7 § upptar i anslutning till art. 11 i konventionen de fall när framställning om överförande av åtal får underlåtas medan 8-9 §§ innehåller förutsättningarna för att bifall till framställning om överförande av lagföring skall

resp. får återtas (jfr art. 12 i konventionen). I 10 § föreskrivs att prövningen av framställning från annan stat om överförande av lagföring till Sverige ankommer på Kungl. Maj:t med bemyndigande för Kungl. Maj:t att delegera dessa frågor till annan myndighet. Avsikten är att även denna prövning i huvudsak skall delegeras till RÅ.

I 11-13 §§ har tagits upp bestämmelserna om verkan av framställning om överförande av åtal från annan stat. I 11 § tas upp de särskilda bestämmelserna om verkan av angivelse i det anmodande landet m.m. (jfr art. 24 i konventionen). I 12 § återfinns förbudet att ådöma strängare påföljd än som stadgas i den anmodande staten om svensk domstol är endast subsidiärt behörig (jfr art. 25 i konventionen). I 13 § regleras verkan här i landet av åtgärd för lagföring i den anmodande staten i enlighet med art. 26:1 i konventionen. Preskriptionsavbrytande åtgärd i den anmodande staten skall enligt art. 26.2 ha samma verkan här i landet. En särskild bestämmelse härom har tagits upp i 13 § andra stycket.

I det följande (14-15 §§) har i anslutning till art. 27-29 i konventionen tagits upp bestämmelser om tillfälliga tvångsåtgärder. I 14 § första stycket återfinns bestämmelser om häktning och anhållande när annan stat meddelat sin avsikt att göra framställning om överförande av lagföring och svensk domstol endast har subsidiär behörighet. Andra stycket innehåller bestämmelser om tvångsåtgärder sedan framställning från den andra staten mottagits. 15 § innehåller bestämmelserna om upphörande av tvångsåtgärd när rätten till lagföring återgår till den andra staten och tidsbegränsningarna för frihetsberövande.

Lagförslaget avslutas med en bestämmelse, 16 §, där Kungl. Maj:t bemyndigas utfärda närmare bestämmelser om förfarandet vid samarbetet mellan Sverige och annan stat rörande lagföring för brott. De åsyftade bestämmelserna har sin motsvarighet i art. 13-20 i konventionen. I denna ordning kommer sålunda att regleras bl.a. frågorna om förmedlande organ och om översättning av handlingar i samband med framställning om lagföring. Även de bestämmelser som kan vara föranledda av art. 30-34 i konventionen om lagföring i mer än en stat torde kunna ges i denna ordning.

6.2 Förslaget till lag om ändring i brottsbalken

Som anförts i det föregående bör i 2 kap. BrB införas en bestämmelse om svensk domstols behörighet efter framställning om överförande av lagföring enligt lagföringskonventionen. Bestämmelsen har tagits upp som en ny punkt 7 i 2 kap. 3 § BrB.

Bestämmelserna i lagföringskonventionen om brottmålsdoms internationella rättsverkan anknyter som förut sagts till motsvarande regler i brottmålsdomskonventionen och föranleder inte annan lagändring än en hänvisning i 2 kap. 5 a § BrB till lagföringskonventionen.

European Convention on the Transfer of proceedings in Criminal Matters

Preamble

The member States of the Council of Europe, signatory hereto,

Considering that the aim of the Council of Europe is the achievement of greater unity between its Members;

Desiring to supplement the work which they have already accomplished in the field of criminal law with a view to arriving at more just and efficient sanctions;

Considering it useful to this end to ensure, in a spirit of mutual confidence, the organisation of criminal proceedings on the international level, in particular, by avoiding the disadvantages resulting from conflicts of competence,

Have agreed as follows:

PART I

Definitions

Article 1

For the purposes of this Convention:

(a) "offence" comprises acts dealt with under the criminal law and those dealt with under the legal provisions listed in Appendix III to this Convention on condition that where an administrative authority is competent to deal with the offence it must be possible for the person concerned to have the case tried by a court;

(b) "sanction" means any punishment or other measure incurred or pronounced in respect of an offence or in respect of a violation of the legal provisions listed in Appendix III.

Convention européenne sur la transmission des procédures répressives

Preamble

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires de la présente Convention,

Considérant que le but du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses Membres,

Soucieux de compléter l'œuvre qu'ils ont déjà accomplie dans le domaine du droit pénal en vue de parvenir à une répression plus juste et plus efficace,

Estimant utile d'assurer à cette fin, dans un esprit de confiance mutuelle, l'organisation de la poursuite des infractions sur le plan international en évitant notamment les inconvénients des conflits de compétence,

Sont convenus de ce qui suit :

TITRE I

Définitions

Article 1

Au sens de la présente Convention, l'expression :

(a) « infraction » comprend les faits constituant des infractions pénales ainsi que ceux qui sont visés par les dispositions légales mentionnées à l'Annexe III de la présente Convention à la condition que si l'infraction est de la compétence d'une autorité administrative, l'intéressé ait la possibilité de porter l'affaire devant une instance juridictionnelle;

(b) « sanction » désigne toute peine ou mesure encourue ou prononcée en raison d'une infraction pénale ou en raison d'une infraction aux dispositions légales mentionnées à l'Annexe III.

Europeisk konvention om överförande av lagföring i brottmål

Inledning

Signatärstaterna, medlemmar av Europarådet,

vilka beaktar att syftet med Europarådet är att åstadkomma en fastare enhet mellan dess medlemmar;

vilka önskar komplettera det arbete som de redan har utfört på det straffrättsliga området i syfte att nå rättvisare och effektivare påföljder;

vilka anser att det för detta ändamål är lämpligt att, i en anda av ömsesidigt förtroende, säkerställa genomförandet av lagföring i brottmål på det internationella planet, särskilt genom att undvika de olägenheter som uppstår vid behörighetskonflikter;

har överenskommit om följande:

DEL I

Definitioner

Artikel 1

I denna konvention förstås med

(a) "brott" gärning som omfattas av strafflag och gärning som omfattas av lagbestämmelse vilken upptagits i bilaga III till denna konvention, under förutsättning att, då administrativ myndighet är behörig att taga befattning med brottet, det är möjligt för den misstänkte att få målet prövat av domstol;

(b) "påföljd" straff eller annan åtgärd som ådömts eller ålagts på grund av brott eller överträdelse av bestämmelserna i bilaga III.

PART II

Competence

Article 2

1. For the purposes of applying this Convention, any Contracting State shall have competence to prosecute under its own criminal law any offence to which the law of another Contracting State is applicable.

2. The competence conferred on a Contracting State exclusively by virtue of paragraph 1 of this Article may be exercised only pursuant to a request for proceedings presented by another Contracting State.

Article 3

Any Contracting State having competence under its own law to prosecute an offence may, for the purposes of applying this Convention, waive or desist from proceedings against a suspected person who is being or will be prosecuted for the same offence by another Contracting State. Having regard to Article 21, paragraph 2, any such decision to waive or to desist from proceedings shall be provisional pending a final decision in the other Contracting State.

Article 4

The requested State shall discontinue proceedings exclusively grounded on Article 2 when to its knowledge the right of punishment is extinguished under the law of the requesting State for a reason other than time-limitation, to which Articles 10 (c), 11 (f) and (g), 22, 23 and 26 in particular apply.

Article 5

The provisions of Part III of this Convention do not limit the competence given to a requested State by its municipal law in regard to prosecutions.

TITRE II

Compétence

Article 2

1. En vue de l'application de la présente Convention, tout Etat Contractant a compétence pour poursuivre selon sa propre loi pénale toute infraction à laquelle est applicable la loi pénale d'un autre Etat Contractant.

2. La compétence reconnue à un Etat Contractant exclusivement en vertu du paragraphe 1 du présent article, ne peut être exercée qu'à la suite d'une demande de poursuite présentée par un autre Etat Contractant.

Article 3

Tout Etat Contractant compétent en vertu de sa propre loi pour poursuivre une infraction peut, en vue de l'application de la présente Convention, renoncer à engager la poursuite ou l'abandonner en ce qui concerne un prévenu qui est ou sera poursuivi pour le même fait par un autre Etat Contractant. Compte tenu des dispositions du paragraphe 2 de l'article 21, la décision de renonciation ou d'abandon de la poursuite est provisoire aussi longtemps qu'une décision définitive n'est pas intervenue dans l'autre Etat Contractant.

Article 4

L'Etat requis cesse d'exercer la poursuite fondée exclusivement sur l'article 2 lorsque, à sa connaissance, le droit de répression s'éteint selon la loi de l'Etat requérant pour une autre cause que la prescription, celle-ci faisant l'objet notamment de l'alinéa (c) de l'article 10, des alinéas (f) et (g) de l'article 11 et des articles 22, 23 et 26.

Article 5

Les dispositions du Titre III de la présente Convention ne limitent pas la compétence que confère à l'Etat requis sa législation interne en matière de poursuite.

DEL II

Behörighet

Artikel 2

1. Fördragsslutande stat är vid tillämpning av denna konvention behörig att enligt sin egen strafflag lagföra varje brott beträffande vilket strafflagstiftningen i annan fördragsslutande stat är tillämplig.

2. Den behörighet som tillkommer fördragsslutande stat uteslutande på grund av första stycket får utövas endast efter det att en annan fördragsslutande stat gjort framställning om lagföring.

Artikel 3

Fördragsslutande stat som enligt sin egen lagstiftning är behörig att lagföra ett brott får vid tillämpningen av denna konvention avstå från eller inställa åtgärder för lagföring av misstänkt som är eller kommer att bli föremål för lagföring på grund av samma brott av annan fördragsslutande stat. Beslut att avstå från eller inställa åtgärder för lagföring skall med beaktande av bestämmelserna i artikel 21 andra stycket vara provisoriskt i avvaktan på att slutligt avgörande träffas i den andra fördragsslutande staten.

Artikel 4

Den anmodade staten skall avbryta åtgärder för lagföring som vidtagits enbart på grund av artikel 2, när den får vetskap om att rätten att bestraffa har upphört enligt lagstiftningen i den anmodande staten på annan grund än preskription. I fråga om preskription gäller bland annat bestämmelserna i artiklarna 10 (c), 11 (f) och (g), 22, 23 och 26.

Artikel 5

Bestämmelserna i del III av denna konvention begränsar ej den behörighet i fråga om lagföring som en anmodad stat har enligt sin interna lagstiftning.

PART III

Transfer of Proceedings

Section 1: Request for Proceedings

Article 6

1. When a person is suspected of having committed an offence under the law of a Contracting State, that State may request another Contracting State to take proceedings in the cases and under the conditions provided for in this Convention.

2. If under the provisions of this Convention a Contracting State may request another Contracting State to take proceedings, the competent authorities of the first State shall take that possibility into consideration.

Article 7

1. Proceedings may not be taken in the requested State unless the offence in respect of which the proceedings are requested would be an offence if committed in its territory and when, under these circumstances, the offender would be liable to sanction under its own law also.

2. If the offence was committed by a person of public status or against a person, an institution or any thing of public status in the requesting State, it shall be considered in the requested State as having been committed by a person of public status or against such a person, an institution or any thing corresponding, in the latter State, to that against which it was actually committed.

Article 8

1. A Contracting State may request another Contracting State to take proceedings in any one or more of the following cases:

(a) if the suspected person is ordinarily resident in the requested State;

(b) if the suspected person is a national of the requested State or if that State is his State of origin;

(c) if the suspected person is undergoing or is to undergo a sentence involved deprivation of liberty in the requested State;

TITRE III

Transmission des poursuites

Section 1: Demande de poursuites

Article 6

1. Lorsqu'une personne est prévenue d'avoir commis une infraction à la loi d'un Etat Contractant, celui-ci peut demander à un autre Etat Contractant d'exercer la poursuite dans les cas et les conditions prévus par la présente Convention.

2. Si selon les dispositions de la présente Convention un Etat Contractant peut demander à un autre Etat Contractant d'exercer la poursuite, les autorités compétentes du premier Etat doivent prendre cette possibilité en considération.

Article 7

1. La poursuite ne peut être exercée dans l'Etat requis que lorsque le fait dont la poursuite est demandée constituerait une infraction en cas de commission dans cet Etat et lorsque, dans ce cas, l'auteur serait passible d'une sanction également en vertu de la législation dudit Etat.

2. Si l'infraction a été commise par une personne investie d'une fonction publique dans l'Etat requérant ou à l'égard d'une personne investie d'une fonction publique, d'une institution ou d'un bien qui a un caractère public dans cet Etat, elle sera considérée dans l'Etat requis comme ayant été commise par une personne investie d'une fonction publique dans cet Etat ou à l'égard d'une personne, d'une institution ou d'un bien correspondant, dans ce dernier Etat, à celui qui est l'objet de l'infraction.

Article 8

1. Un Etat Contractant peut demander à un autre Etat Contractant d'exercer la poursuite dans un ou plusieurs des cas suivants :

(a) si le prévenu a sa résidence habituelle dans l'Etat requis;

(b) si le prévenu est un ressortissant de l'Etat requis ou si cet Etat est son Etat d'origine;

(c) si le prévenu subit ou doit subir dans l'Etat requis une sanction privative de liberté;

DEL III

Överförande av lagföring

Avdelning 1. Framställning om lagföring

Artikel 6

1. Är någon misstänkt för brott enligt fördragsslutande stats lagstiftning, kan denna stat hos annan fördragsslutande stat göra framställning om lagföring i de fall och på de villkor som föreskrives i denna konvention.

2. Om fördragsslutande stat enligt denna konvention kan göra framställning om lagföring hos annan fördragsslutande stat, skall vederbörande myndigheter i förstnämnda stat överväga denna möjlighet.

Artikel 7

1. Åtgärder för lagföring får vidtagas i den anmodade staten endast om den gärning, som avses med begäran om lagföring, skulle ha varit ett brott, om den begåtts i den staten, och i sådant fall gärningsmannen hade varit underkastad ansvar även enligt den statens lag.

2. Har brottet begåtts av person i offentlig ställning i den anmodande staten eller mot sådan person eller offentlig institution eller egendom med offentlig karaktär i denna stat, skall brottet i den anmodade staten anses begånget av person i offentlig ställning i den staten eller mot person, institution eller egendom som i denna stat motsvarar den mot vilken det begåtts.

Artikel 8

1. Fördragsslutande stat kan hos annan fördragsslutande stat göra framställning om lagföring i följande fall:

(a) om den misstänkte har hemvist i den anmodade staten;

(b) om den misstänkte är medborgare i den anmodade staten eller om denna stat är hans ursprungliga hemland;

(c) om den misstänkte undergår eller skall undergå frihetsberövande påföljd i den anmodade staten;

(d) if proceedings for the same or other offences are being taken against the suspected person in the requested State;

(e) if it considers that transfer of the proceedings is warranted in the interests of arriving at the truth and in particular that the most important items of evidence are located in the requested State;

(f) if it considers that the enforcement in the requested State of a sentence if one were passed is likely to improve the prospects for the social rehabilitation of the person sentenced;

(g) if it considers that the presence of the suspected person cannot be ensured at the hearing of proceedings in the requesting State and that his presence in person at the hearing of proceedings in the requested State can be ensured;

(h) if it considers that it could not itself enforce a sentence if one were passed, even by having recourse to extradition, and that the requested State could do so.

2. Where the suspected person has been finally sentenced in a Contracting State, that State may request the transfer of proceedings in one or more of the cases referred to in paragraph 1 of this Article only if it cannot itself enforce the sentence, even by having recourse to extradition, and if the other Contracting State does not accept enforcement of a foreign judgment as a matter of principle or refuses to enforce such sentence.

Article 9

1. The competent authorities in the requested State shall examine the request for proceedings made in pursuance of the preceding Articles. They shall decide, in accordance with their own law, what action to take thereon.

2. Where the law of the requested State provides for the punishment of the offence by an administrative authority, that State shall, as soon as possible, so inform the requesting State unless the requested State has made a declaration under paragraph 3 of this Article.

3. Any Contracting State may at the time of signature, or when depositing its instru-

(d) si le prévenu fait l'objet dans l'Etat requis d'une poursuite pour la même infraction ou pour d'autres infractions;

(e) s'il estime que la transmission est justifiée par l'intérêt de la découverte de la vérité et notamment que les éléments de preuve les plus importants se trouvent dans l'Etat requis;

(f) s'il estime que l'exécution dans l'Etat requis d'une éventuelle condamnation est susceptible d'améliorer les possibilités de reclassement social du condamné;

(g) s'il estime que la présence du prévenu ne peut pas être assurée à l'audience dans l'Etat requérant alors que sa présence peut être assurée à l'audience dans l'Etat requis;

(h) s'il estime qu'il n'est pas en mesure d'exécuter lui-même une éventuelle condamnation, même en ayant recours à l'extradition, et que l'Etat requis est en mesure de le faire.

2. Si le prévenu a été condamné définitivement dans un Etat Contractant, cet Etat ne peut demander la transmission des poursuites dans l'un ou plusieurs des cas prévus au paragraphe 1 du présent article que s'il ne peut lui-même exécuter la sanction, même en ayant recours à l'extradition, et si l'autre Etat Contractant n'accepte pas le principe de l'exécution d'un jugement rendu à l'étranger ou refuse d'exécuter un tel jugement.

Article 9

1. Les autorités compétentes de l'Etat requis examinent la demande de poursuite qui leur a été adressée en application des articles précédents. Elles déterminent, conformément à leur propre législation, la suite à donner à la demande.

2. Lorsque la loi de l'Etat requis prévoit la répression de l'infraction par une autorité administrative, cet Etat en avise aussitôt que possible l'Etat requérant à moins que l'Etat requis n'ait fait une déclaration en vertu du paragraphe 3 du présent article.

3. Tout Etat Contractant peut, au moment de la signature ou du dépôt de son

(d) om lagföring för samma eller andra brott har inletts mot den misstänkte i den anmodade staten;

(e) om den anser att överförande av lagföringen påkallas av utredningsskäl och i synnerhet om den anser att det viktigaste bevismaterialet finns i den anmodade staten;

(f) om den anser att verkställighet i den anmodade staten av eventuell dom kan antagas öka möjligheterna till den dömdes sociala återanpassning;

(g) om den anser att den misstänktes närvaro vid förhandling i den anmodande staten ej kan säkerställas och att hans personliga närvaro vid förhandling i den anmodade staten kan säkerställas;

(h) om den anser att den ej kan verkställa en eventuell dom ens med användning av utlämningsförfarande och verkställighet kan ske i den anmodade staten.

2. Har den misstänkte genom lagakraftvunnen dom blivit dömd i fördragsslutande stat, kan den staten begära överförande av lagföringen i fall som avses i första stycket endast om staten inte själv kan verkställa domen ens med användning av utlämningsförfarande och om den andra fördragsslutande staten icke erkänner principen om verkställighet av utländsk dom eller vägrar verkställighet av sådan dom.

Artikel 9

1. Vederbörande myndighet i den anmodade staten skall pröva framställning om lagföring som gjorts i enlighet med föregående artiklar. Den skall i enlighet med lagstiftningen i denna stat besluta om vilken åtgärd, som skall vidtas med anledning av framställningen.

2. Då lagen i den anmodade staten föreskriver att brottet bestraffas av administrativ myndighet, skall denna stat så snart som möjligt underrätta den anmodande staten härom såvida icke den anmodade staten avgivit förklaring enligt tredje stycket i denna artikel.

3. Fördragsslutande stat kan vid undertecknande av denna konvention eller vid

ment of ratification, acceptance or accession, or at any later date indicate, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, the conditions under which its domestic law permits the punishment of certain offences by an administrative authority. Such a declaration shall replace the notification envisaged in paragraph 2 of this Article.

Article 10

The requested State shall not take action on the request:

(a) if the request does not comply with the provisions of Articles 6, paragraph 1, and 7, paragraph 1;

(b) if the institution of proceedings is contrary to the provisions of Article 35;

(c) if, at the date on the request, the time-limit for criminal proceedings has already expired in the requesting State under the legislation of that State.

Article 11

Save as provided for in Article 10 the requested State may not refuse acceptance of the request in whole or in part, except in any one or more of the following cases:

(a) if it considers that the grounds on which the request is based under Article 8 are not justified;

(b) if the suspected person is not ordinarily resident in the requested State;

(c) if the suspected person is not a national of the requested State and was not ordinarily resident in the territory of that State at the time of the offence;

(d) if it considers that the offence for which proceedings are requested is an offence of a political nature or a purely military or fiscal one;

(e) if it considers that there are substantial grounds for believing that the request for proceedings was motivated by considerations of race, religion, nationality or political opinion;

(f) if its own law is already applicable to the offence and if at the time of the receipt of the request proceedings were pre-

instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion ou à tout autre moment, par déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe faire connaître les conditions dans lesquelles sa loi nationale prévoit la répression de certaines infractions par une autorité administrative. Une telle déclaration remplace l'avis prévu au paragraphe 2 du présent article.

Article 10

L'Etat requis ne donne pas suite à la demande :

(a) si la demande n'est pas conforme aux dispositions du paragraphe 1 de l'article 6 et du paragraphe 1 de l'article 7;

(b) si l'exercice de la poursuite est contraire aux dispositions de l'article 35;

(c) si, à la date mentionnée sur la demande, la prescription de l'action publique est acquise dans l'Etat requérant selon la loi de cet Etat.

Article 11

Sans préjudice des dispositions de l'article 10, l'Etat requis ne peut refuser entièrement ou partiellement l'acceptation de la demande que dans un ou plusieurs des cas suivants :

(a) s'il estime que le motif sur lequel la demande est fondée en application de l'article 8 n'est pas justifié;

(b) si le prévenu n'a pas sa résidence habituelle dans l'Etat requis;

(c) si le prévenu n'est pas un ressortissant de l'Etat requis et n'avait pas sa résidence habituelle sur le territoire de cet Etat au moment de l'infraction;

(d) s'il estime que l'infraction dont la poursuite est demandée revêt un caractère politique, ou qu'il s'agit d'une infraction purement militaire ou purement fiscale;

(e) s'il estime qu'il y a des raisons sérieuses de croire que la demande de poursuite est motivée par des considérations de race, de religion, de nationalité ou d'opinions politiques;

(f) si sa propre loi est déjà applicable au fait et si l'action publique est prescrite selon cette loi au moment de la réception de la

deponering av ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument eller senare genom förklaring till Europarådets generalsekreterare ange under vilka förutsättningar vissa brott enligt dess lag kan bestraffas av administrativ myndighet. Sådan förklaring ersätter underrättelse som avses i andra stycket i denna artikel.

Artikel 10

Den anmodade staten skall underlåta åtgärder på grund av gjord framställning

(a) om denna är oförenlig med bestämmelserna i artikel 6 första stycket och artikel 7 första stycket;

(b) om lagföring strider mot bestämmelserna i artikel 35;

(c) om vid tidpunkten för framställningen åtalspreskription redan inträtt i den anmodande staten enligt dess lagstiftning.

Artikel 11

Den anmodade staten får, utom i fall som avses i artikel 10, helt eller delvis avslå framställning om lagföring endast i följande fall:

(a) om den anmodade staten anser att de skäl på vilka framställningen grundas enligt artikel 8 ej är berättigade;

(b) om den misstänkte icke har hemvist i den anmodade staten;

(c) om den misstänkte icke är medborgare i den anmodade staten och ej heller hade hemvist i denna stat vid tiden för brottet;

(d) om den anmodade staten anser att det brott, för vilket framställning om lagföring gjorts, är ett brott av politisk natur eller ett rent militärt eller skatterättsligt brott;

(e) om den anmodade staten anser att det finns grundad anledning antaga att framställningen om lagföring har föranletts av hänsyn till ras, religion, nationalitet eller politisk åsikt;

(f) om den anmodade statens lagstiftning redan är tillämplig på gärningen och om vid tiden för mottagandet av framställning-

cluded by lapse of time according to that law; Article 26, paragraph 2, shall not apply in such a case;

(g) if its competence is exclusively grounded on Article 2 and if at the time of the receipt of the request proceedings would be precluded by lapse of time according to its law, the prolongation of the time-limit by six months under the terms of Article 23 being taken into consideration;

(h) if the offence was committed outside the territory of the requesting State;

(i) if proceedings would be contrary to the international undertakings of the requested State;

(j) if proceedings would be contrary to the fundamental principles of the legal system of the requested State;

(k) if the requesting State has violated a rule of procedure laid down in this Convention.

Article 12

1. The requested State shall withdraw its acceptance of the request if, subsequent to this acceptance, a ground mentioned in Article 10 of this Convention for not taking action on the request becomes apparent.

2. The requested State may withdraw its acceptance of the request:

(a) if it becomes apparent that the presence in person of the suspected person cannot be ensured at the hearing of proceedings in that State or that any sentence, which might be passed, could not be enforced in that State;

(b) if one of the grounds for refusal mentioned in Article 11 becomes apparent before the case is brought before a court; or

(c) in other cases, if the requesting State agrees.

Section 2: Transfer Procedure

Article 13

1. All requests specified in this Convention shall be made in writing. They, and all communications necessary for the application of this Convention, shall be sent either by the Ministry of Justice of the requesting State to the Ministry of Justice of the requested State or, by virtue of special mutual arrangement, direct by the authorities of the

demande; dans ce cas, il ne pourra être fait application du paragraphe 2 de l'article 26;

(g) si sa compétence est fondée exclusivement sur l'article 2 et si l'action publique est prescrite selon sa loi au moment de la réception de la demande, compte tenu de la prolongation de six mois du délai de prescription prévue à l'article 23;

(h) si le fait a été commis hors du territoire de l'Etat requérant;

(i) si la poursuite est contraire aux engagements internationaux de l'Etat requis;

(j) si la poursuite est contraire aux principes fondamentaux de l'ordre juridique de l'Etat requis;

(k) si l'Etat requérant a violé une règle de procédure prévue par la présente Convention.

Article 12

1. L'Etat requis révoque son acceptation de la demande si, postérieurement à cette acceptation, se révèle un motif de ne pas donner suite à la demande, conformément à l'article 10 de la présente Convention.

2. L'Etat requis peut révoquer son acceptation de la demande :

(a) s'il apparaît que la présence du prévenu ne peut être assurée à l'audience dans cet Etat ou si une éventuelle condamnation ne peut être exécutée dans ledit Etat;

(b) si l'un des motifs de refus prévus à l'article 11 se révèle avant que la juridiction du jugement ait été saisie; ou

(c) dans les autres cas, si l'Etat requérant y consent.

Section 2 : Procédure de transmission

Article 13

1. Les demandes prévues par la présente Convention sont faites par écrit. Elles sont adressées ainsi que toutes les communications nécessaires à l'application de la présente Convention, soit par le Ministère de la Justice de l'Etat requérant au Ministère de la Justice de l'Etat requis, soit, en vertu d'accords particuliers, directement par les

en åtalspreskription inträtt enligt nämnda lagstiftning; artikel 26 andra stycket är i sådant fall ej tillämplig;

(g) om den anmodade statens behörighet uteslutande grundas på artikel 2 och om vid tiden för mottagandet av framställningen åtalspreskription inträtt enligt nämnda stats lagstiftning, även med beaktande av den förlängning av preskriptionstiden med sex månader som föreskrivs i artikel 23;

(h) om gärningen har begåtts utanför den anmodande statens område;

(i) om lagföring skulle strida mot den anmodade statens internationella åtaganden;

(j) om lagföring skulle strida mot grunderna för den anmodade statens rättsordning eller

(k) om den anmodande staten har brutit mot någon av de regler för förfarandet som föreskrives i denna konvention.

Artikel 12

1. Den anmodade staten skall återtaga sitt bifall till framställningen om det efter det denna bifallits visar sig att grund för att underlåta åtgärder föreligger enligt artikel 10 i konventionen.

2. Den anmodade staten får återtaga sitt bifall till framställningen

(a) om det visar sig att den misstänktes personliga närvaro vid förhandling i den anmodade staten ej kan säkerställas eller att en eventuell dom ej kan verkställas i denna stat;

(b) om grund för avslag enligt artikel 11 framkommer innan målet anhängiggjorts vid domstol; eller

(c) i andra fall, om den anmodande staten samtycker därtill.

Avdelning 2. Förfarandet

Artikel 13

1. Framställning enligt denna konvention skall göras skriftligen. Framställning och meddelande, som är nödvändigt för tillämpning av konventionen, skall översändas antingen av justitiedepartementet i den anmodande staten till justitiedepartementet i den anmodade staten eller, efter särskild ömsesidig överenskommelse, direkt av myn-

requesting State to those of the requested State; they shall be returned by the same channel.

2. In urgent cases, requests and communications may be sent through the International Criminal Police Organisation (INTERPOL).

3. Any Contracting State may, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, give notice of its intention to adopt insofar as it itself is concerned rules of transmission other than those laid down in paragraph 1 of this Article.

Article 14

If a Contracting State considers that the information supplied by another Contracting State is not adequate to enable it to apply this Convention, it shall ask for the necessary additional information. It may prescribe a date for the receipt of such information.

Article 15

1. A request for proceedings shall be accompanied by the original, or a certified copy, of the criminal file and all other necessary documents. However, if the suspected person is remanded in custody in accordance with the provisions of Section 5 and if the requesting State is unable to transmit these documents at the same time as the request for proceedings, the documents may be sent subsequently.

2. The requesting State shall also inform the requested State in writing of any procedural acts performed or measures taken in the requesting State after the transmission of the request which have a bearing on the proceedings. This communication shall be accompanied by any relevant documents.

Article 16

1. The requested State shall promptly communicate its decision on the request for proceedings to the requesting State.

2. The requested State shall also inform the requesting State of a waiver of pro-

autorités de l'Etat requérant à celles de l'Etat requis, et renvoyées par la même voie.

2. En cas d'urgence, les demandes et communications pourront être transmises par l'intermédiaire de l'Organisation Internationale de Police Criminelle (INTERPOL).

3. Tout Etat Contractant pourra, par déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, faire connaître qu'il entend déroger pour ce qui le concerne aux règles de transmission énoncées au paragraphe 1 du présent article.

Article 14

Si un Etat Contractant estime que les renseignements fournis par un autre Etat Contractant sont insuffisants pour lui permettre d'appliquer la présente Convention, il demande le complément d'informations nécessaire. Il peut fixer un délai pour l'obtention de ces informations.

Article 15

1. La demande de poursuite est accompagnée de l'original ou d'une copie certifiée conforme du dossier pénal ainsi que de toutes les pièces utiles. Toutefois, si le prévenu est placé en détention provisoire en vertu des dispositions de la Section 5 et que l'Etat requérant n'est pas en mesure de joindre ces documents à la demande de poursuite, ceux-ci peuvent être adressés ultérieurement.

2. L'Etat requérant informe écrit l'Etat requis de tous actes de procédure ou de toutes mesures relatifs à l'action publique intervenus dans l'Etat requérant postérieurement à la transmission de la demande. Cette notification est accompagnée de tous documents utiles.

Article 16

1. L'Etat requis informe sans retard l'Etat requérant de sa décision sur la demande de poursuite.

2. L'Etat requis doit également informer l'Etat requérant de l'abandon de poursuite

dighet i den anmodande staten till myndighet i den anmodade staten; de skall åter-sändas på samma sätt.

2. I brådskande fall kan framställning och meddelande sändas genom den internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol).

3. Fördragsslutande stat får genom förklaring till Europarådets generalsekreterare anmäla att den avser att, såvitt den angår, tillämpa andra regler om skriftväxling än som anges i första stycket i denna artikel.

Artikel 14

Om fördragsslutande stat finner att de upplysningar som har lämnats av annan fördragsslutande stat icke är tillräckliga för att den skall kunna tillämpa konventionen, skall den begära de ytterligare upplysningar som erfordras. Den kan därvid fastställa viss tidsfrist för mottagande av sådana upplysningar.

Artikel 15

1. Framställning om lagföring skall vara åtföljd av handlingarna i målet i original eller bestyrkt avskrift samt övriga erforderliga handlingar. Om den misstänkte är häktad enligt bestämmelserna i avdelning 5 och den anmodande staten icke kan översända dessa handlingar samtidigt med framställningen om lagföring, får handlingarna dock sändas senare.

2. Den anmodande staten skall också skriftligen underrätta den anmodade staten om de processuella eller andra åtgärder som vidtagits i den anmodande staten efter det att framställningen översänts och som är av betydelse för förfarandet. Sådan underrättelse skall vara åtföljd av samtliga handlingar av betydelse i saken.

Artikel 16

1. Den anmodade staten skall ofördröjligen underrätta den anmodande staten om sitt beslut i anledning av framställningen om lagföring.

2. Den anmodade staten skall också underrätta den anmodande staten om den av-

ceedings or of the decision taken as a result of proceedings. A certified copy of any written decision shall be transmitted to the requesting State.

Article 17

If the competence of the requested State is exclusively grounded on Article 2 that State shall inform the suspected person of the request for proceedings with a view to allowing him to present his views on the matter before that State has taken a decision on the request.

Article 18

1. Subject to paragraph 2 of this Article, no translation of the documents relating to the application of this Convention shall be required.

2. Any Contracting State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or accession by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, reserve the right to require that, with the exception of the copy of the written decision referred to in Article 16, paragraph 2, the said documents be accompanied by a translation. The other Contracting States shall send the translations in either the national language of the receiving State or such one of the official languages of the Council of Europe as the receiving State shall indicate. However, such an indication is not obligatory. The other Contracting States may claim reciprocity.

3. This Article shall be without prejudice to any provisions concerning translation of requests and supporting documents that may be contained in agreements or arrangements now in force or that may be concluded between two or more Contracting States.

Article 19

Documents transmitted in application of this Convention need not be authenticated.

Article 20

Contracting Parties shall not claim from each other the refund of any expenses re-

ou de la décision rendue à l'issue de la procédure. Une copie certifiée conforme de toute décision écrite doit être adressée à l'Etat requérant.

Article 17

Si la compétence de l'Etat requis est fondée exclusivement sur l'article 2, cet Etat doit aviser le prévenu de la demande de poursuite afin que ce dernier puisse faire valoir ses arguments avant que cet Etat ait pris une décision sur ladite demande.

Article 18

1. Sous réserve des dispositions du paragraphe 2 du présent article, la traduction des documents relatifs à l'application de la présente Convention n'est pas exigée.

2. Tout Etat Contractant peut, au moment de la signature ou du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion, par déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, se réserver la faculté d'exiger que lesdits documents, à l'exception de la copie de la décision écrite visée par le paragraphe 2 de l'article 16, lui soient adressés accompagnés d'une traduction. Les autres Etats Contractants devront adresser lesdites traductions, soit dans la langue nationale de l'Etat destinataire, soit dans l'une des langues officielles du Conseil de l'Europe que l'Etat destinataire désignera. Toutefois, cette dernière désignation n'est pas obligatoire. Les autres Etats Contractants peuvent appliquer la règle de la réciprocité.

3. Le présent article ne porte pas atteinte aux dispositions relatives à la traduction des demandes et pièces annexes contenues dans les accords ou arrangements en vigueur ou à intervenir entre deux ou plusieurs Etats Contractants.

Article 19

Les documents transmis en application de la présente Convention sont dispensés de toutes formalités de légalisation.

Article 20

Chacun des Etats Contractants renonce à réclamer à l'autre le remboursement des

står från åtgärder för lagföring eller om avgörande till följd av lagföringen. Bestyrkt avskrift av skriftligt beslut skall överlämnas till den anmodande staten.

Artikel 17

Om den anmodade statens behörighet grundas uteslutande på artikel 2, skall denna stat underrätta den misstänkte om framställningen om lagföring för att bereda honom tillfälle att yttra sig i saken innan den anmodade staten fattar beslut med anledning av framställningen.

Artikel 18

1. Översättning av handlingar som har samband med tillämpningen av denna konvention får ej krävas i annat fall än som anges i andra stycket i denna artikel.

2. Fördragsslutande stat kan vid undertecknande av denna konvention eller vid deponeringen av instrument rörande ratifikation, godkännande eller anslutning genom förklaring till Europarådets generalsekretärare förbehålla sig rätt att kräva att, med undantag av avskrift av det skriftliga beslut som avses i artikel 16 andra stycket, ovan nämnda handlingar skall åtföljas av översättning. Annan fördragsslutande stat skall sända översättningar avfattade antingen på den mottagande statens nationella språk eller på det av Europarådets officiella språk, som den mottagande staten anger. Sådan angivelse är dock ej obligatorisk. Annan fördragsslutande stat kan kräva ömsesidig tillämpning av förklaringen.

3. Denna artikel inverkar icke på giltigheten av bestämmelser om översättning av framställningar och därvid fogade handlingar som kan finnas i avtal eller överenskommelser som är i kraft eller kan komma att ingås mellan två eller flera av de fördragsslutande staterna.

Artikel 19

Handlingar som översänds enligt denna konvention behöver icke legaliseras.

Artikel 20

Fördragsslutande stater skall ej kräva återbetalning av varandra för kostnader

sulting from the application of this Convention.

Section 3: Effects in the requesting State of a request for proceedings

Article 21

1. When the requesting State has requested proceedings, it can no longer prosecute the suspected person for the offence in respect of which the proceedings have been requested or enforce a judgment which has been pronounced previously in that State against him for that offence. Until the requested State's decision on the request for proceedings has been received, the requesting State shall, however, retain its right to take all steps in respect of prosecution, short of bringing the case to trial, or, as the case may be, allowing the competent administrative authority to decide on the case.

2. The right of prosecution and of enforcement shall revert to the requesting State:

(a) if the requested State informs it of a decision in accordance with Article 10 not to take action on the request;

(b) if the requested State informs it of a decision in accordance with Article 11 to refuse acceptance of the request;

(c) if the requested State informs it of a decision in accordance with Article 12 to withdraw acceptance of the request,

(d) if the requested State informs it of a decision not to institute proceedings or discontinue them;

(e) if it withdraws its request before the requested State has informed it of a decision to take action on the request.

Article 22

A request for proceedings, made in accordance with the provisions of this Part, shall have the effect in the requesting State of prolonging the time-limit for proceedings by six months.

Section 4: Effects in the requested State of a request for proceedings

Article 23

If the competence of the requested State

frais résultant de l'application de la présente Convention.

Section 3. Effets de la demande de poursuite dans l'Etat requérant

Article 21

1. Dès que l'Etat requérant a présenté la demande de poursuite, il ne peut plus poursuivre le prévenu pour le fait qui a motivé cette demande, ni exécuter une décision qu'il a prononcée antérieurement pour ce fait contre le prévenu. Toutefois, jusqu'à la notification de la décision de l'Etat requis sur la demande de poursuite, l'Etat requérant conserve le droit de procéder à tous actes de poursuite, à l'exception de ceux qui ont pour effet de saisir la juridiction de jugement ou éventuellement l'autorité administrative compétente pour statuer sur l'infraction.

2. L'Etat requérant reprend son droit de poursuite et d'exécution :

(a) si l'Etat requis l'informe de sa décision de ne pas donner suite à la demande dans les cas prévus à l'article 10;

(b) si l'Etat requis l'informe qu'il refuse son acceptation de la demande dans les cas prévus à l'article 11;

(c) si l'Etat requis l'informe qu'il révoque son acceptation de la demande dans les cas prévus à l'article 12;

(d) si l'Etat requis l'informe de sa décision de ne pas entamer la poursuite ou d'y mettre fin;

(e) s'il retire sa demande avant que l'Etat requis l'ait informé de sa décision d'y donner suite.

Article 22

Dans l'Etat requérant, la demande de poursuite conforme au présent Titre a pour effet de prolonger de six mois le délai de prescription de l'action publique.

Section 4: Effets de la demande de poursuite dans l'Etat requis

Article 23

Si la compétence de l'Etat requis est

som har uppkommit vid tillämpning av denna konvention.

Avdelning 3. Verkan i den anmodande staten av framställning om lagföring

Artikel 21

1. När den anmodande staten har gjort framställning om lagföring, får den ej längre vidtaga åtgärder för lagföring av den misstänkte för det brott, som föranlett framställningen, eller verkställa dom, som i den anmodande staten tidigare meddelats mot denne för brottet. Till dess den anmodade statens beslut i anledning av framställningen om lagföring mottagits behåller den anmodande staten dock rätten att vidtaga alla åtgärder för lagföring, utom att anhängiggöra saken vid domstol eller, i förekommande fall, låta behörig administrativ myndighet avgöra saken.

2. Rätten till åtal och verkställighet skall återgå till den anmodande staten:

(a) om den anmodade staten meddelar att den beslutat att enligt artikel 10 ej vidtaga åtgärder med anledning av framställningen;

(b) om den anmodade staten meddelar att den beslutat att enligt artikel 11 avslå framställningen;

(c) om den anmodade staten meddelar att den beslutat att enligt artikel 12 återkalla sitt bifall till framställningen;

(d) om den anmodade staten meddelar att den beslutat att ej vidtaga åtgärder för lagföring eller att avbryta sådana åtgärder;

(e) om den anmodande staten återkallar framställningen, innan den anmodade staten har meddelat att den beslutat att vidtaga åtgärder i anledning av framställningen.

Artikel 22

Framställning om lagföring, som har gjorts i enlighet med bestämmelserna i denna del i konventionen, skall medföra en förlängning av tiden för åtalspreskription med sex månader i den anmodande staten.

Avdelning 4. Verkan i den anmodade staten av framställning om lagföring.

Artikel 23

Om den anmodade statens behörighet

is exclusively grounded on Article 2 the time-limit for proceedings in that State shall be prolonged by six months.

Article 24

1. If proceedings are dependent on a complaint in both States the complaint brought in the requesting State shall have equal validity with that brought in the requested State.

2. If a complaint is necessary only in the requested State, that State may take proceedings even in the absence of a complaint if the person who is empowered to bring the complaint has not objected within a period of one month from the date of receipt by him of notice from the competent authority informing him of his right to object.

Article 25

In the requested State the sanction applicable to the offence shall be that prescribed by its own law unless that law provides otherwise. Where the competence of the requested State is exclusively grounded on Article 2, the sanction pronounced in that State shall not be more severe than that provided for in the law of the requesting State.

Article 26

1. Any act with a view to proceedings, taken in the requesting State in accordance with its law and regulations, shall have the same validity in the requested State as if it had been taken by the authorities of that State, provided that assimilation does not give such act a greater evidential weight than it has in the requesting State.

2. Any act which interrupts time-limitation and which has been validly performed in the requesting State shall have the same effects in the requested State and vice versa.

Section 5: Provisional measures in the requested State

Article 27

1. When the requesting State announces its intention to transmit a request for proceedings, and if the competence of the requested State would be exclusively

fondée exclusivement sur l'article 2, le délai de prescription de l'action publique dans cet Etat est prolongé de six mois.

Article 24

1. Si la poursuite est subordonnée à une plainte dans les deux Etats, la plainte déposée dans l'Etat requérant vaut comme telle dans l'Etat requis.

2. Si une plainte n'est nécessaire que dans l'Etat requis, cet Etat peut exercer la poursuite, même en l'absence de plainte, si la personne habilitée à la former ne s'y est pas opposée dans un délai d'un mois à compter de la réception de l'avis par lequel l'autorité compétente l'informe de ce droit.

Article 25

Dans l'Etat requis la sanction applicable à l'infraction est celle prévue par la loi de cet Etat à moins que ladite loi n'en dispose autrement. Lorsque la compétence de l'Etat requis est fondée exclusivement sur l'article 2, la sanction prononcée dans cet Etat ne peut pas être plus sévère que la sanction prévue par loi de l'Etat requérant.

Article 26

1. Tout acte aux fins de poursuites, accompli dans l'Etat requérant conformément aux lois et règlements qui y sont en vigueur, a la même valeur dans l'Etat requis que s'il avait été accompli par les autorités de cet Etat, sans que cette assimilation puisse avoir pour effet de donner à cet acte une force probante supérieure à celle qu'il a dans l'Etat requérant.

2. Tout acte interruptif de prescription valablement accompli dans l'Etat requérant a les mêmes effets dans l'Etat requis et réciproquement.

Section 5 : Mesures provisoires dans l'Etat requis

Article 27

1. Lorsque l'Etat requérant annonce son intention de transmettre une demande de poursuite et que la compétence de l'Etat requis est fondée exclusivement sur l'article

grundas uteslutande på artikel 2, förlängs tiden för åtalspreskription i denna stat med sex månader.

Artikel 24

1. Om i båda staterna åtal är beroende av angivelse, skall angivelse som gjorts i den anmodande staten ha samma verkan som angivelse som gjorts i den anmodade staten.

2. Om angivelse krävs endast i den anmodade staten, får denna stat vidtaga åtgärder för lagföring även om angivelse ej gjorts, om den som äger rätt att göra angivelse ej gjort invändning häremot inom en månad från det att han från vederbörande myndighet mottagit underrättelse om sin rätt att göra sådan invändning.

Artikel 25

I den anmodade staten skall på brottet tillämpas den påföljd som föreskrivs i dess lag, såvida denna lag inte föreskriver annat. Om den anmodade statens behörighet grundas uteslutande på artikel 2, skall den där utdömda påföljden ej vara strängare än den som stadgas i den anmodande statens lag.

Artikel 26

1. Åtgärd för lagföring, vilken har vidtagits i den anmodande staten i enlighet med gällande rätt i den staten skall ha samma rättsverkan i den anmodade staten som om den vidtagits av myndighet i sistnämnda stat. Denna likställighet får dock ej medföra att sådan åtgärd tillerkänns större bevisverkan än den har i den anmodande staten.

2. Preskriptionsavbrytande åtgärd, som med laga verkan har vidtagits i endera av den anmodande staten och den anmodade staten skall ha samma verkan i den andra av dessa stater.

Avdelning 5. Tillfälliga tvångsåtgärder i den anmodade staten

Artikel 27

1. Om den anmodande staten meddelar sin avsikt att översända framställning om lagföring och om den anmodade statens behörighet skulle grundas uteslutande på

grounded on Article 2, the requested State may, on application by the requesting State and by virtue of this Convention, provisionally arrest the suspected person:

(a) if the law of the requested State authorises remand in custody for the offence, and

(b) if there are reasons to fear that the suspected person will abscond or that he will cause evidence to be suppressed.

2. The application for provisional arrest shall state that there exists a warrant of arrest or other order having the same effect, issued in accordance with the procedure laid down in the law of the requesting State; it shall also state for what offence proceedings will be requested and when and where such offence was committed and it shall contain as accurate a description of the suspected person as possible. It shall also contain a brief statement of the circumstances of the case.

3. An application for provisional arrest shall be sent direct by the authorities in the requesting State mentioned in Article 13 to the corresponding authorities in the requested State, by post or telegram or by any other means affording evidence in writing or accepted by the requested State. The requesting State shall be informed without delay of the result of its application.

Article 28

Upon receipt of a request for proceedings accompanied by the documents referred to in Article 15, paragraph 1, the requested State shall have jurisdiction to apply all such provisional measures, including remand in custody of the suspected person and seizure of property, as could be applied under its own law if the offence in respect of which proceedings are requested had been committed in its territory.

Article 29

1. The provisional measures provided in Articles 27 and 28 shall be governed by the provisions of this Convention and the law of the requested State. The law of that State, or the Convention shall also determine the conditions on which the measures may lapse.

2, l'Etat requis peut, sur demande de l'Etat requérant, procéder, en vertu de la présente Convention, à l'arrestation provisoire du prévenu :

(a) si la loi de l'Etat requis autorise la détention provisoire en raison de l'infraction et

(b) s'il existe des motifs de craindre que le prévenu ne prenne la fuite ou qu'il ne crée un danger de suppression des preuves.

2. La demande d'arrestation provisoire indique l'existence d'un mandat d'arrêt ou de tout autre acte ayant la même force, délivré dans les formes prescrites par la loi de l'Etat requérant; elle mentionne l'infraction pour laquelle la poursuite sera demandée, le temps et le lieu où elle a été commise, ainsi que le signalement aussi précis que possible du prévenu. Elle doit également contenir un exposé succinct des circonstances de l'affaire.

3. La demande d'arrestation provisoire est transmise directement par les autorités de l'Etat requérant visées à l'article 13 aux autorités correspondantes de l'Etat requis, soit par la voie postale ou télégraphique, soit par tout autre moyen laissant une trace écrite ou admis par l'Etat requis. L'Etat requérant est informé sans délai de la suite donnée à sa demande.

Article 28

Dès qu'il a reçu une demande de poursuite accompagnée des documents prévus au paragraphe 1 de l'article 15, l'Etat requis a compétence pour appliquer toutes les mesures provisoires, y compris la détention provisoire du prévenu et la saisie, dont sa loi permettrait l'application si l'infraction pour laquelle la poursuite est demandée avait été commise sur son territoire.

Article 29

1. Les mesures provisoires prévues aux articles 27 et 28 sont régies par les dispositions de la présente Convention et la loi de l'Etat requis. La loi de cet Etat ou la Convention détermine également les conditions dans lesquelles ces mesures peuvent prendre fin.

artikel 2, får den anmodade staten på framställning av den anmodande staten och i enlighet med denna konvention tillfälligt anhålla eller häkta den misstänkte

(a) om lagstiftningen i den anmodade staten medger häktning för brottet och

(b) om det kan befaras att den misstänkte avviker eller undanröjer bevis.

2. Framställning om anhållande eller häktning skall innehålla att häktningsframställning eller annan framställning av motsvarande innebörd föreligger och att denna avgivits i enlighet med lagen i den anmodande staten. Den skall även innehålla uppgift om det brott för vilket framställning om lagföring kommer att göras, tidpunkten och platsen för brottet samt en så noggrann beskrivning som möjligt av den misstänkte. Framställningen skall vidare innehålla en kort redogörelse för saken.

3. Framställning om anhållande eller häktning skall sändas av de myndigheter i den anmodande staten som avses i artikel 13 direkt till motsvarande myndigheter i den anmodade staten med post eller telegram eller i annan skriftlig form eller på annat sätt som den anmodade staten godtar. Den anmodande staten skall utan dröjsmål underrättas om resultatet av framställningen.

Artikel 28

Efter mottagande av framställning om lagföring åtföljd av de handlingar som avses i artikel 15 första stycket äger den anmodade staten behörighet att vidtaga alla tillfälliga tvångsåtgärder, inbegripet häktning av den misstänkte och beslag av egendom, vilka hade kunnat användas enligt dess egen lagstiftning, om det brott som har föranlett framställningen hade begåtts på dess område.

Artikel 29

1. De tillfälliga tvångsåtgärder som avses i artiklarna 27 och 28 regleras av bestämmelserna i denna konvention och lagen i den anmodade staten. Sistnämnda lag eller konventionen avgör även under vilka förutsättningar åtgärderna upphör att gälla.

2. These measures shall lapse in the cases referred to in Article 21, paragraph 2.

3. A person in custody shall in any event be released if he is arrested in pursuance of Article 27 and the requested State does not receive the request for proceedings within 18 days from the date of the arrest.

4. A person in custody shall in any event be released if he is arrested in pursuance of Article 27 and the documents which should accompany the request for proceedings have not been received by the requested State within 15 days from the receipt of the request for proceedings.

5. The period of custody applied exclusively by virtue of Article 27 shall not in any event exceed 40 days.

PART IV

Plurality of Criminal Proceedings

Article 30

1. Any Contracting State which, before the institution or in the course of proceedings for an offence which it considers to be neither of a political nature nor a purely military one, is aware of proceedings pending in another Contracting State against the same person in respect of the same offence shall consider whether it can either waive or suspend its own proceedings, or transfer them to the other State.

2. If it deems it advisable in the circumstances not to waive or suspend its own proceedings it shall so notify the other State in good time and in any event before judgment is given on the merits.

Article 31

1. In the eventuality referred to in Article 30, paragraph 2, the States concerned shall endeavour as far as possible to determine, after evaluation in each case of the circumstances mentioned in Article 8, which of them alone shall continue to conduct proceedings. During this consultative procedure the States concerned shall postpone judgment on the merits without however being obliged to prolong such postponement beyond a period of 30 days as from the

2. Ces mesures prennent fin dans tous les cas visés au paragraphe 2 de l'article 21.

3. Une personne détenue doit être libérée si elle a été arrêtée en vertu de l'article 27 et que l'Etat requis n'a pas reçu la demande de poursuite dans les 18 jours à partir de la date de l'arrestation.

4. Une personne détenue doit être libérée si elle a été arrêtée en vertu de l'article 27 et que les documents à joindre à la demande de poursuite ne sont pas parvenus à l'Etat requis dans un délai de 15 jours après la réception de la demande de poursuite.

5. Le délai de l'incarcération intervenue exclusivement en vertu de l'article 27 ne peut en aucun cas dépasser 40 jours.

TITRE IV

Pluralité de procédures répressives

Article 30

1. Tout Etat Contractant qui, avant l'engagement ou au cours d'une poursuite pour une infraction qu'il estime ne pas revêtir un caractère politique ou un caractère purement militaire, a connaissance de l'existence dans un autre Etat Contractant d'une poursuite pendante contre la même personne, pour les mêmes faits, examine s'il peut, soit renoncer à sa propre poursuite, soit la suspendre, soit la transmettre à l'autre Etat.

2. S'il estime opportun en l'état de ne pas renoncer à sa propre poursuite ou de ne pas la suspendre, il en avise l'autre Etat en temps utile et en tout cas avant le prononcé du jugement au fond.

Article 31

1. Dans le cas prévu au paragraphe 2 de l'article 30, les Etats intéressés s'efforcent, dans toute la mesure du possible, de déterminer, après appréciation dans chaque cas d'espèce des circonstances mentionnées à l'article 8, celui d'entre eux auquel incombera le soin de continuer l'exercice d'une poursuite unique. Pendant cette procédure de consultation, les Etats intéressés sursoient au prononcé du jugement au fond, sans toutefois être obligés de prolonger ce

2. Dessa åtgärder skall upphöra att gälla i de fall som anges i artikel 21 andra stycket.

3. Den som har anhållits och häktats med stöd av artikel 27 skall under alla omständigheter friges, om den anmodade staten ej erhåller framställning om lagföring inom 18 dagar från dagen för anhållandet eller häktningen.

4. Den som har anhållits och häktats med stöd av artikel 27 skall under alla omständigheter friges om den anmodade staten ej erhållit de handlingar, som skall åtfölja framställning om lagföring, inom 15 dagar från mottagandet av framställningen.

5. Tid för anhållande och häktning som beslutats uteslutande med stöd av artikel 27 får ej i något fall överskrida 40 dagar.

DEL IV

Lagföring i mer än en stat

Artikel 30

1. Fördragsslutande stat som, innan åtgärder för lagföring inletts eller under det lagföring pågår i fråga om brott vilket denna stat ej anser vara av politisk eller av rent militär karaktär, erhåller kännedom om pågående åtgärder för lagföring för samma gärning mot samma person i annan fördragsslutande stat, skall överväga om den kan avstå från eller inställa sina åtgärder för lagföring eller överföra lagföringen till den andra staten.

2. Om den med hänsyn till omständigheterna ej finner sig böra avstå från eller inställa sina åtgärder för lagföring skall den i god tid och senast innan dom meddelas underrätta den andra staten härom.

Artikel 31

1. I fall som avses i artikel 30 andra stycket skall de berörda staterna, såvitt möjligt, försöka att efter övervägande i varje särskilt fall av de i artikel 8 nämnda omständigheterna bestämma vilkendera som ensam skall fortsätta handhavandet av lagföringen. Under detta konsultationsförfarande skall de berörda staterna uppskjuta slutligt avgörande, men de skall ej vara skyldiga att uppskjuta avgörandet mer än 30 dagar från avsändandet av den under-

despatch of the notification provided for in Article 30, paragraph 2.

2. The provisions of paragraph 1 shall not be binding:

(a) on the State despatching the notification provided for in Article 30, paragraph 2, if the main trial has been declared open there in the presence of the accused before despatch of the notification;

(b) on the State to which the notification is addressed, if the main trial has been declared open there in the presence of the accused before receipt of the notification.

Article 32

In the interests of arriving at the truth and with a view to the application of an appropriate sanction, the States concerned shall examine whether it is expedient that one of them alone shall conduct proceedings and, if so, endeavour to determine which one, when:

(a) several offences which are materially distinct and which fall under the criminal law of each of those States are ascribed either to a single person or to several persons having acted in unison;

(b) a single offence which falls under the criminal law of each of those States is ascribed to several persons having acted in unison.

Article 33

All decisions reached in accordance with Articles 31 paragraph 1, and 32 shall entail, as between the States concerned, all the consequences of a transfer of proceedings as provided for in this Convention. **The State which waives its own proceedings shall be deemed to have transferred them to the other State.**

Article 34

The transfer procedure provided for in Section 2 of Part III shall apply in so far as its provisions are compatible with those contained in the present Part.

sursis au-delà d'un délai de 30 jours à compter de l'envoi de l'avis prévu au paragraphe 2 de l'article 30.

2. Les dispositions du paragraphe 1 ne s'imposent pas :

(a) à l'Etat d'envoi de l'avis prévu au paragraphe 2 de l'article 30, lorsque les débats principaux au fond y ont été déclarés ouverts en présence du prévenu avant l'envoi de cet avis,

(b) à l'Etat destinataire de l'avis, lorsque ces débats y ont été déclarés ouverts en présence du prévenu avant la réception de cet avis.

Article 32

Dans l'intérêt de la découverte de la vérité et de l'application d'une sanction appropriée, les Etats intéressés examinent s'il est opportun qu'une poursuite unique soit intentée par l'un d'eux et, dans l'affirmative, s'efforcent de déterminer lequel d'entre eux intentera la poursuite, lorsque :

(a) plusieurs faits matériellement distincts qui constituent tous des infractions à la loi pénale de chacun de ces Etats sont imputés, soit à une seule personne, soit à plusieurs personnes ayant agi de concert ;

(b) un fait unique qui constitue une infraction à la loi pénale de chacun de ces Etats est imputé à plusieurs personnes ayant agi de concert.

Article 33

Toute décision intervenue en application du paragraphe 1 de l'article 31 et de l'article 32 entraîne entre les Etats intéressés tous les effets d'une transmission de poursuite prévus par la présente Convention. **L'Etat qui renonce à sa propre poursuite est considéré comme ayant transmis sa poursuite à l'autre Etat.**

Article 34

La procédure de transmission prévue à la Section 2 du Titre III s'applique dans celles de ses dispositions qui sont compatibles avec le présent Titre.

rättelse som avses i artikel 30 andra stycket.

2. Bestämmelserna i första stycket är ej bindande

(a) för den stat som avsänder underrättelse som avses i artikel 30 andra stycket, om i denna stat huvudförhandling har inletts i den tilltalades närvaro innan underrättelsen avsändes;

(b) för den stat till vilken underrättelsen är ställd, om i denna stat huvudförhandling har inletts i den tilltalades närvaro innan underrättelsen mottagits.

Artikel 32

Med beaktande av intresset att en fullständig utredning sker och att lämplig påföljd ådöms skall de berörda staterna undersöka om det är lämpligt att lagföringen handhas endast av en av dem samt, om så befinnes vara fallet, försöka bestämma vilken av dem, när

(a) flera gärningar, som är i sak skilda och som utgör brott enligt strafflagstiftningen i var och en av dessa stater, tillskrivs antingen en enda person eller flera som handlat i samråd;

(b) en gärning, som utgör brott enligt strafflagstiftningen i var och en av dessa stater, tillskrivs flera personer som handlat i samråd.

Artikel 33

Beslut, som har fattats enligt artikel 31 första stycket och artikel 32 medför, såvitt angår förhållandet mellan de berörda staterna, den rättsverkan som enligt denna konvention är förenad med överförande av lagföring. Stat som avstår från egna åtgärder för lagföring skall anses ha överfört lagföringen till den andra staten.

Artikel 34

De i del III avdelning 2 av denna konvention upptagna bestämmelserna rörande förfarandet vid överförande skall tillämpas i den utsträckning de är förenliga med bestämmelserna i denna del.

PART V

Ne bis in idem

Article 35

1. A person in respect of whom a final and enforceable criminal judgment has been rendered may for the same act neither be prosecuted nor sentenced nor subjected to enforcement of a sanction in another Contracting State:

(a) if he was acquitted;

(b) if the sanction imposed:

(i) has been completely enforced or is being enforced, or

(ii) has been wholly, or with respect to the part not enforced, the subject of a pardon or an amnesty, or

(iii) can no longer be enforced because of lapse of time;

(c) if the court convicted the offender without imposing a sanction.

2. Nevertheless, a Contracting State shall not, unless it has itself requested the proceedings, be obliged to recognise the effect of *ne bis in idem* if the act which gave rise to the judgment was directed against either a person or an institution or any thing having public status in that State, or if the subject of the judgment had himself a public status in that State.

3. Furthermore, a Contracting State where the act was committed or considered as such according to the law of that State shall not be obliged to recognise the effect of *ne bis in idem* unless that State has itself requested the proceedings.

Article 36

If new proceedings are instituted against a person who in another Contracting State has been sentenced for the same act, then any period of deprivation of liberty arising from the sentence enforced shall be deducted from the sanction which may be imposed.

Article 37

This Part shall not prevent the application of wider domestic provisions re-

TITRE V

Ne bis in idem

Article 35

1. Une personne qui a fait l'objet d'un jugement répressif définitif et exécutoire ne peut, pour le même fait, être poursuivie, condamnée ou soumise à l'exécution d'une sanction dans un autre Etat Contractant :

(a) lorsqu'elle a été acquittée;

(b) lorsque la sanction infligée :

(i) a été entièrement subie ou est en cours d'exécution, ou

(ii) a fait l'objet d'une grâce ou d'une amnistie portant sur la totalité de la sanction ou sur la partie non exécutée de celle-ci, ou

(iii) ne peut plus être exécutée en raison de la prescription;

(c) lorsque le juge a constaté la culpabilité de l'auteur de l'infraction sans prononcer de sanction.

2. Toutefois, un Etat Contractant n'est pas obligé, à moins qu'il n'ait lui-même demandé la poursuite, de reconnaître l'effet *ne bis in idem* si le fait qui a donné lieu au jugement a été commis contre une personne, une institution, ou un bien qui a un caractère public dans cet Etat, ou si la personne qui a fait l'objet du jugement avait elle-même un caractère public dans cet Etat.

3. En outre, un Etat Contractant dans lequel le fait a été commis ou est considéré comme tel selon la loi de cet Etat n'est pas obligé de reconnaître l'effet *ne bis in idem*, à moins qu'il n'ait lui-même demandé la poursuite.

Article 36

Si une nouvelle poursuite est intentée contre une personne jugée pour le même fait dans un autre Etat Contractant, toute période de privation de liberté subie en exécution du jugement doit être déduite de la sanction qui sera éventuellement prononcée.

Article 37

Le présent Titre ne fait pas obstacle à l'application des dispositions nationales

DEL V

Ne bis in idem

Artikel 35

1. Den som dömts genom slutligt och verkställbart avgörande får varken åtalas eller dömas eller underkastas verkställighet av påföljd för samma gärning i annan fördragsslutande stat:

- (a) om han har frikänts;
- (b) om den ådömda påföljden
 - (i) har verkställts i sin helhet eller om verkställigheten pågår,
 - (ii) har varit föremål för nåd eller amnesti i sin helhet eller med avseende på den del som ej verkställts, eller
 - (iii) ej längre kan verkställas på grund av preskription;
- (c) om domstolen har förklarat honom skyldig utan att ådöma påföljd.

2. Fördragsslutande stat är dock ej, om den ej själv har begärt lagföringen, förpliktad att erkänna brottmålsdomens rättskraft, om den gärning som domen gäller var riktad mot person i offentlig ställning eller mot institution eller annat som har offentlig karaktär i den staten eller om den dömda själv hade offentlig ställning i denna stat.

3. Fördragsslutande stat, i vilken gärningen har begåtts eller skall anses ha begåtts enligt lagen i den staten, är ej förpliktad att erkänna brottmålsdomens rättskraft, om ej staten i fråga själv har begärt lagföringen.

Artikel 36

Om ny rättegång inleds mot någon som har dömts för samma gärning i annan fördragsslutande stat, skall tiden för varje frihetsberövande, som har verkställts på grund av sådan dom, avräknas från den påföljd som kan komma att åläggas.

Artikel 37

Bestämmelserna i denna del av konventionen skall ej hindra tillämpning av

lating to the effect of *ne bis in idem* attached to foreign criminal judgments.

PART VI

Final Clauses

Article 38

1. This Convention shall be open to signature by the member States of the Council of Europe. It shall be subject to ratification or acceptance. Instruments of ratification or acceptance shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

2. This Convention shall enter into force three months after the date of the deposit of the third instrument of ratification or acceptance.

3. In respect of a signatory State ratifying or accepting subsequently, the Convention shall come into force three months after the date of the deposit of its instrument of ratification or acceptance.

Article 39

1. After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite any non-member State to accede thereto provided that the resolution containing such invitation receives the unanimous agreement of the Members of the Council who have ratified the Convention.

2. Such accession shall be effected by depositing with the Secretary General of the Council of Europe an instrument of accession which shall take effect three months after the date of its deposit.

Article 40

1. Any Contracting State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or accession, specify the territory or territories to which this Convention shall apply.

2. Any Contracting State may, when depositing its instrument of ratification, acceptance or accession or at any later date, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend this Convention to any other territory or territories specified in the declaration and

plus larges concernant l'effet *ne bis in idem* attaché aux décisions judiciaires prononcées à l'étranger.

TITRE VI

Dispositions finales

Article 38

1. La présente Convention est ouverte à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe. Elle sera ratifiée ou acceptée. Les instruments de ratification ou d'acceptation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

2. La Convention entrera en vigueur trois mois après la date du dépôt du troisième instrument de ratification ou d'acceptation.

3. Elle entrera en vigueur à l'égard de tout Etat signataire qui la ratifiera ou l'acceptera ultérieurement trois mois après la date du dépôt de son instrument de ratification ou d'acceptation.

Article 39

1. Après l'entrée en vigueur de la présente Convention, le Comité des Ministres du Conseil de l'Europe pourra inviter tout Etat non membre du Conseil à adhérer à la présente Convention. La résolution concernant cette invitation devra recevoir l'accord unanime des Membres du Conseil ayant ratifié la Convention.

2. L'adhésion s'effectuera par le dépôt, près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, d'un instrument d'adhésion qui prendra effet trois mois après la date de son dépôt.

Article 40

1. Tout Etat Contractant peut, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion, désigner le ou les territoires auxquels s'appliquera la présente Convention.

2. Tout Etat Contractant peut, au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion, ou à tout autre moment par la suite, étendre l'application de la présente Convention, par déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, à tout autre terri-

mera vittgående nationella bestämmelser med avseende på utländska brottmålsdomars rättskraft.

DEL VI

Slutbestämmelser

Artikel 38

1. Denna konvention är öppen för undertecknande av Europarådets medlemsstater. Den skall ratificeras eller godkännas. Instrument rörande ratifikation eller godkännande skall deponeras hos Europarådets generalsekreterare.

2. Konventionen träder i kraft tre månader efter den dag då det tredje ratifikations- eller godkännandeinstrumentet deponerades.

3. I förhållande till signatärstat som där- efter ratificerar eller godkänner konventionen träder den i kraft tre månader efter den dag då dess ratifikations- eller godkännandeinstrument deponerades.

Artikel 39

1. Sedan denna konvention trätt i kraft, kan Europarådets ministerkommitté inbjuda stat, som ej är medlem av rådet, att ansluta sig till konventionen under förutsättning att samtliga medlemmar av rådet som har ratificerat konventionen har biträtt beslutet om sådan inbjudan.

2. Anslutning sker genom att anslutningsinstrument deponeras hos Europarådets generalsekreterare och träder i kraft tre månader efter dagen för deponeringen.

Artikel 40

1. Fördragsslutande stat kan vid undertecknandet eller vid deponeringen av instrument rörande ratifikation, godkännande eller anslutning närmare ange det eller de områden beträffande vilka konventionen skall tillämpas.

2. Fördragsslutande stat kan vid deponeringen av instrument rörande ratifikation, godkännande eller anslutning eller vid vilken som helst senare tidpunkt genom förklaring till Europarådets generalsekreterare utsträcka konventionens tillämpning till annat område som anges i förklaringen och

for whose international relations it is responsible or on whose behalf it is authorised to give undertakings.

3. Any declaration made in pursuance of the preceding paragraph may, in respect of any territory mentioned in such declaration, be withdrawn according to the procedure laid down in Article 45 of this Convention.

Article 41

1. Any Contracting State may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance or accession, declare that it avails itself of one or more of the reservations provided for in Appendix I or make a declaration provided for in Appendix II to this Convention.

2. Any Contracting State may wholly or partly withdraw a reservation or declaration it has made in accordance with the foregoing paragraph by means of a declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe which shall become effective as from the date of its receipt.

3. A Contracting State which has made a reservation in respect of any provision of this Convention may not claim the application of that provision by any other Contracting State; it may, however, if its reservation is partial or conditional, claim the application of that provision insofar as it has itself accepted it.

Article 42

1. Any Contracting State may at any time, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, set out the legal provisions to be included in Appendix III to this Convention.

2. Any change of the national provisions listed in Appendix III shall be notified to the Secretary General of the Council of Europe if such a change renders the information in this Appendix incorrect.

3. Any changes made in Appendix III in application of the preceding paragraphs shall take effect in each Contracting State one month after the date of their notification by the Secretary General of the Council of Europe.

toire désigné dans la déclaration et dont il assure les relations internationales ou pour lequel il est habilité à stipuler.

3. Toute déclaration faite en vertu du **paragraphe précédent pourra être retirée** en ce qui concerne tout territoire désigné dans cette déclaration, aux conditions prévues par l'article 45 de la présente Convention.

Article 41

1. Tout Etat Contractant peut, au moment de la signature ou au moment du dépôt de son instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion, déclarer faire usage de l'une ou de plusieurs des réserves figurant à l'Annexe I ou faire une déclaration conformément à l'Annexe II de la présente Convention.

2. Tout Etat Contractant peut retirer en tout ou en partie une réserve ou déclaration formulée par lui en vertu du paragraphe précédent, au moyen d'une déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe et qui prendra effet à la date de sa réception.

3. L'Etat Contractant qui a formulé une réserve au sujet d'une disposition de la présente Convention ne peut prétendre à l'application de cette disposition par un autre Etat Contractant; toutefois il peut, si la réserve est partielle ou conditionnelle, prétendre à l'application de cette disposition dans la mesure où il l'a acceptée.

Article 42

1. Tout Etat Contractant peut, à tout moment, indiquer au moyen d'une déclaration adressée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe, les dispositions légales à inclure dans l'Annexe III de la présente Convention.

2. Toute modification des dispositions nationales mentionnées dans l'Annexe III doit être notifiée au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe si elle rend inexactes les informations données par cette Annexe.

3. Les modifications apportées à l'Annexe III en application des paragraphes précédents prennent effet pour chaque Etat Contractant un mois après la date de leur notification par le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

för vars internationella förbindelser staten svarar eller för vilket den äger sluta avtal.

3. Förklaring som avgivits enligt föregående stycke kan beträffande varje i förklaringen angivet område återtagas i den ordning som föreskrives i artikel 45 i denna konvention.

Artikel 41

1. Fördragsslutande stat kan vid undertecknandet eller vid deponeringen av instrument rörande ratifikation, godkännande eller anslutning förklara att den begagnar sig av en eller flera av de möjligheter till förbehåll som anges i bilaga I eller avge förklaring som anges i bilaga II till denna konvention.

2. Fördragsslutande stat kan helt eller delvis återtaga ett förbehåll som gjorts eller en förklaring som avgivits enligt föregående stycke genom meddelande till Europarådets generalsekreterare, vilket träder i kraft från den dag det har mottagits.

3. Fördragsslutande stat, som gjort förbehåll i fråga om någon bestämmelse i konventionen, kan ej kräva av annan fördragsslutande stat att denna bestämmelse skall tillämpas. Staten kan dock, om förbehållet är partiellt eller villkorligt, kräva att bestämmelsen tillämpas i den mån den själv har godkänt densamma.

Artikel 42

1. Fördragsslutande stat kan när som helst genom förklaring till Europarådets generalsekreterare ange de lagbestämmelser som skall upptagas i bilaga III till denna konvention.

2. Ändring i de nationella bestämmelser som är upptagna i bilaga III skall meddelas Europarådets generalsekreterare, om ändringen medför att uppgifterna i bilagan blir oriktiga.

3. Ändringar i bilaga III enligt första eller andra stycket skall träda i kraft i fördragsslutande stat en månad efter den dag staten underrättas om ändringen av Europarådets generalsekreterare.

Article 43

1. This Convention affects neither the rights and the undertakings derived from extradition treaties and international multilateral conventions concerning special matters, nor provisions concerning matters which are dealt with in the present Convention and which are contained in other existing conventions between Contracting States.

2. The Contracting States may not conclude bilateral or multilateral agreements with one another on the matters dealt with in this Convention, except in order to supplement its provisions or facilitate application of the principles embodied in it.

3. Should two or more Contracting States, however, have already established their relations in this matter on the basis of uniform legislation, or instituted a special system of their own, or should they in future do so, they shall be entitled to regulate those relations accordingly, notwithstanding the terms of this Convention.

4. Contracting States ceasing to apply the terms of this Convention to their mutual relations in this matter in accordance with the provisions of the preceding paragraph shall notify the Secretary General of the Council of Europe to that effect.

Article 44

The European Committee on Crime Problems of the Council of Europe shall be kept informed regarding the application of this Convention and shall do whatever is needful to facilitate a friendly settlement of any difficulty which may arise out of its execution.

Article 45

1. This Convention shall remain in force indefinitely.

2. Any Contracting State may, insofar as it is concerned, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

3. Such denunciation shall take effect six months after the date of receipt by the Secretary General of such notification.

Article 43

1. La présente Convention ne porte atteinte ni aux droits et obligations découlant des traités d'extradition et des conventions internationales multilatérales concernant des matières spéciales, ni aux dispositions qui concernent les matières qui font l'objet de la présente Convention et qui sont contenues dans d'autres conventions existantes entre Etats Contractants.

2. Les Etats Contractants ne pourront conclure entre eux des accords bilatéraux ou multilatéraux relatifs aux questions réglées par la présente Convention que pour compléter les dispositions de celle-ci ou pour faciliter l'application des principes qui y sont contenus.

3. Toutefois, si deux ou plusieurs Etats Contractants ont établi ou viennent à établir leurs relations sur la base d'une législation uniforme ou d'un régime particulier, ils auront la faculté de régler leurs rapports mutuels en la matière en se basant exclusivement sur ces systèmes nonobstant les dispositions de la présente Convention.

4. Les Etats Contractants qui viendraient à exclure de leurs rapports mutuels l'application de la présente Convention conformément aux dispositions du paragraphe précédent adresseront à cet effet une notification au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Article 44

Le Comité Européen pour les Problèmes Criminels du Conseil de l'Europe suivra l'exécution de la présente Convention et facilitera autant que de besoin le règlement amiable de toute difficulté à laquelle l'exécution de la Convention donnerait lieu.

Article 45

1. La présente Convention demeurera en vigueur sans limitation de durée.

2. Tout Etat Contractant pourra, en ce qui le concerne, dénoncer la présente Convention en adressant une notification au Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

3. La dénonciation prendra effet six mois après la date de la réception de la notification par le Secrétaire Général.

Artikel 43

1. Denna konvention inverkar icke på rättigheter eller åtaganden som härrör från utlämningstraktater eller internationella multilaterala konventioner rörande särskilda ämnen och ej heller på bestämmelser rörande ämnen som behandlas i denna konvention och som även är intagna i andra gällande konventioner mellan fördragsslutande stater.

2. De fördragsslutande staterna får ej ingå bilaterala eller multilaterala överenskommelser med varandra i ämnen som behandlas i denna konvention utom för att göra tillägg till konventionens bestämmelser eller underlätta tillämpningen av dess principer.

3. Har emellertid två eller flera fördragsslutande stater redan reglerat sina inbördes förhållanden på detta område på grundval av enhetlig lagstiftning eller tillskapat ett särskilt system för sin räkning, eller skulle de göra så i framtiden, är de berättigade att reglera sina förhållanden i enlighet därmed utan hinder av bestämmelserna i denna konvention.

4. Fördragsslutande stater som i enlighet med bestämmelserna i föregående stycke upphör att tillämpa konventionens bestämmelser på sina inbördes förhållanden på detta område skall underrätta Europarådets generalsekreterare härom.

Artikel 44

Europarådets kommitté för brottslighetsfrågor skall hållas underrättad om tillämpningen av denna konvention och skall göra vad som behövs för att underlätta en vänskaplig lösning av varje svårighet som kan uppstå vid tillämpningen.

Artikel 45

1. Denna konvention skall förbli i kraft under obegränsad tid.

2. Fördragsslutande stat kan för sitt vidkommande uppsäga konventionen genom underrättelse till Europarådets generalsekreterare.

3. Uppsägningen träder i kraft sex månader efter den dag då generalsekreteraren mottog underrättelsen.

Article 46

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council and any State which has acceded to this Convention of:

- (a) any signature;
- (b) any deposit of an instrument of ratification acceptance or accession;
- (c) any date of entry into force of this Convention in accordance with Article 38 thereof;
- (d) any declaration received in pursuance of the provisions of Article 9, paragraph 3;
- (e) any declaration received in pursuance of the provisions of Article 13, paragraph 3;
- (f) any declaration received in pursuance of the provisions of Article 18, paragraph 2;
- (g) any declaration received in pursuance of the provisions of Article 40, paragraphs 2 and 3;
- (h) any reservation or declaration made in pursuance of the provisions of Article 41, paragraph 1;
- (i) the withdrawal of any reservation or declaration carried out in pursuance of the provisions of Article 41, paragraph 2;
- (j) any declaration received in pursuance of Article 42, paragraph 1, and any subsequent notification received in pursuance of paragraph 2 of that Article;
- (k) any notification received in pursuance of the provisions of Article 43, paragraph 4;
- (l) any notification received in pursuance of the provisions of Article 45 and the date on which denunciation takes effect.

Article 47

This Convention and the notifications and declarations authorised thereunder shall apply only to offences committed after the Convention comes into effect for the Contracting States involved.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Strasbourg, this 15th day of May 1972, in English and in French, both texts being equally authoritative, in a single copy, which shall remain deposited in the archives

Article 46

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil et à tout Etat ayant adhéré à la présente Convention :

- (a) toute signature;
- (b) le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation ou d'adhésion;
- (c) toute date d'entrée en vigueur de la présente Convention conformément à son article 38;
- (d) toute déclaration reçue en application des dispositions du paragraphe 3 de l'article 9;
- (e) toute déclaration reçue en application des dispositions du paragraphe 3 de l'article 13;
- (f) toute déclaration reçue en application des dispositions du paragraphe 2 de l'article 18;
- (g) toute déclaration reçue en application des dispositions des paragraphes 2 et 3 de l'article 40;
- (h) toute réserve ou déclaration formulée en application des dispositions du paragraphe 1 de l'article 41;
- (i) le retrait de toute réserve ou déclaration effectué en application des dispositions du paragraphe 2 de l'article 41;
- (j) toute déclaration reçue en application du paragraphe 1 de l'article 42 et toute notification ultérieure reçue en application du paragraphe 2 de cet article;
- (k) toute notification reçue en application du paragraphe 4 de l'article 43;
- (l) toute notification reçue en application des dispositions de l'article 45 et la date à laquelle la dénonciation prendra effet.

Article 47

La présente Convention et les déclarations et notifications qu'elle autorise ne s'appliqueront qu'aux infractions commises postérieurement à son entrée en vigueur entre les Etats Contractants intéressés.

En foi de quoi, les soussignés dûment autorisés à cet effet, ont signé la présente Convention.

Fait à Strasbourg, le 15 mai 1972, en français et en anglais les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de

Artikel 46

Europarådets generalsekreterare skall underrätta rådets medlemsstater och varje stat, som har anslutit sig till denna konvention, om

- (a) undertecknande;
- (b) deponering av ratifikations-, godkännande- eller anslutningsinstrument;
- (c) dagar för konventionens ikraftträdande enligt artikel 38;
- (d) förklaring enligt artikel 9 tredje stycket;
- (e) förklaring enligt artikel 13 tredje stycket;
- (f) förklaring enligt artikel 18 andra stycket;
- (g) förklaring enligt artikel 40 andra eller tredje stycket;
- (h) förbehåll eller förklaring enligt artikel 41 första stycket;
- (i) återtagande av förbehåll eller förklaring enligt artikel 41 andra stycket;
- (j) förklaring enligt artikel 42 första stycket och därpå följande underrättelse enligt andra stycket i samma artikel;
- (k) underrättelse enligt artikel 43 fjärde stycket;
- (l) underrättelse enligt artikel 45 och dagen då uppsägningen träder i kraft.

Artikel 47

Denna konvention samt förklaringar och underrättelser enligt konventionen skall tillämpas endast på brott som begåtts sedan konventionen trätt i kraft mellan vederbörande fördragsslutande stater.

Till bekräftelse varpå undertecknade, därtill vederbörligen bemyndigade, har underskrivit denna konvention.

Som skedde i Strassbourg den 15 maj 1972 på engelska och franska, vilka båda texter äger lika vitsord, i ett exemplar, som skall förvaras i Europarådets arkiv. Europa-

of the Council of Europe. The Secretary General shall transmit certified copies to each of the signatory and acceding Governments.

APPENDIX I

Each Contracting State may declare that it reserves the right:

(a) to refuse a request for proceedings, if it considers that the offence is a purely religious offence;

(b) to refuse a request for proceedings for an act the sanctions for which, in accordance with its own law, can be imposed only by an administrative authority;

(c) not to accept Article 22;

(d) not to accept Article 23;

(e) not to accept the provisions contained in the second sentence of Article 25 for constitutional reasons;

(f) not to accept the provisions laid down in Article 26, paragraph 2, where it is competent by virtue of its own law;

(g) not to apply Article 30 and 31 in respect of an act for which the sanctions, in accordance with its own law or that of the other State concerned, can be imposed only by an administrative authority.

(h) not to accept Part V.

APPENDIX II

Any Contracting State may declare that for reasons arising out of its constitutional law it can make or receive requests for proceedings only in circumstances specified in its municipal law.

Any Contracting State may, by means of a declaration, define as far as it is concerned the term "national" within the meaning of this Convention.

APPENDIX III

List of offences other than offences dealt with under criminal law

The following offences shall be assimilated to offences under criminal law:

in France: any unlawful behaviour sanctioned by a *contravention de grande voirie*.

l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des Etats signataires et adhérents.

ANNEXE I

Tout Etat Contractant peut déclarer qu'il se réserve le droit :

(a) de refuser une demande de poursuite s'il estime que l'infraction revêt un caractère purement religieux;

(b) de refuser une demande de poursuite à raison d'un fait dont la répression, conformément à sa propre loi, est de la compétence exclusive d'une autorité administrative ;

(c) de ne pas accepter l'article 22;

(d) de ne pas accepter l'article 23;

(e) de ne pas accepter les dispositions contenues dans la deuxième phrase de l'article 25 pour des motifs d'ordre constitutionnel;

(f) de ne pas accepter les dispositions prévues au paragraphe 2 de l'article 26 dans les cas où il a compétence en application de sa législation interne;

(g) de ne pas appliquer les articles 30 et 31 à raison d'un fait dont la répression, conformément à sa propre loi ou à celle de l'autre Etat, est de la compétence exclusive d'une autorité administrative;

(h) de ne pas accepter le Titre V.

ANNEXE II

Tout Etat Contractant peut déclarer que, pour des raisons d'ordre constitutionnel, il ne peut formuler ou accueillir de demandes de poursuites que dans les cas qui sont précisés dans sa loi interne.

Tout Etat Contractant peut, au moyen d'une déclaration, définir, en ce qui le concerne, le terme « ressortissant » au sens de la présente Convention.

ANNEXE III

Liste d'infractions autres que les infractions pénales

Aux infractions réprimées par la loi pénale doit être assimilé :

en France : tout comportement illégal sanctionné par une contravention de grande voirie.

rådets generalsekreterare skall översända be-
styrkt avskrift därav till varje stat som un-
dertecknat eller anslutit sig till konventio-
nen.

BILAGA I

Fördragsslutande stat kan förklara att
den förbehåller sig rätten:

(a) att avslå framställning om lagföring,
om den anser att brottet uteslutande är ett
religiöst brott;

(b) att avslå framställning om lagföring
för gärning, som enligt statens egen lag
kan bestraffas endast av administrativ myn-
dighet;

(c) att ej godtaga artikel 22;

(d) att ej godtaga artikel 23;

(e) att av konstitutionella skäl ej godtaga
artikel 25 andra meningen;

(f) att ej godtaga artikel 26 andra sty-
cket i de fall då den är behörig på grund
av sin interna lagstiftning;

(g) att ej tillämpa artiklarna 30 och 31
på gärning, som enligt statens egen lag
eller enligt den andra statens lag kan be-
straffas endast av administrativ myndighet;

(h) att ej godtaga del V.

BILAGA II

Fördragsslutande stat kan förklara att
den av konstitutionella skäl kan göra eller
mottaga framställning om lagföring endast
i de fall som anges i dess interna lagstift-
ning.

Fördragsslutande stat kan genom för-
klaring för sin del bestämma innebörden
av begreppet "medborgare" i denna kon-
vention.

BILAGA III

Förteckning över lagöverträdelser som icke omfattas av strafflag

Följande lagöverträdelser skall likställas
med brott mot strafflag:

*i Frankrike: överträdelse som bestraffas
med "contravention de grande voirie";*

in the Federal Republic of Germany: any unlawful behaviour dealt with according to the procedure laid down in the Act on Violations of Regulations (*Gesetz über Ordnungswidrigkeiten* of 24 May 1968—BGBI 1968, I. 481).

in Italy: any unlawful behaviour to which is applicable Act No. 317 of 3 March 1967.

en République Fédérale d'Allemagne : tout comportement illégal pour lequel est prévue la procédure instaurée par la loi sur les violations de prescriptions d'ordre (*Gesetz über Ordnungswidrigkeiten* du 24 mai 1968 — BGBI 1968, I. 481).

en Italie : tout comportement illégal auquel est applicable la Loi n° 317 du 3 mars 1967.

i Förbundsrepubliken Tyskland: överträdelse som handläggs enligt lagen om överträdelse av ordningsföreskrifter (Gesetz über Ordnungswidrichkeiten) den 24 maj 1968 — BGBl 1968, I 481;

i Italien: överträdelse som avses i lag nr 317 den 3 mars 1967.

1 Förslag till

Lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott

Härigenom förordnas som följer.

Tillämpningsområdet

1 § Denna lag äger tillämpning vid samarbete rörande lagföring för brott med stat som tillträtt den europeiska konventionen om överförande av lagföring i brottmål.

Överförande av lagföring från Sverige till annan stat

2 § Misstänkes någon för brott enligt svensk lag får framställning om överförande av lagföring till annan stat göras

1. om den misstänkte har hemvist i den andra staten,
2. om den misstänkte är medborgare i den andra staten eller om denna stat är hans ursprungliga hemland,
3. om den misstänkte undergår eller skall undergå frihetsberövande påföljd i den andra staten,
4. om lagföring för samma eller andra brott har inletts mot den misstänkte i den andra staten,
5. om överförande av lagföring påkallas av utredningsskäl,
6. om verkställighet av dom på grund av brottet i det andra landet kan antagas öka möjligheterna till den dömdes sociala anpassning,
7. om den misstänktes närvaro vid förhandling här i landet ej kan säkerställas och hans personliga närvaro vid förhandling i den andra staten kan säkerställas, eller
8. om dom på grund av brottet ej kan verkställas här i landet ens med användning av utlämningsförfarande och verkställighet kan ske i den andra staten.

Har den misstänkte genom lagakraftvunnen dom blivit dömd här i landet får framställning om överförande av lagföring enligt första stycket göras endast om verkställighet av domen ej kan ske ens med användning av utlämningsförfarande och om den andra staten icke erkänner principen om verkställighet av utländsk dom eller vägrar verkställighet av sådan dom.

Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer beslutar om framställning enligt första eller andra stycket.

3 § Har framställning om överförande av lagföring gjorts enligt 2 §, får ej åtal väckas eller strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot utfärdas. Annan åtgärd för lagföring får vidtagas intill dess den andra statens beslut i anledning av framställningen mottagits.

Har lagföring överförts innan åtal väckts skall beslut om åtalsunderlåtelse meddelas. Sker det därefter skall åtalet nedläggas utan hinder av bestämmelsen i 20 kap. 9 § första stycket rättegångsbalken.

Dom som meddelats här i landet mot den misstänkte för brottet får ej verkställas.

4 § Har framställning om överförande av lagföring gjorts återgår rätten till åtal och verkställighet

1. om den andra staten meddelar att den beslutat ej vidtaga åtgärder med anledning av framställningen eller avbryta sådana åtgärder eller avslå framställningen eller återkalla sitt bifall till framställningen eller

2. om framställningen återkallas innan den andra staten har meddelat att den beslutat att vidtaga åtgärder i anledning av framställningen.

5 § Har framställning om överförande av lagföring gjorts enligt 2 § förlänges tiden för åtalspreskription här i landet med sex månader.

Överförande av lagföring från annan stat till Sverige

Prövning av framställning om överförande av lagföring

6 § Framställning om överförande av lagföring från annan stat skall avslås

1. om misstanke för brott ej föreligger eller gärning, som avses med begäran om lagföring ej skulle ha varit ett brott, om den begåtts i Sverige, eller gärningsmannen ej hade varit underkastad ansvar för brottet enligt svensk lag,

2. om hinder mot lagföring föreligger enligt 2 kap. 5 a § brottsbalken, eller

3. om vid tidpunkten för framställningen åtalspreskription redan inträtt i den andra staten enligt dess lagstiftning.

Vid tillämpning av första stycket 1 skall, om brottet begåtts av person i offentlig ställning i den andra staten eller mot sådan person eller offentlig institution eller egendom med offentlig karaktär i denna stat, brottet anses begånget av person i offentlig ställning här i landet eller mot person, institution eller egendom som här i landet motsvarar den mot vilken det begåtts.

7 § Framställning om överförande av lagföring för brott får avslås

1. om motsvarande förutsättning som enligt 2 § erfordras för framställning om överförande av lagföring från Sverige ej finnes föreligga,
2. om den misstänkte icke har hemvist i Sverige,
3. om den misstänkte icke är medborgare i Sverige och ej heller hade hemvist i Sverige vid tiden för brottet,
4. om brottet är av politisk natur eller ett rent militärt eller skatterättsligt brott,
5. om det finnes grundad anledning antaga att framställningen om lagföring har föranletts av hänsyn till ras, religion, nationalitet eller politisk åsikt,
6. om åtalspreskription inträtt vid tiden för mottagandet av framställningen enligt svensk lagstiftning,
7. om gärningen begåtts utom den andra statens område,
8. om lagföring skulle strida mot Sveriges internationella åtaganden,
9. om lagföring skulle strida mot grunderna för svensk rättsordning, eller
10. om den andra staten brutit mot några av de regler för förfarandet som föreskrivs i den i 1 § angivna konventionen.

8 § Har framställning från annan stat om överförande av lagföring bifallits, skall bifallet återtagas om grund för att underlåta åtgärder föreligger enligt 6 §.

9 § Har framställning från annan stat om överförande av åtal bifallits, får bifallet återtagas

1. om den misstänktes personliga närvaro vid förhandling i Sverige ej kan säkerställas eller dom för gärningen ej kan verkställas i Sverige,
2. om grund för avslag enligt 7 § framkommer innan åtal väckts, eller
3. i andra fall, om den andra staten samtycker härtill.

10 § Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer, prövar fråga som avses i 6-9 §§.

Verkan av framställning om överförande av åtal

11 § Är både här i landet och i den andra staten åtal beroende av angivelse, har angivelse som gjorts i den andra staten samma verkan som angivelse som gjorts här i landet.

Krävs angivelse endast här i landet, får åtgärd för lagföring vidtagas även om angivelse ej gjorts, om den som äger rätt att göra angivelse ej gjort invändning häremot inom en månad från det underrättelse om hans rätt att göra sådan invändning delgivits honom.

12 § Grundas svensk domstols behörighet uteslutande på 2 kap. 3 § 7 brottsbalken, får ej ådömas strängare påföljd för brottet än som stadgas i den andra staten.

13 § Åtgärd för lagföring, som har vidtagits enligt lagen i den andra staten, har samma rättsverkan här i landet som om den vidtagits av myndighet här i landet men får ej tillerkännas större bevisverkan än den har i det andra landet.

Har i den andra staten vidtagits åtgärd som enligt lagen i den staten medför att tiden för ådömande av påföljd uppskjutes, skall åtgärden ha samma verkan här i landet vid tillämpning av 35 kap. 1-6 §§ brottsbalken.

Tillfälliga tvångsåtgärder i avvaktan på beslut i anledning av framställning om överförande av åtal

14 § Har annan stat meddelat sin avsikt att göra framställning om överförande av lagföring och är svensk lag tillämplig uteslutande enligt 2 kap. 3 § 7 brottsbalken, får den misstänkte här i landet anhållas eller häktas om häktning för brottet får äga rum enligt svensk lag och det kan befaras att den misstänkte avviker eller undanröjer bevis.

Har i fall som avses i första stycket framställning om överförande av lagföring åtföljd av föreskrivna handlingar mottagits från annan stat, får här i landet vidtagas alla de tvångsåtgärder vilka kunnat vidtagas enligt svensk lag om det brott som har föranlett framställningen hade begåtts här i landet.

15 § Utan hinder av bestämmelserna i svensk lag skall tvångsåtgärd som avses i 14 § upphöra om rätten till lagföring återgår till den andra staten.

Tvångsåtgärd som avses i 14 § första stycket skall upphöra och den misstänkte under alla förhållanden friges om framställning om överförande av lagföring ej erhållits inom arton dagar från anhållandet eller häktningen eller om de handlingar, som skall åtfölja framställningen, ej erhållits inom femton dagar från det framställningen mottogs. Tid för anhållande eller häktning som beslutats enligt 14 § första stycket får ej i något fall överskrida fyrtio dagar.

Slutbestämmelse

16 § I fråga om förfarandet vid samarbetet mellan Sverige och annan stat rörande lagföring för brott gäller de bestämmelser Konungen meddelar.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen bestämmer.

2 Förslag till

Lag om ändring i brottsbalken

Härigenom förordnas, att 2 kap 3 och 5 a §§ brottsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 KAP.

3 §¹

För brott som begåtts utom riket dömes även i annat fall än som avses i 2 § efter svensk lag och vid svensk domstol,

1. om brottet förövats å svenskt fartyg eller luftfartyg, så ock eljest om det begåtts i tjänsten av befälhavaren eller någon som tillhörde besättningen å sådant fartyg,

2. om brottet begåtts av krigsman å område där avdelning av krigsmakten befann sig eller om det begåtts av annan än krigsman å sådant område och avdelningen befann sig där för annat ändamål än övning,

3. om brottet förövats mot Sverige, svensk kommun eller annan menighet eller svensk allmän inrättning,

4. om brottet begåtts inom område som ej tillhör någon stat och förövats mot svensk medborgare, svensk sammanslutning eller enskild inrättning eller mot utlänning med hemvist i Sverige,

5. om brottet är kapning av luftfartyg, luftfartssabotage eller folk-rättsbrott eller försök till kapning av luftfartyg eller luftfartssabotage, eller

6. om det lindrigaste straff som i svensk lag är stadgat för brottet är fängelse i fyra år eller däröver.

5. om brottet är kapning av luftfartyg, luftfartssabotage eller folk-rättsbrott eller försök till kapning av luftfartyg eller luftfartssabotage,

6. om det lindrigaste straff som i svensk lag är stadgat för brottet är fängelse i fyra år eller däröver, eller

7. om framställning om överförande av lagföreläggelse gjorts från stat som tillträtt den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföreläggelse i brottmål.

5 a §

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom lagakraftgående dom, meddelad i främmande stat där gärningen förövats eller i främmande stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar, må den tilltalade ej här i riket lagföras för samma gärning,

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom lagakraftgående dom, meddelad i främmande stat där gärningen förövats eller i främmande stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar eller den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföreläggelse i brott-

¹ Senaste lydelse 1973: 342

Nuvarande lydelse

1. om han har frikänts från ansvar,
2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har ådömts,
3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller
4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den främmande staten.

Första stycket gäller ej i fråga om brott som avses i 1 § eller 3 § 3,5 eller 6, såvida ej lagföringen i den främmande staten har skett på begäran av svensk myndighet.

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom dom meddelad i främmande stat och föreligger ej på grund av vad förut i denna paragraf sagts hinder mot lagföring, må åtal för gärningen väckas här i riket endast efter förordnande av Konungen eller den Konungen bemyndigat därtill.

Föreslagen lydelse

mål, må den tilltalade ej här i riket lagföras för samma gärning,

1. om han har frikänts från ansvar,
2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har ådömts,
3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller
4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den främmande staten.

1 Förslag till

Lag om internationellt samarbete rörande lagföreling för brott

Häri genom föreskrives följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag äger tillämpning vid samarbete rörande lagföreling för brott med stat som tillträtt den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om övertörande av lagföreling i brottmål. Lagen gäller dock ej samarbete rörande lagföreling för vägtrafikbrott med stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 30 november 1964 om straff för vägtrafikbrott.

Övertörande av lagföreling från Sverige till annan stat

2 § Misstänkes någon för brott enligt svensk lag, får framställning om övertörande av lagföreling till annan stat göras

1. om den misstänkte har hemvist i den andra staten,
2. om den misstänkte är medborgare i den andra staten eller om denna stat är hans ursprungliga hemland,
3. om den misstänkte undergår eller skall undergå frihetsberövande påföljd i den andra staten,
4. om lagföreling för samma eller annat brott har inletts mot den misstänkte i den andra staten,
5. om övertörande av lagföreling påkallas av utredningsskäl,
6. om verkställighet av dom på grund av brottet i den andra staten kan antagas öka möjligheterna till den dömdes sociala anpassning,
7. om den misstänktes personliga närvaro ej kan säkerställas vid förhandling här i landet men vid förhandling i den andra staten, eller
8. om dom på grund av brottet ej kan verkställas här i landet ens med användning av utlämningsföreling men verkställighet kan ske i den andra staten.

Har den misstänkte dömts här i landet genom dom som vunnit laga kraft, får framställning enligt första stycket göras endast om domen ej kan verkställas här ens med användning av utlämningsföreling och den andra staten icke erkänner principen om verkställighet av utländsk dom eller vägrar att verkställa sådan dom.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer beslutar om framställning enligt denna paragraf.

3 § Har framställning om överförande av lagföring gjorts enligt 2 §, får ej åtal väckas eller strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot utfärdas. Annan åtgärd för lagföring får vidtagas intill dess den andra statens beslut med anledning av framställningen har mottagits.

Överföres lagföring sedan åtal väckts, skall detta förhållande anses utgöra rättegångshinder i brottmålet.

Dom, som har meddelats här i landet mot den misstänkte för brottet, får ej verkställas sedan framställning om överförande av lagföringen har gjorts.

4 § Bestämmelserna i 3 § utgör ej hinder för fortsatta åtgärder för lagföring eller verkställighet här i landet,

1. om den andra staten meddelar att den beslutat att ej vidtaga åtgärder med anledning av framställningen eller avbryta sådana åtgärder eller avslå framställningen eller återkalla sitt bifall till denna eller

2. om framställningen återkallas innan den andra staten har meddelat att den beslutat att vidtaga åtgärder med anledning av den.

5 § Har framställning om överförande av lagföring gjorts enligt 2 §, förlänges tiden för åtalspreskription här i landet med sex månader.

Överförande av lagföring från annan stat till Sverige

Prövning av framställning om överförande av lagföring

6 § Framställning om överförande av lagföring från annan stat skall avslås

1. om misstanke om brott ej föreligger eller gärning, som avses med begäran om lagföring, ej motsvarar brott enligt svensk lag eller gärningsmannen, om gärningen hade begåtts i Sverige, ej skulle ha varit underkastad ansvar för brottet enligt svensk lag,

2. om hinder mot lagföring föreligger enligt 2 kap. 5 a § brottsbalken,

3. om åtalspreskription inträtt i den andra staten enligt dess lag innan framställningen gjordes,

4. om åtalspreskription inträtt enligt svensk lag innan framställningen mottogs,

5. om lagföring skulle strida mot Sveriges internationella åtaganden, eller

6. om lagföring skulle strida mot grunderna för rättsordningen här i landet.

7 § Framställning om överförande av lagföring får avslås

1. om med motsvarande tillämpning av 2 § hinder mot sådan framställning skulle ha förelegat,
2. om den misstänkte icke har hemvist i Sverige,
3. om den misstänkte icke är svensk medborgare och ej heller hade hemvist i Sverige vid tiden för brottet,
4. om brottet är av politisk natur eller ett rent militärt eller skatte-
rättsligt brott,
5. om det finns grundad anledning antaga att framställningen har
föranletts av hänsyn till ras, religion, nationalitet eller politisk åsikt,
6. om gärningen har begåtts utom den andra statens område, eller
7. om den andra staten har brutit mot någon av de regler för förfarandet som föreskrives i den konvention som avses i 1 § första meningen.

8 § Har framställning från annan stat om överförande av lagföring bifallits, skall beslutet härom återkallas

1. om grund för avslag enligt 6 § 1—3 framkommer, eller
2. om grund för avslag enligt 6 § 4—6 framkommer innan åtal har väckts.

9 § Har framställning från annan stat om överförande av lagföring bifallits, får beslutet härom återkallas

1. om den misstänktes personliga närvaro vid förhandling i Sverige ej kan säkerställas eller dom för gärningen ej kan verkställas i Sverige,
2. om grund för avslag enligt 7 § framkommer innan åtal väckts, eller
3. i annat fall, om den andra staten samtycker härtill.

10 § Har brottet begåtts av person i offentlig ställning i den andra staten eller mot sådan person eller offentlig institution eller egendom med offentlig karaktär i denna stat, skall brottet anses begånget av person i offentlig ställning här i landet eller mot person, institution eller egendom som här i landet motsvarar den mot vilken det begåtts.

11 § Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer prövar fråga som avses i 6—9 §§.

Verkan av framställning om överförande av lagföring

12 § Är både här i landet och i den andra staten åtal beroende av angivelse, har angivelse som har gjorts i den andra staten samma verkan som angivelse som gjorts här i landet.

Kräves angivelse endast här i landet, får åtgärd för lagföring vidtagas även om angivelse ej har gjorts, om den som har rätt att göra angivelse ej har gjort invändning häremot inom en månad från det att under-

rättelse om hans rätt att göra sådan invändning delgivits honom.

13 § Har framställning från annan stat om överförande av lagföring bifallits, får åtal väckas här i landet, även om sådant förordnande som avses i 2 kap. 5 § eller 5 a § tredje stycket brottsbalken ej har meddelats.

Grundas svensk domstols behörighet uteslutande på 2 kap. 3 a § brottsbalken, skall vid tillämpningen av svensk lag gärningen bedömas som om motsvarande gärning hade begåtts i Sverige. Härvid får ej ådömas påföljd som är att anse som strängare än det svåraste straff som är stadgat för brottet enligt lagen i den andra staten.

14 § Åtgärd för väckande av åtal eller förundersökning, som har vidtagits enligt lagen i den andra staten, har samma giltighet här i landet som om den hade vidtagits av svensk myndighet. Den får dock ej tillerkännas större bevisverkan än den har i den andra staten.

Har i den andra staten vidtagits åtgärd som enligt lagen i den staten medför förlängning av den tid inom vilken påföljd kan ådömas, skall åtgärden ha samma verkan här i landet vid tillämpning av 35 kap. 1—4 och 6 §§ brottsbalken.

Tillfälliga tvångsåtgärder i avvaktan på beslut med anledning av framställning om överförande av lagföring

15 § Har annan stat meddelat sin avsikt att göra framställning om överförande av lagföring och kan för brottet dömas efter svensk lag endast med stöd av 2 kap. 3 a § brottsbalken, får den misstänkte på framställning av den andra staten anhållas eller häktas här i landet, om häktning för brottet får ske enligt svensk lag och det skäligen kan befaras att den misstänkte avviker eller undanröjer bevis. I fråga om sådan tvångsåtgärd tillämpas i övrigt vad som är föreskrivet i svensk lag.

Har i fall som avses i första stycket framställning om överförande av lagföring åtföljd av föreskrivna handlingar mottagits från annan stat, får här i landet vidtagas alla de tvångsåtgärder vilka hade kunnat företagas enligt svensk lag, om det brott som har föranlett framställningen hade begåtts här i landet.

16 § Tvångsåtgärd som avses i 15 § skall upphöra, om rätten till lagföring återgår till den andra staten.

Den som har anhållits eller häktats skall omedelbart friges, om framställning om överförande av lagföring ej mottagits inom 18 dagar från den dag då han berövades friheten på grund av beslutet om anhållande eller häktning eller om de handlingar, som skall åtfölja framställningen, ej erhållits inom 15 dagar från det framställningen mottogs.

Tiden för frihetsberövande enligt 15 § första stycket får ej i något fall överskrida 40 dagar.

Slutbestämmelser

17 § Kan i ärende enligt denna lag för brott dömas endast med stöd av 2 kap. 3 a § brottsbalken skall den som avses med framställningen eller meddelandet om sådan hänvändelse som anges i 15 § första stycket vid behov lämnas rättshjälp. Härvid äger bestämmelserna om offentlig försvarare i rättegångsbalken och om annan rättshjälp åt misstänkt i brottmål i rättshjälplagen (1972: 429) motsvarande tillämpning. Ersättning som har utgivits av allmänna medel till offentlig försvarare samt kostnad för rättshjälp enligt 36 § rättshjälplagen skall dock stanna på statsverket.

18 § I fråga om förfarandet vid samarbete mellan Sverige och annan stat rörande lagföring för brott gäller de bestämmelser som meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Lagen äger ej tillämpning vid samarbete rörande lagföring för brott som har begåtts innan den i 1 § första meningen nämnda konventionen trätt i kraft mellan Sverige och den andra staten.

2 Förslag till

Lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrives i fråga om brottsbalken
dels att i balken skall införas en ny paragraf, 2 kap. 3 a §, av nedan
angivna lydelse,
dels att 2 kap. 5 a § skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 KAP.

3 a §

Bifalles framställning om överförande av lagföring från stat, som har tillträtt den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål, dömes för gärningen efter svensk lag och vid svensk domstol, även om gärningen ej omfattas av 1—3 §§.

5 a §¹

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i främmande stat där gärningen förövats eller i främmande stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar, må den tilltalade ej här i riket lagföras för samma gärning,

1. om han har frikänts från ansvar,

2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har ådömts,

3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller

4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den främmande staten.

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom lagakraftägande dom, meddelad i främmande stat där gärningen förövats eller i främmande stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar eller den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål, må den tilltalade ej här i riket lagföras för samma gärning,

1. om han har frikänts från ansvar,

2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har ådömts,

3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller

4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den främmande staten.

Första stycket gäller ej i fråga om brott som avses i 1 § eller 3 § 3, 5 eller 6, såvida ej lagföringen i den främmande staten har skett på begäran av svensk myndighet.

¹ Senaste lydelse 1974: 565.

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom dom meddelad i främmande stat och föreligger ej på grund av vad förut i denna paragraf sagts hinder mot lagföring, må åtal för gärningen väckas här i riket endast efter förordnande av regeringen eller den regeringen bemyndigat därtill.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Utdrag av protokoll, hållet i lagrådet den 5 maj 1975

Närvarande: justitierådet Bergsten, regeringsrådet Lidbeck, justitierådet Höglund, justitierådet Brundin.

Enligt lagrådet den 17 mars 1975 tillhandakommet utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 23 januari 1975 har regeringen på hemställan av statsrådet Geijer beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott,
2. lag om ändring i brottsbalken.

Förslagen, som finns bilagda detta protokoll, har inför lagrådet föredragits av rådmannen Bengt Widén.

Förslagen föranleder följande yttranden:

Lagrådet:

Lagrådet har ej någon erinran mot att, såsom förordas i lagrådsremissen, Sverige tillträder 1972 års lagföringskonvention. När det gäller utformningen av den författningsreglering som krävs vid svensk anslutning till konventionen delar lagrådet föredragande statsrådets uppfattning, att den s.k. transformationsmetoden bör användas, vilket innebär att konventionens olika regler i erforderlig utsträckning förs över till svenska författningsbestämmelser. Enligt förslaget sammanförs bestämmelserna i en särskild lag, benämnd lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott. Därjämte kompletteras 2 kap. BrB, bl.a. med en bestämmelse syftande till att fastslå den utvidgning av svensk domstols behörighet att döma över utomlands begångna brott som följer av konventionen.

I det väsentliga ger utformningen av lagregleringen i förslaget ej anledning till invändningar. Lagrådet förordar emellertid vissa ändringar i den särskilda lagen såvitt gäller förutsättningarna för att lagföring skall få överföras hit från annan stat. Ytterligare en del ändringar i denna lag föreslås, huvudsakligen avseende jämkningar av formell natur. Vad angår det förut nämnda tillägget till 2 kap. BrB kommer utvidgningen av den svenska straffrättsliga behörigheten till uttryck redan i den särskilda lagen, som även anger hur svensk lag skall tillämpas då lagföring överförs till Sverige på grundval av konventionsreglerna. Tillägget bör vid sådant förhållande ges formen av en hänvisning till den särskilda lagen.

Den straffrättsliga behörigheten för svensk domstol är, oberoende av konventionen, mycket vidsträckt enligt de bestämmelser som ges härom i 2 kap. 1—3 §§ BrB. Det bör understrykas att den föreslagna lagstiftningen reglerar enbart de fall som hänförs under konventionen. Den begränsar inte de möjligheter till lagföring i Sverige som följer av de nämnda bestämmelserna i BrB.

Förslaget till lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott

1 §

Lagrådet:

Enligt den inledande bestämmelsen i denna paragraf äger lagen tillämpning i förhållande till stat som har tillträtt lagföringskonventionen. Tillämpningen av lagen anknyts alltså enbart till det faktum att främmande stat tillträtt konventionen. Huruvida så är fallet med en viss stat kräver en undersökning när frågan uppkommer. Bekvämare för både myndigheter och allmänheten är att regeringen för varje stat som ansluter sig till konventionen förordnar om lagens tillämpning i förhållande till den staten och tillkännager detta på lämpligt sätt. Detta förfaringssätt har hittills i allmänhet tillämpats, då lagstiftning genomförts med anledning av svenskt tillträde till en multilateral konvention. Förfaringssättet är f.ö. det enda möjliga i fråga om en sådan öppen konvention enligt vilken en stats anslutning till konventionen inte utan vidare medför att konventionen blir gällande mellan den staten och annan konventionsstat. Lagföringskonventionen är visserligen ej av denna typ, men det är önskvärt att en enhetlig ordning såvitt möjligt upprätthålls på området. Lagrådet hemställer därför att i första meningen i paragrafen anges att lagen äger tillämpning "enligt förordnande av regeringen".

2 §

Lagrådet:

Enligt andra stycket av denna paragraf kan överförande av lagföring till annan stat ske även i det fall att dom rörande gärningen har meddelats här i landet och vunnit laga kraft. Möjligheten till överförande är dock i detta fall mycket begränsad, i det att den föreligger endast om domen är fällande och inte kan verkställas här ens med användning av utlämningsförfarande samt den främmande staten ej erkänner principen om verkställighet av utländsk dom eller vägrar att verkställa sådan dom. Villkoren för begäran om ny prövning i den främmande staten överensstämmer i huvudsak med de villkor som enligt 2 kap. 5 a § BrB gäller för ny lagföring här i landet, när lagakraft-

ägande dom rörande gärningen meddelats i främmande stat (jfr art. 35 p. 1 i konventionen). Till förtydligande av den föreslagna regelns innebörd vill lagrådet förorda en lydelse som närmare ansluter till nyssnämnda bestämmelse i BrB. Förslagsvis kan regeln få lyda att, om fråga om ansvar för gärningen prövats här i landet genom dom som vunnit laga kraft mot den misstänkte, framställning enligt första stycket får göras endast om påföljd ådömts genom domen men denna ej kan verkställas här ens med användning av utlämningsförfarande samt den andra staten ej erkänner principen om verkställighet av utländsk dom eller vägrar att verkställa sådan dom.

Den angivna möjligheten att begära lagföring i främmande stat även i fall då lagakraftägande dom meddelats här i landet bryter mot den i vår rätt gällande grundprincipen om brottmålsdomens rättskraft. Med hänsyn till de stränga villkor som uppställts för denna möjlighet till ny prövning och till de skäl som förestavat den föranleder förslaget ej någon invändning i denna del. Emellertid synes det undantag från angivna princip som möjligheten innebär vara av den betydelse att erinran därom bör göras i 30 kap. 9 § RB, där principen om rättskraft kommit till uttryck. En sådan erinran torde kunna införas i andra stycket av nämnda paragraf, så att detta får förslagsvis denna lydelse: "Om förändring och förening av brottspåföljd, om särskilda rättsmedel samt om överförande av lagföring till främmande stat i visst fall gälla vad därom är stadgat."

3 §

Lagrådet:

I första och andra styckena av förevarande paragraf regleras förhållandet mellan en svensk framställning om lagföring i annat land och åtal för samma brott här i landet. Enligt första stycket får ej, sedan framställning om lagföring gjorts enligt 2 §, åtal väckas eller straffreläggande eller föreläggande av ordningsbot utfärdas. Annan åtgärd för lagföring får dock vidtas intill dess den andra statens beslut med anledning av framställningen har mottagits. I andra stycket föreskrivs att, om lagföring överförs sedan åtal väckts, detta förhållande skall anses utgöra rättegångshinder i brottmålet.

De sålunda föreslagna bestämmelserna föranleder ej erinran i sak. Däremot vill lagrådet förorda den redaktionella jämkningen i första stycket att de båda speciella straffprocessuella förfarandena straffreläggande och föreläggande av ordningsbot ej nämns särskilt. Som lagrådet i annat sammanhang framhållit – i anslutning till remitterat förslag till ändringar i utlämningslagstiftningen (prop. 1975:35 s. 105) – är detta onödigt och dessutom ägnat att framkalla missförstånd rörande dessa båda former av förenklat straffprocessuellt förfarande.

De följer nämligen i princip de villkor som gäller för åtal. I fråga om strafföreläggande stadgas sålunda i 48 kap. 5 § RB, att strafföreläggande inte får utfärdas, om förutsättningar för allmänt åtal ej föreligger. Och i fråga om föreläggande av ordningsbot kommer samma princip till uttryck i 48 kap. 13 § andra stycket RB, som föreskriver att bestämmelserna om föreläggande av ordningsbot inte är tillämpliga om särskilt villkor är stadgat för allmänt åtal. Med hänsyn till denna principiella överensstämmelse mellan åtal och dessa båda speciella former för straffprocessuellt förfarande torde någon missuppfattning ej behöva befaras rörande innebörden av det i andra punkten följande uttrycket "annan åtgärd för lagföring" sålunda, att däri skulle kunna inläsas de båda nämnda formerna av föreläggande. Att märka är att dessa ej nämns särskilt vid sidan av åtal i det föreslagna andra stycket av paragrafen.

I tredje stycket beaktas det fallet att fråga om överförande av lagföring uppkommer sedan dom mot den misstänkte för brottet har meddelats här i landet. För sådant fall föreskrivs, att domen ej får verkställas sedan framställning om överförande av lagföringen har gjorts. Meningen är enligt vad som sägs i specialmotiveringen, att framställningen utgör hinder mot verkställighet av såväl påföljd som förverkande eller annan särskild rättsverkan av brottet eller beslut om återbetalningsskyldighet mot svenska statsverket. Däremot får domen verkställas såvitt avser målsäganden tillerkänt skadestånd m.m. Det senare bör enligt lagrådets mening komma till uttryck i bestämmelsen. Lagrådet förordar därför, att tredje stycket får den lydelsen att dom, som har meddelats här i landet mot den misstänkte för brottet, får utom såvitt angår enskilt anspråk i anledning av brottet ej verkställas sedan framställning om överförande av lagföring har gjorts.

5 §

Lagrådet:

Enligt denna paragraf förlängs tiden för åtalspreskription här i landet med sex månader, när framställning om överförande av lagföring till annan stat gjorts. Bestämmelsen går tillbaka på art. 22 i konventionen. Det är oklart vad som närmare avses med att framställningen "gjorts". Möjliga tolkningar är att beslut om framställning fattats, att framställningen avlåtits och att framställningen mottagits av den främmande staten. Troligast är att det är avlåtandet av framställningen som avsetts. Bestämmelsen torde böra preciseras i detta avseende, så att tvekan om innebörden ej behöver uppkomma.

6—10 §§

Lagrådet:

Med 6 § inleds det avsnitt av den föreslagna lagen som behandlar lagföring här i landet på framställning från främmande stat. I 6 § anges i sex olika punkter fall då sådan framställning om lagföring *skall* avslås, och i 7 § anges i sju olika punkter fall då framställning om lagföring *får* avslås. Avsnittet innehåller däremot inte någon regel som anger under vilka förutsättningar en framställning om lagföring här kan bifallas. En sådan regel har tydligen ansetts kunna undvaras med hänsyn till de nämnda bestämmelserna i 6 och 7 §§ om när en framställning om lagföring skall eller får avslås. Riktigheten av denna uppfattning kan emellertid ifrågasättas. Visserligen innebär den föreslagna lagstiftningen i princip enbart en utökning av vår jurisdiktionskompetens; svensk strafflag skall alltid tillämpas. I överensstämmelse med konventionen föreslås emellertid i förevarande lag även vissa bestämmelser av materiell natur som kompletterar vår strafflagstiftning. Det gäller bestämmelserna i 14 § om betydelsen av åtgärder som företagits i den främmande staten för väckande av åtal eller förundersökning eller som medför förlängning av tiden för åtalspreskription. Genom dessa bestämmelser tillerkänns andra åtgärder än sådana som omfattas av vår strafflagstiftning verkan i det straffprocessuella förfarande – lagföring – som företas här på grundval av framställning enligt den nu föreslagna lagen. Lagen får därigenom en något mera vidsträckt betydelse än som följer av enbart en utsträckning av vår jurisdiktionskompetens. De åtgärder som avses i 14 § i den föreslagna lagen kan t.ex. ej tillerkännas verkan i ett förfarande som inleds här i landet enbart på grund av den ursprungliga behörighet som tillkommer svensk domstol enligt nuvarande regler i 2 kap. BrB. Med hänsyn härtill bör överförande av lagföring till Sverige inte kunna medges utan att sådana skäl föreligger som föreskrivs i art. 8 i konventionen och som såvitt gäller framställning om överförande av lagföring från Sverige till annan stat angivits i 2 § i den föreslagna lagen. Det bör sålunda stadgas att, om någon i annan stat är misstänkt för brott enligt dess lag, lagföringen kan på framställning från den staten överföras till Sverige, om skäl finns därtill med motsvarande tillämpning av 2 §. En regel med detta innehåll kan lämpligen få bilda ett första stycke av 6 §. Upptas en sådan regel, kan första ledet i 6 § p. 1 samt 7 § p. 1 i förslaget utgå.

Enligt art. 7 p. 1 i konventionen får åtgärder för lagföring vidtas i den anmodade staten endast om den gärning som avses med begäran om lagföring skulle ha varit ett brott, om den begåtts i den staten, och i sådant fall gärningsmannen hade varit underkastad ansvar även enligt den statens lag. Härtill an knyter i art. 7 p. 2 en regel om bedömandet av brott som begåtts av person i offentlig ställning eller mot sådan person eller offentlig institution eller egendom med offentlig karaktär.

Enligt vad som framhållits i remissprotokollet torde artikeln ha bl.a. den innebörden, att lagföringen för s.k. territoriellt begränsade brott i vissa fall kan överföras hit. I lagförslaget har art. 7 p. 1 fått uttryck i den paragraf, 6 §, som anger de fall då en framställning om överförande av lagföring hit skall avslås, se 6 § p. 1. En på art. 7 p. 2 grundad bestämmelse har upptagits i 10 §. Såsom skäl till att denna bestämmelse har upptagits i en särskild paragraf anges i remissprotokollet att den har en självständig karaktär och riktar sig till alla de myndigheter som har att tillämpa lagen.

Enligt lagrådets mening bör art. 7 p. 1 införlivas med lagen genom en bestämmelse, som direkt föreskriver att där angivna krav skall vara uppfyllda för att överförande av lagföring till Sverige skall få ske. Bestämmelsen bör – i nära anknytning till artikelns formulering – avfattas så, att lagföring får överföras hit endast i fall då gärningen skulle ha varit ett brott enligt svensk lag om den begåtts här i landet samt i sådant fall gärningsmannen skulle ha varit underkastad ansvar enligt svensk lag. Det är naturligt att i anslutning härtill ta upp den på art. 7 p. 2 grundade bestämmelsen. De båda bestämmelserna bör alltså sammanföras och bilda ett andra stycke av 6 §. Att den på art. 7 p. 2 grundade bestämmelsen riktar sig till alla de myndigheter som har att tillämpa lagen framgår fullt klart med denna placering, om därtill 13 § andra stycket får den avfattning som lagrådet förordar i det följande.

De nu föreslagna ändringarna föranleder att p. 1 i 6 § kan utgå även i återstående delar och att förslagets 10 § utgår. Vidare förskjuts paragrafbeteckningarna för 6—9 §§, så att dessa paragrafer får beteckningarna 7—10 §§.

Förslagets 6 § p. 3 bör preciseras på samma sätt som förordats i fråga om 5 §.

Vad angår förslagets 7 § p. 7 synes där ej böra hänvisas till lagföringskonventionen utan till de föreskrifter som skall meddelas enligt 18 § i förslaget.

I anslutning till förslagets 8 §, som ger bestämmelser om när ett beslut av svensk myndighet om bifall till framställning om överförande av lagföring hit skall återkallas, anför föredragande statsrådet att effekten av återkallelsen enligt konventionen blir att den andra staten återfår sin rätt till lagföring och att därför i förekommande fall redan meddelad dom torde behöva upphävas, eftersom den andra statens lagföring annars skulle komma i strid med konventionens bestämmelser om "ne bis in idem". Det tillfogas att sådant upphävande dock bara kan ske om bifallsbeslutet återkallas innan domen vunnit laga kraft. Lagrådet vill härtill anmärka att det ej torde finnas grund för att enbart som följd av återkallelsen upphäva domen, vare sig denna vunnit laga kraft eller ej. Möjlighet att nedlägga åtalet finns ej (20 kap. 9 § RB). Något behov av att särskilt reglera frågan torde ej föreligga.

Givetvis kan domen sedan den vunnit laga kraft upphävas genom extraordinärt rättsmedel, om förutsättningar därför föreligger.

11 §

Justitierådet Höglund:

Enligt motiven till den föreslagna lagen skall vid tillämpning av lagföringskonventionen beaktas den misstänktes intresse av att lagföring kommer till stånd i den stat där det ter sig mest ändamålsenligt. Bland förutsättningarna för framställning om lagföring i främmande stat nämns också i den föreslagna lagen (2 § p. 6) liksom i konventionen (art. 8 p. 1 f) särskilt, att verkställighet i den staten av en eventuell dom kan antas öka möjligheterna till den dömdes sociala återanpassning. Hänsynen till den misstänktes intresse har i konventionen kommit till särskilt uttryck även i en bestämmelse om att, när den anmodade statens behörighet grundas uteslutande på art. 2, denna stat skall underrätta den misstänkte om framställningen om lagföring för att bereda honom tillfälle att yttra sig i saken innan beslut fattas med anledning av framställningen (art. 17). Motsvarighet till denna bestämmelse saknas i den föreslagna lagen. I motiven sägs, att sådan föreskrift kan utfärdas i administrativ ordning. En bestämmelse av nu berörda innebörd torde emellertid vara av den betydelse för den enskildes rätt och därmed av den natur att den bör ha sin plats i lagen. Denna kommer eljest att endast ofullständigt återge konventionens innehåll. I anslutning till bestämmelsen torde också i lagen böra i huvudsak anges på vilket sätt den misstänkte skall underrättas. Delgivningsformen synes här närmast böra komma i fråga. Bestämmelser av nu angivna innebörd torde kunna upptas sist i det avsnitt av den föreslagna lagen som bär rubriken "Prövning av framställning om överförande av lagföring", möjligen – för att undgå ändrad paragrafnumrering – i 11 §.

13 §

Lagrådet:

Bestämmelserna i andra stycket av denna paragraf ger anvisning om hur den gärning beträffande vilken lagföringen överförs hit skall bedömas vid tillämpningen av svensk lag. I anslutning till vad lagrådet föreslagit vid 6–10 §§ vill lagrådet förorda att första meningen avfattas så, att för gärning som avses med framställningen dömes såsom för brott som enligt svensk lag motsvarar gärningen efter vad som sägs i 6 § andra stycket. Att särskilt ange att bestämmelsen endast gäller vid subsidiär behörighet synes obehövligt och är för övrigt missvisande, eftersom även vid subsidiär behörighet fall kan förekomma då gärningen direkt faller in under en brottsbeskrivning i svensk lag. Det

är självfallet att bestämmelsen blir utan betydelse då den svenska brottsbeskrivningen är direkt tillämplig, vilket kan vara fallet t.ex. vid tillgreppsbrott. I andra fall, såsom när fråga är om ett territoriellt begränsat brott, innefattar förevarande bestämmelse en komplettering av den svenska brottsbeskrivningen, och den torde då böra citeras i domen jämte den tillämpliga svenska straffbestämmelsen.

Det i andra meningen stadgade förbudet att överskrida straffmaximum enligt den främmande statens lag är enligt konventionen begränsat till de fall då behörigheten är subsidiär. Detta kan lämpligen komma till uttryck genom att det anges, att förbudet gäller då lagföringen kan ske här i landet endast med stöd av förevarande lag.

15 och 16 §§

Lagrådet:

Tillämpligheten av bestämmelserna i 15 § om tillfälliga tvångsåtgärder kan anges på samma sätt som lagrådet föreslagit i fråga om det i 13 § andra stycket andra meningen stadgade förbudet att överskrida straffmaximum enligt den främmande statens lag.

Tvångsåtgärd enligt 15 § får vidtas i vissa fall redan innan en fullständig framställning om lagföring kunnat göras och i andra fall under den tid som åtgår för behandling av en mottagen framställning. I 16 § stadgas att tvångsåtgärden skall upphöra om rätten till lagföring återgår till den andra staten, vilket blir fallet om gjord framställning om lagföring återkallas eller avslås. Vidare gäller enligt 16 § att den som anhållits eller häktats med stöd av 15 § skall omedelbart friges, om framställning om lagföring och de handlingar som skall åtfölja sådan framställning ej mottagits inom vissa angivna tider. En maximitid som ej i något fall får överskridas anges också. I detta sammanhang aktualiseras frågan om den misstänktes rätt till ersättning av det allmänna när tvångsåtgärden innefattar frihetsinskränkning. Om lagföring kommer till stånd och leder till att frikännande dom meddelas eller att åtal avvisas eller avskrivs, kan ersättning utgå enligt lagen (1974:515) om ersättning vid frihetsinskränkning. Detsamma gäller om förundersökning avslutas utan att åtal väcks eller om beslut om frihetsinskränkning upphävs genom avslag på häktningsframställning eller efter överklagande. Men om den anhållne eller häktade friges enligt de nyssberörda bestämmelserna i 16 § i den föreslagna lagen, torde 1974 års lag ej vara tillämplig. Det kan ifrågasättas om inte möjlighet bör finnas för den misstänkte att få ersättning i hithörande fall. Tydligtvis kan beslutet om frihetsinskränkning ha meddelats, ehuru förutsättning för lagföring här i landet saknats redan från början. Det kan tilläggas att motsvarande spörsmål kan uppkomma även i andra fall, när provisorisk tvångsåtgärd innefattande frihetsinskränkning har vidtagits, se t.ex.

17 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom. Frågan synes böra tas upp till övervägande i lämpligt sammanhang.

17 §

Lagrådet:

Tillämpligheten av bestämmelserna i denna paragraf kan anges på det sätt som lagrådet förordat med avseende på 13 § andra stycket och 15 §.

Övergångsbestämmelsen

Lagrådet:

Om 1 § avfattas på det sätt som lagrådet förordat, blir övergångsbestämmelsen överflödigt och kan utgå. Vad där sägs har regeringen, utan att föreskrift därom är behövlig, att beakta vid meddelande av förordnande om tillämpning av lagen i förhållande till viss stat.

Förslaget till lag om ändring i brottsbalken

Lagrådet:

Såsom lagrådet inledningsvis anfört bör 2 kap. 3 a § få formen av hänvisning till den särskilda lagen. Förslagsvis kan paragrafen få lyda att även i annat fall än som avses i 1—3 §§ dömes för brott efter svensk lag och vid svensk domstol enligt vad som föreskrives i lagen om internationellt samarbete rörande lagföring för brott.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1975—06—26

Närvarande: statsrådet Sträng, ordförande, och statsråden Aspling, Geijer, Bengtsson, Norling, Löfberg, Carlsson, Feldt, Zachrisson, Hjelm-Wallén.

Föredragande: statsrådet Geijer

Proposition med förslag till lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott m.m.

Föredraganden anmäler lagrådets yttrande¹ över förslag till

1. lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott,
2. lag om ändring i brottsbalken.

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande.

Lagrådet har i det väsentliga godtagit de remitterade lagförslagen. De ändringar i lagtexten som lagrådet har föreslagit är huvudsakligen av formell natur. Jag biträder de förordade jämkningarna utom såvitt avser 7 § 7 och övergångsbestämmelsen till den föreslagna lagen om internationellt samarbete rörande lagföring för brott. Till dessa bestämmelser återkommer jag strax.

Lagrådets uttalanden i fråga om lämpligheten av att i 6 § andra stycket nyssnämnda lagförslag föra samman de mot art. 7.1 och 7.2 i konventionen svarande bestämmelserna kan jag i huvudsak ansluta mig till. Motsvarande gäller vad lagrådet har anfört beträffande 13 § andra stycket första meningen. Den föreslagna omformuleringen i dessa hänseenden innebär viss förbättring från lagteknisk synpunkt. Samtidigt uppnås närmare överensstämmelse med konventionens systematik. Jag vill dock understryka att jämkningarna är av formell natur och inte innebär några förändringar i fråga om den föreslagna lagens räckvidd. Jag syftar särskilt på möjligheten att med stöd av lagen här i Sverige lagföra s.k. territoriellt begränsade brott. De uttalanden i tillämpningsfrågor som jag gjort i remissprotokollet rörande dessa brott har sålunda alltså giltighet.

¹ Beslut om lagrådsremiss fattat vid regeringssammanträde den 23 januari 1975.

Med anledning av vad lagrådet under 15 och 16 §§ har uttalat om tillämpligheten av lagen (1974: 515) om ersättning vid frihetsinskränkning vill jag påpeka att den som har utsatts för obefogad frihetsinskränkning genom beslut av domstol har möjlighet att få ersättning inte bara med stöd av den paragraf i 1974 års lag som lagrådet närmast syftar på — 1 § — utan i vissa fall också med stöd av 3 § (se prop. 1974: 97 s. 88). Liksom lagrådet anser jag något omedelbart behov av ändring i 1974 års lag inte föreligga.

Enligt 7 § 7 i det remitterade förslaget till lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott ges möjlighet att avslå en utländsk framställning om överförande av lagföring, om den andra staten har brutit mot de regler för förfarandet som föreskrivs i lagföringskonventionen. Lagrådet har i sitt yttrande anfört att hänvisning inte bör göras till lagföringskonventionen utan till de föreskrifter som skall meddelas enligt 18 § i lagförslaget. Eftersom den andra staten inte kan bli bunden av dessa föreskrifter utan endast av konventionen, ter det sig enligt min mening dock naturligast att hänvisa till konventionen i en så väsentlig fråga som att avslå framställning på formella grunder. Detta synes inte medföra några svårigheter för de myndigheter som närmast kommer att handha tillämpningen av lagen. Jag kan alltså inte dela lagrådets uppfattning på denna punkt.

Lagrådet har vidare förordat att den mot art. 47 svarande övergångsbestämmelsen utgår under förutsättning att 1 § i den föreslagna lagen utformas enligt lagrådets förslag. Som jag redan har nämnt kan jag biträda lagrådets förslag om jämkad lydelse av denna paragraf. Övergångsbestämmelsen, som är avsedd att få generell tillämplighet, är dock enligt min mening av sådan betydelse att den bör ingå i lagen. Detta torde vara av värde inte minst för de tillämpande myndigheterna. Jag är därför inte beredd att frångå det remitterade förslaget i denna del.

Jag godtar lagrådets förslag att i 30 kap. 9 § rättegångsbalken ta in en erinran om den föreslagna möjligheten till överförande av lagföring till främmande stat även i fall då lagakraftäggande dom har meddelats här i landet.

Utöver vad som har sagts nu bör vissa redaktionella ändringar vidtas i förslaget till lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott.

Vid remissen till lagrådet föreslog jag att Sverige tillträder Europarådskonventionen om överförande av lagföring i brottmål. Vidare förordade jag att vid ratifikationen görs *förbehåll* mot art. 23 och mot del V i konventionen dels såvitt bestämmelserna i denna del innebär hinder mot lagföring i Sverige för brott för vilket det lindrigaste straff som är stadgat i svensk lag är fängelse i fyra år eller däröver, dels såvitt dessa bestämmelser innebär hinder mot verkställighet i Sverige av här i

landet ådömd eller ålagd påföljd för brott. Jag förordade slutligen att vissa *förklaringar* enligt art. 13.3 och 18.2 avges.

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

dels att antaga de av lagrådet granskade lagförslagen med vidtagna ändringar.

dels att antaga inom justitiedepartementet upprättat förslag till lag om ändring i rättegångsbalken,

dels att godkänna den europeiska konventionen om överförande av lagföring i brottmål i enlighet med vad jag förordat i det föregående.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

Innehåll

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Lagförslag	2
1 Förslag till lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott	2
2 Förslag till lag om ändring i brottsbalken	6
3 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken	7
Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 23 januari 1975	8
1 Inledning	8
2 Föredraganden	9
2.1 Tillträde till konventionen	9
2.2 Förbehåll och förklaringar	13
2.3 Huvuddragen av lagstiftningen	17
2.3.1 Metoden för att införliva konventionen med svensk rätt m. m.	17
2.3.2 Lagens tillämpningsområde	19
2.3.3 Framställning om överförande av lagföring från Sverige	21
2.3.4 Verkan här i landet av framställning om överförande av lagföring från Sverige	22
2.3.5 Framställning om överförande av lagföring till Sverige	29
2.3.6 Verkan av framställning om överförande av lagföring till Sverige	35
2.3.7 Tillfälliga tvångsåtgärder i avvaktan på beslut med anledning av framställning om överförande av lagföring till Sverige	36
2.3.8 Ändringar i brottsbalken, rättshjälp m. m.	38
2.3.9 Ikraftträdandebestämmelser	41
3 Upprättade lagförslag	42
4 Specialmotivering	42
4.1 Förslaget till lag om internationellt samarbete rörande lagföring för brott	42
4.2 Förslaget till lag om ändring i brottsbalken	56
5 Hemställan	56
Bilaga 1 Departementspromemoria (Ds Ju 1973: 12) Internationellt samarbete rörande överförande av lagföring i brottmål ..	57
Bilaga 2 Remitterade lagförslag	139
Utdrag av lagrådets protokoll den 5 maj 1975	146
Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 26 juni 1975 ..	155